

GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLÉLET

⊕ HIT ⊕ LÉLEK ⊕ ÉRTÉK A GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLÉ MAGAZINJA

GÖRÖGKATOLIKUS
SZEMLÉLET
SZERKESZTŐSÉGE
VIII. ÉVFOLYAM 2. szám
2021. NYÁR
Ára: 600 Ft

AUGUSZTUS

1. V	☉ Pünkösöd u. 10. vasárnap – A Szent Kereszt körülhordozása – (Makkabeus vtk.) – 1. hang – Nagyboldogasszony bűnb. időszak kezdete
2. H	✙ István első vt. ereklyéinek átvitele
3. K	Izsák, Dalmátosz és Fausztosz szé. atyák
4. Sz	Az efezusi hét vt. – (Eudokia vtnő)
5. Cs	Úrszínváltás eü. – Euszniosz vt.
6. P	☉ Úrszínváltás
7. Szo	Uü. – Dometiosz vt.
8. V	Pünkösöd u. 11. vasárnap – Uü. – Emilián hv. fp. – 2. hang
9. H	Uü. – ☉ Mátyás ap.
10. K	Uü. – Lőrinc vt.
11. Sz	Uü. – Euplosz vt.
12. Cs	Uü. – Fótiosz és Anikéosz vtk., Maximosz szé. ereklyéi – (Piroska sza., Ipoly fszvt.)
13. P	☉ Úrszínváltás ün.
14. Szo	Nagyboldogasszony eü., Mikeás pr.
15. V	☉ Pünkösöd u. 12. vasárnap – Az Istenszülő elszenderülése (Nagyboldogasszony) – 3. hang
16. H	Uü. – ☉ Jézus képe – Diomédész vt.
17. K	Uü. – Miron vt.
18. Sz	Uü. – Flórusz és Laurusz vtk., Sámuel pr.
19. Cs	Uü. – András és tsai. vtk.
20. P	☉ István apostoli király, Hierotheosz fp. – Uü. – <i>Nemzeti ünnep</i>
21. Szo	Uü. – Tádé ap., Vassza vtnő
22. V	Pünkösöd u. 13. vasárnap – Agathonikosz és tsai. vtk. – (Farkas vt.) – 4. hang
23. H	☉ Nagyboldogasszony ün.
24. K	Eutik fszvt.
25. Sz	☉ Bertalan és Titusz apk.
26. Cs	Adorján és Natália vtk.
27. P	Poimén szé.
28. Szo	Mózes rem.
29. V	✙ Pünkösöd u. 14. vasárnap – Keresztelő János pr. fejevétele – 5. hang – <i>Bűnbánati nap</i>
30. H	Ünz. – Sándor, János és Pál fpk.
31. K	☉ Az Istenszülő övének elhelyezése

SZEPTEMBER

1. Sz	✙ Az egyházi év kezdete (Indiktion) – Oszlopos Simeon szé. – <i>(Teremtésvédelmi imnap)</i>
2. Cs	Mamász vt., János fp.
3. P	✙ Piusz fp. – (Antimosz fszvt., Teoktisztosz szé.)
4. Szo	Babilasz fszvt., Mózes pr.
5. V	Pünkösöd u. 15. vasárnap – Zakariás pr. – 6. hang
6. H	☉ Mihály arkangyal kolosszei csodája
7. K	Kisboldogasszony eü. – Szózon vt. – (Himnuszkiöltő Kassziáni)
8. Sz	☉ Az Istenszülő születése (Kisboldogasszony)
9. Cs	Uü. – Joákim és Anna istenösök – (Szeverianosz vt.)
10. P	Uü. – Minodóra, Mitrodóra és Nimfodóra vtnők
11. Szo	Keresztelmagasztalás e. szombat – Uü. – Teodóra sza., Autonomosz fszvt.

12. V	☉ Pünkösöd u. 16. (Keresztelmagasztalás e.) vasárnap – Kisboldogasszony ün. – 7. hang
13. H	☉ A Feltámadás templomának felszent. – Eü. – Kornél fszvt.
14. K	☉ A Szent Kereszt felmagasztalása – <i>Böjti nap</i>
15. Sz	Uü. – Nikétász nvt.
16. Cs	Uü. – Eufémia nvtő
17. P	Uü. – Zsófia és leányai: Hit, Remény, Szeretet vtnők
18. Szo	Keresztelmagasztalás u. szombat – Uü. – Eumeniosz fp.
19. V	Pünkösöd u. 17. (Keresztelmagasztalás u.) vasárnap – Uü. – Trofimosz, Szavvátiosz és Dorimedón vtk. – 8. hang
20. H	Uü. – Eusztáthiosz nvt. és felesége, Theopiszta, és két fiuk: Agapiosz és Theopisztoz
21. K	☉ Keresztelmagasztalás ün.
22. Sz	Kodrátosz ap., Fókász fszvt.
23. Cs	☉ Keresztelő János pr. fogantatása
24. P	Tekla nvtő
25. Szo	Eufrozina sza.
26. V	✙ Pünkösöd u. 18. vas. – János ap., evta. elhunyt – 1. hang
27. H	Kallisztrátosz és tsai. vtk.
28. K	☉ Karitón szé.
29. Sz	Cirjék rem.
30. Cs	Gergely fszvt.
OKTÓBER	
1. P	✙ Az Istenszülő oltalma
2. Szo	Ciprián fszvt., Jusztina vtnő
3. V	Pünkösöd u. 19. vasárnap – Dénes fszvt. – 2. hang
4. H	Ananiás ap., Hierotheosz fp.
5. K	Karitina vtnő, Romanosz szé.
6. Sz	☉ Tamás ap.
7. Cs	Szergiusz és Bakhusz vtk.
8. P	Pelágia sza.
9. Szo	☉ Jakab ap., Alfeus fia – (Andronikosz és felesége szé.)
10. V	Pünkösöd u. 20. vas. – Evlampiosz és Evlampia vtk. – 3. h.
11. H	Fülöp ap., Teofán hv. fp.
12. K	Probosz, Tarakhosz és Andronikosz vtk.
13. Sz	Kárposz és Papilász vtk.
14. Cs	Nazáriosz, Gerváziosz, Protáziosz és Kelziosz vtk., Kozma fp.
15. P	Lukiános vt.
16. Szo	Longinus vt.
17. V	Pünkösöd u. 21. vasárnap – A hetedik egyetemes zsinat igaz hitű atyáinak emléke – (Ozeás pr., András vt.) – 4. hang
18. H	☉ Lukács ap., evta.
19. K	Joel pr., Várusz vt.
20. Sz	Artemiosz nvt.
21. Cs	Hiláron szé.
22. P	Averkiosz fp., Az efezusi hét vt.
23. Szo	☉ Jakab ap., az Úr rokona – <i>Nemzeti ünnep</i>
24. V	Pünkösöd u. 22. vasárnap – Aretász és tsai. nvtk. – 5. hang
25. H	Markiános és Mártíriosz vtk.
26. K	✙ Demeter nvt.
27. Sz	Ünz. – Nesztor vt.
28. Cs	Terenciusz és tsai. vtk., István szé.
29. P	Anasztázia vtnő, Ábrám szé.
30. Szo	Zénó és Zenóbia vtk.

ATANÁZ PÜSPÖK

Leplezetlenül – a „régí kerékvágásban”?

Sokan szeretnén(e)k már végre megszabadulni minden maskarától, a védőmaszk viselésétől, s „kendőzetlenül” élvezni a nyarat, visszatérve a régi kerékvágásba. Hogy ez lehetséges-e egyáltalán, az nem csupán rajtunk múlik. Senki nem mondhatja még biztosra, hogy végleg elfelejthetjük a karantént és az óvintézkedéseket, hogy lemondások és önként vállalt plusz terhek nélkül megvédhetjük-e egymást a fertőzéstől.

Az emberek többsége alig várja, hogy ott folytassa, ahol tavaly év elején vagy közepén abbahagyta. „Kibőjtöltük” már a mozgásszabadságot, a felhőtlen derűlátást, ahol már nem mondanak be nap mint nap újabb korlátozásokat – gondolják sokan. Illúzió volna azt gondolni, hogy ezt a fél évet még „fél lábon állva is kibírjuk”, hogy szívesen tartanánk még védőtávolságot, maszkot és megymást további éveken át, míg az utolsó polgártársaink is be nem lesznek oltva mindenféle vírusmutáns ellen. Szeretnénk mielőbb „színről színre” szemlélni és átölelni egymást, de úgy látszik, még mostanában nem lehet.

Szent Pál a korintusiaknak írt 2. levelében arról elmélkedik, hogy Mózes a Sínai-hegyen leplet helyezett arcára, hogy Izrael fiai ne lássák annak a végét, ami mulandó. A Kivonulás könyvében (34,29–34) valóban szó van arról, hogy a nép vezérének arca Istennel találkozási ragyogott, ezért utána befödte az arcát. Persze, senki nem tudja, milyen leplet, maszkot hordhatott a próféta. Szent Pál szerint Mózes azért tartott leplet arca elé, nehogy az izraeliták észrevegyék, hogy *dicsősége mulandó*. De valahányszor Istennel barátjaként beszélgetett, újra csak „levette a leplet”. Szent Pál szerint a Mózes arcát újra takaró lepelnek folytatása az, hogy a zsidók szívét hasonló lepel takarja, miközben a Törvényt olvassák a zsinagógákban, és ez akadályozza őket a teljes igazság felismerésében. Ám az apostol – talán saját „pálfordulására” emlékezve – azt is megmondja, hogyan szabadulhatnak meg honfitársai a lepeltől: térjenek meg az Úrhoz. Hiszen így volt ez Mózesrel is: „*amikor az Úrhoz fordul, elvételik a lepel*. Mert az Úr Lélek, s ahol az Úr Lelke, ott a szabadság” – fűzi hozzá saját élettapasztalatát a nemzetek apostola. A szabadság említésekor az isteni Törvény teljes megértésére gondol, amelyet nem takar már

a lepel, a szívek keménysége, de a Krisztus megismerése által ajándékozott szabadságra is: a szabadság itt semmiképp sem szubjektív, egyéni szabadságot jelent, hanem az Atya akaratának felszabadító erejét. Igazából csak a szent, az Isten Lelkét és akaratát tökéletesen követő ember az igazán szabad.

„Mi pedig mindnyájan, miközben fedetlen arccal szemléljük az Úr dicsőségét, ugyanarra a képmásra változunk át dicsőségről dicsőségre az Úr Lelke által” – foglalja össze lelki átalakulásunk programját az apostol (3,18). A védőmaszk levétele után szükségünk volna az Ige hallgatásából, a liturgiából és a keresztyén életvitelből fakadó átalakulásra és dicsőségre. Az Újszövetség szolgálatának fenségét bemutató Pál apostol a korintusiakért adta, mennyire értékes az a szabadság, amelyet kaptak. Ez a szabadság teszi mindnyájukat képessé arra, hogy Isten dicsőségét Krisztusban felismerjék, és ez fokról fokra át is alakítja őket. Ezekben a hetekben mi kapjuk vissza fokozatosan korábbi szabadságunkat, rendezvényszerűen.

De a védőmaszk levétele után nekünk sem lesz elég a „régí kerékvágásban” szabadon folytatni korábbi kilengéseinket, száguldozást

sainkat, hanem szükségünk volna közös és teljes megújulásra. „Minden szabad, de nem minden használ. Minden szabad, csak ne váljak semminek rabjává” (1Kor 6,12) – biztatott az apostol. Szebben és jobban kellene élnünk ezután – fogalmazódik meg sokunkban az igazi szabadságra vonatkozó igény.

„Nyájimmunitásra” vár a világ. Oltakozik, de még közel sem érte el a célt. Számunkra a jó Pásztor szava különösen is aktuális. „Az én juhaim hallgatnak szavamra; én ismerem őket, ők pedig követnek engem” – vagyis Jézus szavainak megfogadása és az ő követése jelenti a lelki immunitást, és így biztosítja az életben maradást. Hiszen ő ennek kapcsán ezt igéri nyájának: „én örök életet adok nekik. Nem vesznek el soha.” (Jn 10,27) A Jézus Krisztus életébe beoltott hittestvérek juthatnak el arra a lelki immunitásra, amely túlmutat a jelenleg kijelölt és – jogos okból – megcélzott nyájimmunitás egészségügyi szempontjain. „Mindaz, aki benne marad, nem vétkezik” – állítja a szeretett tanítvány arról, aki megszerezte ezt a sajátos immunitást, s hozzáteszi: „Mindaz, aki Istentől született, bűnt nem cselekszik, mert Isten magja van benne, és nem vétkezhet, mert Istentől született” (1Jn 3,6.9). Ez a lelki emberekre vonatkozó „leplezetlen” igazság.

Nem elég gyógyítanunk a gyász és betegség okozta sebeket, nem elég arcunkat és a nagy igazságokat feltárunk, hanem újra lelkes közösségben cselekedve, a jó Pásztor vezetésével kell újraindítanunk az életet. Várjuk a konkrét javaslatokat és a kendőzetlen jó ösztönzéseket erre az átalakulásra és újraindulásra.

Isten áldása legyen rajtuk!

ELŐSZÓ

- 1 Atanáz püspök: Leplezetlenül – a „régí kerékvágásban”

EUCCHARISZTIA

- 4 A 34. Eucharisztikus Világkongresszus Magyarországon
9 A Magyar Katolikus Püspöki Kar körlevele az eucharisztikus kongresszusról
12 Eugenio Pacelli bíboros ünnepi köszöntője a 34. Eucharisztikus Világkongresszuson
16 „A hajdúdorogi egyházmegye nagyontisztelendő papságának” (Miklósy István püspök kongresszuson való részvételre buzdító levele)
18 Győzelemről énekeljen... – Az 1938-as budapesti eucharisztikus kongresszus himnusza
19 Egy főoltár, amely üzent a világnak
20 Bory Endre: Szemelvények az 1938-as eucharisztikus kongresszus történetéből vasutas szemmel
21 Bory Endre: A Szent Jobb országjárása 1938-ban
24 Papp András: Az 1938-as budapesti eucharisztikus kongresszus görögkatolikus eseményei
27 Papp András: Boldog Gojdis Péter Pál eperjesi püspök beszéde az 1938-as eucharisztikus kongresszuson
30 Babits Mihály: Eucharistia (vers)
31 Eucharisztikus kongresszusra készülve
35 Program: Teológiai szimpózium, Esztergom, 2021. szeptember 2–4.
36 Program: NEK, Budapest, 2021. szeptember 5–12.

- 38 Harminc éve temették újra Mindszenty József bíborost
41 Laskay Anna: Kongresszusra készülünk
42 Terdik Szilveszter: A szakolyi parókia emlékezete
46 Ivancsó Bazil: A Szentföld érdekességei XVI.
48 P. Tóth Nóra: Kicsinyke lángok, ó, mindig égjétek – Interjú a gyémántmisés Beregi István atyával
52 Hungarikum lett Máriapócs Nemzeti Kegyhely és a pócsi búcsúk
54 Trauttwein Éva: Kopasz István atya gyógyulása
56 Király András: Magyarországon egyedülálló képzés indul a hittudományi főiskolán
58 Földvári Katalin: „Az én orvosom a Csodatevő Szűzanya volt!” – Máriapócsi imameghallgatások
60 Legeza Kata: MINARI: A családom története
63 Vándor Ilka: Mikor érkezünk meg? – Játékok gyerekekkel hosszú autó- és vonatutakra
64 Napszámból az érseki hivatalba – Posváncz József története
66 Ivancsó Bazil: Trianon és a délvidéki görögkatolikusok
70 Király András: A Görögkatolikus Metropólia lett a kisvárdai kórház fenntartója
72 Mozgó Mónika: Hálaadás az Örömeért: tízéves a miskolci Görögkatolikus Roma Szakkollégium
73 A miskolci diákonthon elérte a Családbarát Hely bronz fokozatát
74 Obbágy Lacus: Bibliai futballmérkőzés
76 Ez történt – 2021. tavasz
79 Kukta

MEGJELENT A

GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLÉ

KIADÁSÁBAN, A HAJDÚDOROGI FŐEGYHÁZMEGYE,
A MISKOLCI EGYHÁZMEGYE ÉS A NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE
EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL

KIADJA A GÖRÖGKATOLIKUS METROPÓLIA
SAJTÓ- ÉS MÉDIAKÖZPONT

FELELŐS KIADÓ: KOCSIS FÜLÖP ÉRSEK-METROPOLITA

HONLAPUNK CÍME: WWW.GOROGKATOLIKUS.HU
FACEBOOK.HU/SZEMELETMAGAZIN

A SZERKESZTŐSÉG CÍME:

4400 NYÍREGYHÁZA, BETHLEN G. U. 13-19.

TEL: +3642/597-607

INFORMÁCIÓ:

GOROGHIR@GOROGKATOLIKUSMETROPOLIA.HU

SZÁMLASZÁM: 10702064-72479962-51100005 CIB
(GÖRÖGKATOLIKUS METROPÓLIA SAJTÓ- ÉS MÉDIAKÖZPONT)

FŐSZERKESZTŐ: KIRÁLY ANDRÁS

FOTÓK: BAKOS ZOLTÁN, DOBOS KLÁRA,
DOMOKOS ÉVA, GERNER ATTILA, KIRÁLY ANDRÁS,
H. VARGA ÉSZTER, ZADUBENSZKI NORBERT,
POLYÁKNÉ TÓTH NÓRA, SZABÓ SÁNDOR,
VARGA B. BERNADETT, TREŠTYÁNSZKY CSABA

ARCULAT, TÖRDELÉS: PROJEKT-TEAM DTP STÚDIÓ
NYOMDAI MUNKÁK: IMI PRINT KFT., NYÍREGYHÁZA

ISSN: 1416-793X

A GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLÉ ÉS SZEMLÉLET
MEGRENDELHETŐ POSTÁN A SZERKESZTŐSÉG CÍMÉN
VAGY ELEKTRONIKUS FORMÁBAN

A GOROGHIR@GOROGKATOLIKUSMETROPOLIA.HU CÍMÉN.
RENDELÉSSSEL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓ
A SZERKESZTŐSÉG ELÉRHETŐSÉGEIN KÉRHETŐ.

NYÍREGYHÁZA, 2021

A 34. Eucharisztikus Világkongresszus Magyarországon

A KATOLIKUS EGYHÁZ 1881 ÓTA SZERVEZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUSOKAT KRISZTUS TÁRSADALMILAG ELISMERHETŐ ÉS ÉRVÉNYESÍTHETŐ HATALMÁNAK ÉS A VILÁGBAN VALÓ VALÓSÁGOS JELENLÉTÉNEK HIRDETÉSE CÉLJÁBÓL. A 34. VILÁKGONGRESSZUST HAZÁNK FŐVÁROSÁBAN, BUDAPESTEN RENDEZTÉK MEG 1938. MÁJUS 25–29-ÉN. MIVEL AKKORIBAN NEM VOLT SZOKÁS, HOGY A PÁPÁK A VATIKÁNON KÍVÜL UTAZZANAK, KÖVETEK (LEGÁTUS) KÉPVISELTÉK ÖKET, AKIKET A PÁPÁNAK MEGFELELŐ TISZTELETADÁSSAL FOGADTAK.

A Magyar Katolikus Püspöki Kar

A kongresszust óriási szervezőmunka előzte meg. A hazai szervezők demonstrálni akarták, hogy a külpolitikailag és gazdaságilag is elszigetelt Magyarország képes „világraszólóan” megrendezni az eseményt.

Ezen túlmenően – természetesen – az 1938. május 25–29. között lezajlott szertartások, ünnepségek, kongresszusi ülések és körmenetek a magyar katolikus egyház erejét és a világegyházzal való egységét kívánták bizonyítani. Eugenio Pacelli bíboros államtitkár, a pápa legátusa (aki egy évvel később XII. Piusz néven lett pápa) és a résztvevők többsége – kimondva, kimondatlanul – úgy vélte, hogy a budapesti ünnepségek a lelki élet elmélyítése mellett politikailag a német náciizmus ellen irányulnak. Mindez annyira jól érzékelhető volt, hogy Hitler megtiltotta a német katolikusok részvételét. A „másik” oldalra is volt azonban üzenete, a másik fő ellenség, a „pogány” bolsevizmus felé.

Az önmagában is hatalmas ívű nemzetközi eseményt összekapcsolták egy nagy hazai ünnepségsorozattal, amely a 30-as években erőteljesen megnyilvánuló Szent István-kultusz betetőzéseként a szentté avatott király 900. évfordulóját volt hivatott megünnepelni.

Mindez nem kevés tudatossággal együttesen kívánta reprezentálni, hogy Magyarország ismét be tudja tölteni a „kereszténység védőbástyája” évszázados szerepkörét, amely megint csak „két pogány között” maradt rá.

Az ünnepségek (ahogy az akkori sajtó írta, a „kettős szent év” rendezvényei) egyúttal kifelé és befelé egyaránt demonstráltak – mint tudjuk, az utolsó békeévben –, hogy Magyarország még mindig a „béke szigete Közép-Európában”.

Az események erőteljes hazai és külföldi propagandájáról külön bizottságok gondoskodtak, az eucharisztikus kongresszusnak például külön ügyészégi engedéllyel többnyelvű emlékalbuma jelent meg alig pár héttel az események lezárultával.

Magyarország kormányzója, a református Horthy természetszerűleg nem lehetett a kongresszus fővédnöke, így a római katolikus kormányzóné kapta ezt a feladatot. A kortárs megfigyelők szerint a politikusok közül inkább Imrédy Béla miniszterelnök szereplése dominált, akinek egyébként a kongresszus előtti hetekben történő kinevezésében nem kevéssé játszott szerepet közismerten elkötelezett katolikusága. A Szent István-év legfőbb védnöke azonban már Horthy volt, aki tudatosan igyekezett is felvállalni ezt az örökséget.

A két esemény, de elsősorban a kongresszus elképesztő színpompával és nagyszabásúan került megrendezésre. A küldöttek és vendégek 33 országból érkeztek, mintegy ötvenezren, a hazai résztvevők száma néhol elérte a félmilliót is. Több tízezres körmenetek, különleges éjszakai szentségimádások, majd félmillió szentmisék, pazar budapesti diszkvilágítás, hatalmas és díszes vendégcsereg tette emlékezetessé hívóknak és nem hívóknak egyaránt az eseményeket.

KATOLIKUS MAGYAR TESTVÉREK!

A Gondviselés iránti érzeti mélységes hálával és szülőre árámmal közöm tudomástokra, hogy dicsőítően uszkadó Szentséges Atyánk Budapestet jelölte ki az 1938-i XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus színhelyéül, tekintettel azon körülményre, hogy édes hazánk ebben az évben ünnepli Szent István első királyunk megdicsőült halálának 900 éves fardulóját.

A pápa Összehágének döntése töltse el lelkesedéssel minden katolikus szívt, sőt minden magyar testvérünkét is, felekezeti különbség nélkül, hiszen az nemzetünk rendkívüli megbecsülését jelenti.

E pártólul nagysszerű, nemzeti életünkben talán soha többé vissza nem térő alkalom azonban azt a kötelességet rája vallaink, hogy ezt a kettős szentívat az öt világássa közel 400 millió katolikusának (szűlt) figyelmé mellett a lehető legnagyobb odaadással és készséggel szolgáljuk és segítük teljes diadaláig.

Szeretettel kérem azért a katolikus hívek, az egész társadalom és valamennyi magyar lényező egyöntetű támogatását, hogy ebben az Isten ellen partot ötő korában mi mutassuk meg minél méltóbban Európa hódelarát a köztünk valóssággal jelenlevő Krisztus iránt, aki az Úr, Igasság és az Élet.

Esztorgom, 1936. Szent András apostol ünnepén

Dr. SERÉDI JUSZTINIÁN

bíróselek, hármagynímás.

**XXXIV.
CONGRESSO
INTERNAZIONALE EUCARISTICO
BUDAPEST
25-29. MAGGIO 1938**

XI. Piusz pápa már 1936 novemberében bejegyeztet, hogy az 1938. évi eucharisztikus kongresszus Budapesten legyen, s erről 1936. november 30-án már meg is jelentek a hercegprimás plakátjai. Serédi az értesítést már korábban megkapta, de azt a kormányzó küszöbön álló olaszországi útja miatt nem hozta nyilvánosságra. Így Horthy hivatalos pápai kihallgatáson vehette át megbízatást.

XI. Piusz pápa

pályázati kiírást) elkészítésére irányult. Természetesen ekkora embertömeg kezeléséhez rengeteg közlekedési, szállásolási és ételmezési problémát is meg kellett oldani.

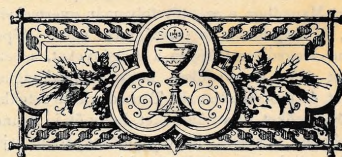
Budapesten a felkészülés alatt restauráltak 14 katolikus templomot (köztük a Szent István-bazilikát), felújították azokat az utakat, amelyek egybeestek a körmenetek útvonalával, átrendezték a Hősök terét (ekkor vesztette el a parkosított jellegét), illetve lecsapolták a Városligeti-tavat, ahol a medence kitisztítása után padokat helyeztek el. Az eucharisztikus kongresszus legfőbb helyszíne a Hősök tere volt, ezért is rendezték át: lekövezték, és Gábor arkangyal oszlopa mögött felépítettek egy ideiglenes oltárt, ami a római Szent Péter-bazilika főoltárának pontos mása volt, illetve az emlékmű mögött felhúztak két ideiglenes harangtornyot is. Több százezer embert vártak a misékre, körmenetekre, szentségimádásokra, így nem lett volna elég a Hősök terére kirakni a padokat, a Városligeti-tó területére is szükség volt. De nem csak a Hősök terén voltak változások: a főváros több pontján is a legkülönbébb díszeket rakták ki.

A pápai követség – Pacelli bíborossal az élen és Giovanni Battista Montinivel, a későbbi VI. Pál pápával soraiban – május 24-én délelőtt érkezett a Keleti pályaudvarra, ahol a magyar kormány, Budapest küldöttsége, a püspöki kar és Horthy Miklós kormányzó köszöntötte. Az üdvözlőbeszédek után az egyháziak a Mátyás-templomba mentek, ahol Montini helyettes államtitkár felolvasta XI. Piusz pápa brevét, ami Pacelli bíboros legátusi kinevezéséről szól. Később az Iparcsarnokban köszöntötték a legátust, melyet a Nemzetközi Karitás Kiállítás megnyitója követett.

Május 25-e, a kongresszus központi napja szentmisével kezdődött a bazilikában. A különböző nemzetek püspökei a délelőtt folyamán a főváros valamennyi templomában szentmisét végeztek. A Rózsák terei görögkatolikus templomban Gajdics Pál eperjesi püspök végzett Szent Liturgiát. Ezt követően a Rózsák terei római katolikus templomban Bánay Jenő, a Hajdúdorogi Egyházmegye helynöke is görögkatolikus Szent Liturgiát végzett. Eközben a szakadó esőben gyülekezett a tömeg a Hősök terén, ám az ünnepségre kiderült az ég.

Az ország lázas készülődésbe kezdett. Az ünnepségsorozat fő szervezője Bangha Béla jezsuita szerzetes volt, aki a kongresszus himnuszát is írta. Az Actio Catholica a helyi szervezetein keresztül lelkigyakorlatokat és előadásokat tartott, amelyek témája az Oltárszentség volt. 1937-ben az esperesi kerületekben helyi kongresszusokra várták a híveket. Az egyházi jellegű előkészületek, hálaadó imák és szentmisék után hamarosan munkához látott a szervezés legfőbb irányítója, az Előkészítő Főbizottság is, amely egyrészt reprezentálta a hivatalosan elismert katolicizmus hazai nagyságait, másrészt részproblémákra tagolta az elképesztő szervezőmunkát igénylő feladatot. Az Előkészítő Főbizottság alá 14 bizottság tartozott, amelyek többek között műszaki, pénzügyi, közlekedési és hitbuzgalmi feladatokkal foglalkoztak, de volt külön hangosítási és világiatási bizottság is.

A szervezés munkája mellett megindult a gyakorlati tervezés is, amely elsősorban a Hősök terére szánt hatalmas díszmelvény és egy különleges díszoltár (Lechner Jenő nyerte a

Imádkozzunk

a budapesti Eucharisztikus Világkongresszus sikeréért.

Úr Jézus, ki a legmértősebb Oltárszentségben a kenyér és bor színe alatt végtelen értékű áldozatunk, lelki táplálékunk és biztos útmutatónk vagy, s általa isteni Szívednek mérhetetlen szeretetében részesítesz bennünket: eucharisztikus szentévünkben különös alázattal borulunk le Előtted és kérünk Téged, szilárdítsd meg lelkünkben a Benned bízót hitet és a Te-érettet égő szeretetet. Engedd, hogy a hazánk fővárosában tartandó Eucharisztikus Világkongresszus által méltó kifejezést adjunk sziklaszilárd hitünknek, imádó hódolatunknak és Hozzád való hűséges szeretetünknek. Add, hogy az Eucharisziából kiáradó kegyelemmel mindnyájan új, Istennek tetsző életet éljünk.

Jézusunk, Eucharisztikus Király, emeld fel azért Magadhoz e szentév folyamán gyermekeinket, ifjúságunkat és országunk egész népét. Vond Magadhoz főképpen a szegényeket, a betegeket és a szenvedőket, hogy Benned vigasztalást és erőt találjanak. Térítsd vissza Istenhez a tévelygőket és a bűnösöket, hogy ők is Benned lássák és kövessék üdvösségük egyetlen útját. Vedd oltalmadba üldözött híveidet az egész világon és vess gátat az istentagadók vakmerő támadásainak. Eucharisztikus engesztelő áldozatot fogadjon el Isten végtelen igazságosságának megfelelő elégtételadásként ezekért a támadásokért és az egész emberiség bűneiért.

Jézusunk, igazi Békefejedeleme, állítsd vissza a világon a népek és a társadalmi osztályok között az őszinte egyetértést. Jöjjön el a Te igazságod és békességed országa, hogy a Te szeretettedben egyesülve megelégedetten éljenek a nemzetek, a különböző társadalmi osztályok és az egyes emberek.

Boldogságos Szűzanyánk, Magyarország Nagyzasszonya, könyörögj Eucharisztikus Világkongresszusunk sikeréért!

Szent István, első Királyunk és Apostolunk, erősítsd meg népedet ősi szent hitében!

Áldassék mindörökké!

A legmértősebb Oltárszentség! Amen.

(A magyar püspöki kar 1937. márc. 17-i rendeletéből.)

A püspöki kar által jóváhagyott imádság az eucharisztikus kongresszusra való felkészülés során

Pacelli bíboros és Imre Nagy miniszterelnök

MTI Fotóarchívum

Az Andrássy út mindkét oldalán és a Hősök tere környékén számtalan mobil gyóntatószéket állítottak föl, hogy minél többen végezhesenek szentgyónást áldozás előtt. Fél ötkor ünnepélyes menetben indult el a klérus a Vajdahunyadvártól a Hősök terére. Öt órakor egész Budapesten megszólaltak a harangok, és kezdetét vette az ünnepi szentmise. Meszlényi Zoltán esztergomi segédpüspök fölolvasta XI. Piusz pápa ünnepi bulláját, Serédi Jusztinián a szeretet kötelékéről beszélt, a kormány részéről Hóman Bálint tárca nélküli miniszter, majd Thomas Heylen namuri püspök köszöntötte a pápai küldöttséget és a félmillió hívő sereget. Pacelli bíboros nyitóbeszédének végén szinte hibátlan magyarsággal mondta: „Isten áldása legyen velünk! Éljen Mária országa!” A pápai küldöttség a kormány és az egyházi előjárók társaságában a várban vacsorázott Horthy Miklós kormányzó meghívására.

A következő három napban Budapest-szerte folyamatosan folytak a programok. A Hősök terén 150 ezer gyermek járult első szentáldozáshoz, a bazilikában papi gyűlést, az Iparcsarnokban nemzetközi előadók részvételével előadásokat tartottak az Eucharisziáról. Este

Szerédi Jusztinián látogatást tesz az Előkészítő Bizottságnál

nem mindennapi körmenetben lehetett része a magyar fővárosnak. A menet a Szent István-bazilikából indult: legelől lovas rendőrök, utánuk egy honvéd díszszázad zenekarral. Őket követték a körmeneti kereszt alatt haladva a világi papok és szerzetesek, kezükben égő gyertyát tartva. Nyomukban díszes baldachin, alatta Pacelli bíboros, aki kezében vitte a bazilika aranyozott szentségtartóját. A baldachin egyik oldalán haladt a Pázmány Péter Tudományegyetem (mai ELTE) tanácsa a rektorral, másik oldalán meg a fővárost képviselő polgármester. A baldachint követték a bíborosok,

Pacelli bíboros a görögkatolikus Szent Liturgián a bazilikában

akiknek sorát Serédi Jusztinián zárta. A menet a Zrínyi utcán keresztül ért el az Eötvös térre, ahol kilenc kivilágított hajó várt rájuk. A hajóskörmenet főhajója a Szent István gőzös volt. A menet indulását egy, a Gellért-hegyről felröppenő rakéta jelezte. A menet megkerülte a Margit-szigetet, majd déli irányban a Horthy Miklós (a mai Petőfi) híd érintésével visszatértek az Eötvös térhez. Amikor a menet visszaért a bazilikába, a Gellért-hegyen tűzijáték kezdődött, majd a Citadellánál kigyulladt egy 50 méter magas kereszt világítása.

Horthy Miklós kormányzó köszönti Pacelli bíborost, a pápa követét

Mindszenty József gyóntat a kongresszus alatt

Május 27-én reggel 8-kor több ezer honvéd jelenlétében celebráltak szentmisét, délelőtt a bazilikában görögkatolikus Szent Liturgiát mutattak be görög nyelven, melyen Pacelli bíboros mondta a Hiszekegyet. Éjfélkor 150 ezren vettek részt a toledói érsek vezetésével végzett szentségimádáson a Hősök terén. A kongresszus utolsó napján, május 29-én délután milliós sorfal vette körül az Oltárszentség „daldalmenetét” a bazilikától a Hősök teréig, ahol félmillióan vettek részt a Pacelli bíboros által bemutatott záró szentmisén. Másnap ünnepélyesen megnyílt a jubileumi Szent István-év. Pacelli bíboros és kísérete díszes autós felvonulással búcsúzott Budapestről, vonatuk este 6 órakor futott ki a Keleti pályaudvarról.

A budapesti EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUSON **300 ezer budapesti** mellett részt vett **250 ezer vidéki** is, akik a kongresszus miatt utaztak el a fővárosba, illetve **25 ezer külföldi** is. A legtöbb külföldi hívő Lengyelországból, illetve Olaszországból érkezett. Továbbá **rengeteg magyar jött az elszakított területekről is**. A német katolikusok nem igazán tudták magukat képviselni, mivel Hitler megtiltotta nekik a kongresszuson való részvételt, illetve Ausztria megszállását követően ez a tilalom vonatkozott az osztrákokra is. A **számtalan külföldi civil és egyházi személy** mellett **280 hivatalosan meghívott egyházi előljáró** is részt vett a kongresszuson.

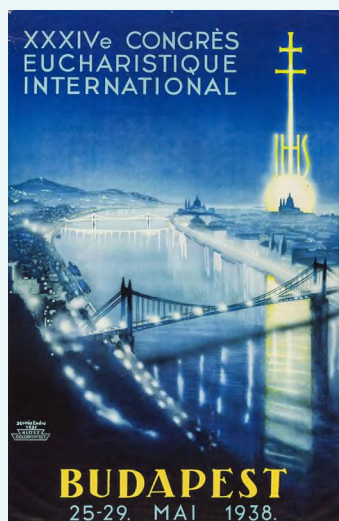
Albánia	4
Amerikai Egyesült Államok	7
Argentína	3
Belgium	5
Bolívia	2
Brazília	6
Brit-Palesztina	1
Bulgária	3
Chile	1
Csehszlovákia	12
(köztük Gojdis Péter Pál eperjesi püspök)	
Dánia	1
Dél-Afrikai Unió	3
Egyiptom	3
Észtország	1
Franciaország	16
Fülöp-szigetek	1
Görögország	2
Hollandia	3
Írország	3
Jugoszláv Királyság	16
Kína	2
Korea	1
Libanon	2
Litvánia	4
Magyarország	22
(köztük Bányay Jenő /1865–1953/ hajdúdorogi görögkatolikus káptalani helynök és Papp Antal /1867–1945/ görögkatolikus érsek, miskolci apostoli adminisztrátor)	
Málta	1
Mexikó	2
Monaco	1
Anglia	4
Skócia	2
Wales	1
Olasz-Líbia	1
Olasz Kelet-Afrika	2
Olaszország	101
Portugália	1
Románia	5
(köztük Fiedler István szatmár-nagyváradai püspök)	
Salvador	1
Spanyolország	2
Svájc	3
Szovjetunió	5
(Köztük Sztójka Sándor munkácsi görögkatolikus püspök)	
Tanzánia	1
Törökország	3
Venezuela	1

püspöke és apostoli kormányzója
képviselte hazáját

Éjfél szentségimádás

Összességében elmondható, hogy a XXXIV. Eucharisztikus Világkongresszus a két világháború közötti Magyarország egyik (ha nem a) legmeghatározóbb eseménye volt. Volumenét tekintve az 1896-os millenniummal vetekedett.

Források:

- A XXXVIII. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus emlékkönyve
- A 34. Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten (JATE Egyetemi Könyvtár)
- Filepkó Dominik: Az egész katolikus világ Budapestre figyelt az 1938-as Eucharisztikus Kongresszus idején (pestbuda.hu)
- Damásdi Zoltán: Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus: 1938–2021 (archivum.pecsiegyhazmegye.hu)

Fényképek: ♦ Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár ♦ Fortepan
♦ Pécsi Egyházmegyei Levéltár ♦ MTI

A Magyar Katolikus Püspöki Kar körlevele az eucharisztikus kongresszusról

Krisztusban kedves Híveink!

Mélységes öröm és hála érzete töltött el mindnyájunkat, amikor arról értesültünk, hogy a nemzetközi eucharisztikus kongresszusok állandó bizottságának egyhangú állásfoglalása alapján Öszentsége XI. Piusz pápa Magyarország fővárosát, Budapestet jelölte ki a legközelebbi eucharisztikus világkongresszus színhelyül. Mindnyáján átérezzük a magas kitüntetést, amely ebben a megbízásban megnyilatkozik, hiszen a pápa s a katolikus világ ezáltal mintegy a mi kezünkbe tette le a legközelebbi eucharisztikus kongresszus sikerét; minket tett meg az Oltáriszentség nemzetközi diadalmenetének zászlóvivőivé, s ránk ruházta a feladatot, hogy a nemzetek hódolatát az Oltáriszentség előtt méltó keretek közé foglaljuk. Öt világrész katolikusainak figyelmé irányul most reánk, s várja tőlünk e szent és felséges megbízatás megfelelő betöltését.

Annál inkább jól esett szívünknek Öszentsége elhatározása, mert ebben az elhatározásban része volt annak a megfontolásnak, hogy az 1938. évben üljük nemzetünk első királya, az országszervező Szent István halálának 900 éves fordulóját. Amint 1930-ban Szent Ágoston halálának másfél ezer éves fordulója alkalmával Karthágó, majd 1932-ben Szent Patriknak, Írország megtérítőjének ugyancsak másfél ezer éves halálévfordulója alkalmával Dublin lett az eucharisztikus világkongresszus színhelye, úgy most Szent István megdicsőülésének 900. fordulóján Magyarország kapja ezt a magas kitüntetést.

A budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust e kitüntetett megbízatás alapján 1938. május 26-tól, áldozócsüdtörtéktől 29-ig, vasárnapig bezárólag fogjuk megtartani. Hétfőn, május 30-án pedig csatlakozólag megnyitjuk a Szent István jubileumi év ünnepségeit.

Minden kitüntetés természetesen kötelességekkel jár, s ha egyszer elvállaltuk, hogy ezt a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust megrendezzük, akkor valamennyiünknek becsületbeli, nemzeti és katolikus kötelessége, hogy annak sikere érdekében

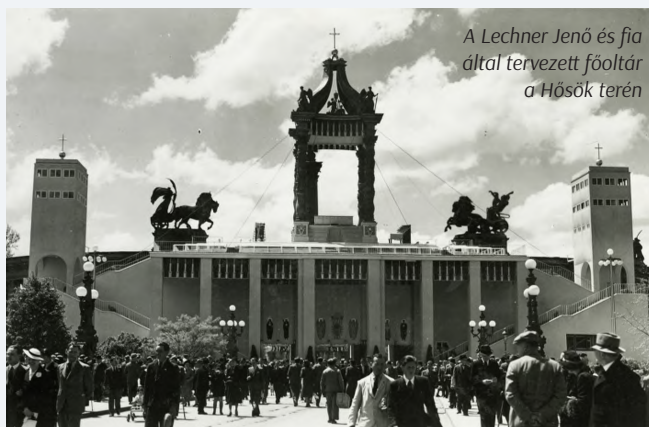
minden lehető el is kövessünk. Sikeren elsősorban nem külső fényt és ünneplést értve, hanem miként ez itt a dolog természetéből következik, legfőképp a lelki hatások minél magasabb fokát; vagyis azt, hogy az Oltáriszentségnek ez a ritka jelentőségű ünnepe ne csak külső lefolyásában legyen pompás és lélekemelő, hanem erkölcsi és vallási hatásaiban is teremje meg száz- meg százezer lélekben itthon és az egész világon a hit és a Krisztus-szeretet legszebb gyümölcseit. Hiszen az eucharisztikus világkongresszusok igazi és legfőbb célja nem a külső ünnepek káprázata, hanem az, hogy a külső megnyilatkozásokon keresztül az eucharisztikus Krisztus Király tartsa diadalmenetét újból és újból a lélekben. Maga az állam és a főváros, a szellemi és társadalmi élet különböző közületei is, felismerve az alkalomnak nemcsak nemzeti, hanem erkölcsi jelentőségét, ugyancsak

kötelességüknek ismerik a kongresszus támogatását: mennyivel inkább kötelességünk ez nekünk, a papságnak és a katolikus hívőknek és az egész katolikus társadalomnak.

Mert hát *mi is nekünk az Oltáriszentség?* Jézus maga felel erre a kérdésre, amikor így szól: „Én vagyok az élet kenyere; aki hozám jön, nem fog éhezni” (Jn 6,35). „Én vagyok az élet kenyere... És a kenyér, melyet majd én adok, az én

testem a világ életéért... Aki eszik engem, az is él én általam.” (Jn 6,48, 6,51) Vagyis: az Oltáriszentség maga az örök élet s a halhatatlanság, az Oltáriszentség maga az üdvösség. Hogyne örülnénk neki, hogyne ragaszkodnánk hozzá, hogyne hálálkodnánk érte! Szent Ágoston írja: „Aki élni akar, van honnan éljen, csak jöjjön ide, higgyen, egyesüljön Krisztussal, és keljen életre általa... Alakuljanak át a hívek Krisztus testévé, ha élni akarnak Krisztus lelkéből... Ha tehát te is élni akarsz Krisztus lelkéből, válj egy testté Krisztussal!”

Az Oltáriszentség a mi *lelkünk élete*, mert Jézussal egyesít, s mert általa Jézus közvetlenül hinti szét lelkünkben a természetfölötti élet magvait. Az ősegyház hitének egyik kiváló szóvivője, Alexandriai Szent Cirill írja: „Amikor Krisztus nálunk van, lecsendesíti testünk lángolását a lélek törvénye ellen, feléleszti bennünk az istenfélelmet, lecsillapítja bennünk a lélek

viharait, meggyógyítja betegségeit, behegeszti sebeit, s mint a jó pásztor, aki életét adja juhaiért, minden bukásunkból fel-emel bennünket.”

Ugyanakkor azonban az Oltáriszentség a *felebaráti szeretet* kiváló iskolája is, hiszen csodálatosan egyesít mindnyájunkat, akik Krisztus gyermekei vagyunk, s ugyanazzal a szent eledellel táplálkozunk. Ahol ketten egyesülnek egy harmadikkal, ott egymás közt is egyek. A katolikus hívek az Oltáriszentség vétele által Jézussal egyesülnek, s így egyesülnek egymás közt is. Igazi testvérek, a szó szoros értelmében vérrokonok lesznek Jézus azonos teste és vére által. Szent Pál apostol maga utal az Oltáriszentség csodálatos egybefűző erejére s a testvériségre, amely belőle fakad, amikor így ír: „Az áldás kelyhe, melyet megáldunk, nemde Krisztus vérében való részesülés-e? Mert egy kenyér, egy test vagyunk sokan, mindnyájan, kik egy kenyérben részesülünk.” (1Kor 10,16–17) Joggal kiált fel ezért Szent Ágoston is az Oltáriszentségről szólva: „Ő kegyesség szentsége! Ő egység jelképe! Ő szeretet köteléke!”

A nagy egyházatyának ezt az utolsó szavát: Vinculum charitatis – az Oltáriszentség a szeretet köteléke – választotta a budapesti eucharisztikus kongresszusunk is jelmondatának. Az Oltáriszentségnek ezt az egységesítő és testvériesítő erejét különösen időszerűnek kell éreznünk ma, amikor az emberiséget annyi ellenséges táborba tépi, s oly boldogtalanná teszi a harc, az irigység és a gyűlölet. Mert hiszen mi okozza a háborúkat, a társadalmi igazságtalanságokat és feszültségeket, a versengéseket és viszályokat, ha nem az önzés, a kapzsiság, az irigység, a bosszúvágy és a gyűlölködés? A vallástalan életfelfogás, azt mondhatnók, valósággal társadalmi együttélésben s az embereket osztály, foglalkozás, nyelv, műveltségi fok és vagyoni helyzet szerint valósággal gyűlölködéssre tanította egymással szemben. Maga az a gazdasági rend, amelyet ma a világ követ, s amelyet a kereszténytelen szellem létesített, s amelyet szentséges Atyánk a „Quadragesimo anno” körlevélben mint igazságtalant s a békétlenségek forrását rótt meg, szintén a féktelen önzésből és szeretetlenségből fakad, és tobzódó gyűlölködéssre, elkeseredésre és forradalmakra vezet. Az önzés és szeretetlenség szelleme magában a családi szentélyben is, ahol a szeretetnek legfőképp kellene virágoznia, elvetette az egyenletlenség csíráját, és esküszegő válásokra, a családi élet felbomlására és a gyermeknevelés elhanyagolására vezet; hiszen sok tízezer gyermek már kora ifjúságában a gyűlölet példáit látja ott, ahonnan a szeretetet kellene tanulnia. Valóban mennyire szükségünk van tehát az Oltáriszentség szeretetet lehelő, testvériségre tanító és egységesítő hatásaira! A véres harcok közt, a gyűlölet tengerének háborgásai közepett mennyire szükség lenne ismét arra emlékeznünk, hogy valamennyiünket ugyanannak az Istenembernek

Virágágyás a Krisztina téren

vére váltott meg s fűzött egybe szent testvériségbe, a szentek boldog egységébe!

Az eucharisztikus világkongresszus csakugyan kiváló alkalom arra, hogy szent hitünket a *lelkekben megszilárdítsa*. Hiszen az Oltáriszentség egész hitünknek és hitéletünknek középpontja, eleven és éltető forrása. Krisztus csodálatos jelenléte az Oltáriszentségben, a szentmisében meg-megújuló vérontás nélküli áldozat s a lelkünket tápláló szentáldozás tana a gyakorlati katolikus hitéletnek kezdettől fogva legbensőbb kincseihez tartozik. Mélységes hittitok ugyan az Oltáriszentség, amelynek valóságát csak Isten szavára hihetjük el, de bármennyire ész- és természetfölötti, mégsem ész- vagy természetellenes, mihelyt meggondoljuk, hogy az apostol tanítása szerint „Isten a szeretet” (1Jn 4,8). A szeretet csodálatosan közlékeny és leleményes, s mert az Úr Jézus végtelenül szeretett minket, ezt a bámulatos módot gondolta ki arra, hogy egészen különleges úton igazán, valóban és lényegileg velünk maradjon, istenségével és emberiségével, testével és vérével együtt. Joggal alkalmazhatjuk erre a nagy hippói püspök, Szent Ágoston felkiáltását: „Bátran kimondom, hogy Isten, bárha mindenható, ennél többet már maga sem adhatott; bárha legbölcsebb, ennél többet adni nem tudott, s bárha leggazdagabb, ennél többet nem volt mit adnia.”

Az Oltáriszentség a titkok titka, mert nemcsak a legfőbb hittitkokat: a megtestesülés, a megváltás, a megszentelés, a kegyelem s az örök élet tanát foglalja magában, hanem azt is, aki e hittitkokat nekünk legfényesebben kinyilatkoztatta. Az Oltáriszentség a szentségek szentsége, mert nemcsak Krisztus által rendelt kegyelemeszközlő jel, hanem magát Krisztust tartalmazza, a szentségek és az üdvösség szerzőjét, lelkünk legfőbb pásztorát és püspökét. Az Oltáriszentség a katolikus Anyaszentegyház legfőbb kincse és legszebb díszé, mert általa teljesül az Anyaszentegyházon a próféta szava: „Nincs is más ilyen nemzet, melyhez istenei olyan közel lennének, mint amilyen közel mihozzánk van a mi Istenünk, valahányszor kérjük” (Mtörv 4,7).

A hívő térdre hull, mikor a templomba lépve az oltárszekrényt megpillantja, az úrfelmutatás pillanatában mellét verve hódol a megtestesült Üdvözítőnek, s lelkes hitvallással követi a szentségi Jézus diadalmenetét az úrnapi, feltámadási vagy Jézus Szíve-körmenetben, mint ahogy Jézus első hívei örvendezve követték őt virágvasárnapon, s pálmát lengettek és hozsannát zengedeztek előtte. Szent megrendülés és boldog örömezzet hullámmzik át a hívő lelkén, amikor arra gondol, hogy a mindenség Ura és Alkotója oly közel száll le hozzá, és oly szoros egyesülésre óhajt lépni vele e szentségben. Ha arra gondol, hogy akit ő itt a kenyér és bor színe alatt hódolva imád, az ugyanaz a Jézus, aki

egykor a betlehemi istállóban született, s akinek jövetelét a pásztoroknak angyalének hirdette; ugyanaz a Jézus, aki egykor Júdea és Galilea útjain és terein, falvaiban és városaiban az üdvösség ígét hirdette, és pazar kézzel szórta szét vigasztaló ajándékait. Ugyanaz, mint aki egykor betegeket gyógyított, bűnösöket megkönnyített, szomorúakat vigasztalt, és a szegényeknek hirdette az evangéliumot; aki Lázárt feltámasztotta, a naimi ifjút anyjának visszaadta, s a római százados szolgáját meggyógyította. Ugyanaz, aki az éhező tömegeknek kenyeret szegett a pusztában, s az éhező lelkeknek az örök élet kenyerét törte meg, aki szánakozott a tömegben, s az örök élet forrásait nyitotta meg előttük. Ugyanaz a Jézus van itt jelen, aki egykor megbocsátott Magdolnának, a bűnbánó latornak és Péternek, s aki az ártatlan kisdedeket szeretettel ölelte magához. Ugyanaz a Jézus, aki a kínszenvedés óráiban értünk vért izzadott, megostoroztatott, tövissel koronáztatott, megfeszítetett, meghalt és eltemetettetett; aki aztán feltámadt a sírból, és dicsőségesen felszállt a mennybe, miután távozása előtt megalapította Anyaszentegyházát s benne állandó központot s melegítő tűzhelyül az Oltáriszentséget; csodálatosan teljesítvén azt, amit az utolsó vacsorán búcsúzóul mondott: „Nem hagyak árván benneteket” (Jn 14,18).

„Ó csodálatos és bámulatra méltó szeretet! – kiált fel e hittitkónál Szent Iustinianus –, ki ne rendülne meg lelkében előtte! Ki ne hódolna neki s ujjongana miatta örömeiben! Soha az ember magától nem mert volna ilyen kegyet kérni az Istentől, soha még csak kieszelni sem mert volna ilyesmit; hiszen az isteni irgalomnak ez a csodatette minden emberi elképzelést messze felülmúl!” (De Eucharistia)

Nem csoda, ha maga az Egyház szinte *nem ismer határt hálás örömeinek kifejezésében*, amikor az Oltáriszentségről van szó. Vannak, akik nem értik és túlzottnak tartják a mi istentiszteleti életünknek fényét és szín pompás változatosságát, szertartásaink dúsan patakzó szépségeit, a keleti és nyugati liturgiák bámulatos gazdagságát. Nem értik meg, miért öntötte ki a katolikus lelkesedés a századok folyamán a művészetnek minden kincsét az Oltáriszentség elé, az építészet, szobrászat, festészet, ötvösművészet, ének és zene minden szent versengését. Nem értik meg, miért ujjong és énekel a katolikus nép vallásos lelkesedése az Oltáriszentség ünneplésében, miért csodul ki szinte áhítata az utcákra körmeneteinkben, nemzeti és nemzetközi eucharisztikus kongresszusainkban; miért szoronganak tömegek vasárnapokon a kora hajnali óráktól a déli órákig a szentmiséken; miért tesznek meg sokan, főleg faluhelyen, több órás utat is, sokszor hóban és rossz utakon, csakhogy a szentmisén jelen lehessenek. Nem értik, miért tolong a hívő nép a gyónatószékek és áldozatókorlát előtt, hogy az Oltáriszentséget magához vehesse; miért legfőbb ünnepe a gyermekkoruk az első szentáldozás, s a haldoklónak miért legfőbb vigasza az utolsó szentáldozás. Pedig mindezeket csak az csodálkozhatik, aki nem érti meg az Oltáriszentség titkát, s aki nem tudja vagy nem tartja szem előtt, ki az, akinek mindez az ünneplés, szeretet és hála szól, s milyen adományok és áldások patakzanak ebből az áldott, imádandó és boldogító szentségből.

Természetes azonban, hogy az Oltáriszentségnek ez áldásos gyümölcseit csak akkor élvezhetjük igazában, *ha lelkünket őszintén és maradéktalanul fel is tárjuk* az eucharisztikus Király tanításai és áldásai előtt. Ha csakugyan mindnyájan eucharisztikus lelkek vagyunk, és eucharisztikus, oltáriszentséges életet élünk. Ha az Oltáriszentségben életünk legfőbb kincsét és örömet, a szentmisében s a szentáldozásban az erő és vigasz nélkülözhetetlen forrását ismerjük fel. Ha szívesen be-belépünk a templomba rövid szentséglátogatásra, az eucharisztikus Király üdvözlésére. Ha szívesen teljesítjük Anyaszentegyházunk parancsát és útmutatásait, amelyekkel minket az Oltáriszentség buzgó és lehetőleg gyakori élvezetére sarkall. Ha komoly ok nélkül vasárnap és ünnepnap soha szentmisét nem mulasztunk, s legalább húsvét táján, de lehetőleg év közben többször is a szentáldozáshoz járulunk. Nagyon meggyengült hitre vall, ha valakit még nógatni, sőt az Isten büntetéseivel fenyegetni kell, hogy ne vonakodjék az Üdvözítő legszentebb ajándékait elfogadni, amelyeket e szentség által kínál nekünk. És valóban érdemtelenség volna, ha mi magyar katolikusok az eucharisztikus világkongresszusra, ha nem készülnénk fel reá elsősorban a saját lelki életünk általános megújításával, s főleg az Oltáriszentség iránt való kötelességeink buzgó teljesítésével. Ne legyen az országban katolikus, aki még ebben a szentévben sem járul az Oltáriszentséghez! Ne legyen, aki még ebben a szentévben is könnyelműen elmulasztja a kötelező szentmisét! Ha csak mindnyájan egybevetett lelkesedéssel teljesítjük eucharisztikus kötelességeinket, s az előkészületi évben mindenekelőtt befelé megkettőzzük buzgóságainkat az Oltáriszentség iránt, csak úgy remélhetjük, hogy Isten kegyelmével a budapesti eucharisztikus világkongresszus mindnyájunk öröme és lelki hasznára, az ország és a magyar katolikuság becsületére, szentséges Atyánk örömeire teljes, világgraszáló s világot megörvendeztető sikert fog elérni.

Ezt a célt szolgálják majd azok az ünnepségek, előadások és ájtatosságok, amelyeket az egyházi főhatóságok utasításai alapján az országos Katolikus Akció irányítása mellett *egy teljes előkészületi éven át* az ország valamennyi egyházközségében tartatni kívánunk.

Ennek az előkészületi évnek feladata lesz, hogy az Oltáriszentség iránt való hitet és szeretetet az ellanyhult lelkekben is újra felébressze, s a tőle eltévelyedett lelkeket a szentségi Jézushoz és az oltáriszentségi életnek gyakorlásához ismét visszavezesse. Ezzel az előkészületi évvel egyúttal *engesztelést és elégtételt* kívánunk nyújtani a szentségi Jézusnak azokért a borzalmas vallás- és egyházüldözésekért, templomégetésekért, oltárpusztításokért, papok, szerzetesek, szerzetesnők és hívek lemészárlásáért, amelyekkel az elvakult és megtévelyedett emberek egész országokban dühöngenek a szeretet vallása s a szeretet szentsége ellen. Legyen a mi fokozott, forró áhítatunk csendes és *méltóságteljes tiltakozás* a Krisztus Urunkon s az ő országán és hívein elkövetett igazságtalanságok és bűnök ellen, s legyen engesztelés és jóvátétel az ő irgalmas szent Szívének! Amen.

Budapesten, 1937. március 17-én tartott értekezletéből

a Magyar Püspöki Kar

EUGENIO PACELLI BÍBOROS ÜNNEPI KÖSZÖNTŐJE

A 34. EUCHARISZTIKUS VILÁKGONGRESSZUSON

(Elhangzott a Hősök terén 1938. május 25-én)

Üdvözlét Budapestnek és a magyarságnak

Visszatérve arról a diadalmenetről, amelynek ragyogó fénybarázdája Krisztus áldást hozó világosságát a világ másik végéig sugározta szét, azok után a fényes és felejthetetlen állomások után, amelyeket – hogy csak a legutóbbiakat említsem – Dél-Amerika és a Csendes-óceán szigetei jelentettek, íme, a XXXIV. Eucharisztikus Világkongresszus ünnepélyes összejövele újból visszatért az óvilág, a mi Európánk földjére, ahonnan eredetileg is kiindult, a nyugati kultúrának, az ősegyház édes gyermekének keblére; ama kultúrára, amelyet az evangélium éltető nedve táplált, s amelynek nemesi levelén a pecsét, a kitörölhetetlen pecsét: a mi Urunk Jézus Krisztus keresztje.

Ezeknek a kongresszusoknak az eszméje először az isteni világosságtól felvilágosított, az Oltáriszentség iránti odaadástól mozgatott békés, alázatos lelkekben fogant meg; ezeknek a lelkeknek az egyetlen ereje az a hit volt, amely hegyeket képes megmozgatni, az a szeretet, amely nem ismer határokat, az a rendíthetetlen bizalom, amely Isten kiválasztottainak kiváltsága. A világ eleinte legfeljebb annyit törődött ezzel, mint annak a mécsesnek a lángocskájával, amely a szentélyben lobog. A világ az igazán nagy, a túl nagy dolgokból nem sokat ért meg: pedig a valóságban a sötét láthatáron új hajnal pirkadása fehérlett fel, és nemsokára megjött a hajnalhasadás is, amely a közömbösség századába az öröm és remény sugarát vetítette bele; s azután fölkelt a nap a maga teljes királyi pompájában, hogy bejárja a világot nagyszerűségével. Ezentúl nem nyugszik többé le a nap, mert a mi ragyogó napunk, amely hatalmasabb, mint az égboltozat napja, bőségesen ontja fényét egyszerre az összes földrészekre, és lángja a földkerekség minden pontján megcsillogtatja az eucharisztikus király zászlajának színeit. Hatalmas Úrnapja ez, amely ma kétevenként megismétlődik, mindig fényesebben, s új erőt önt a világba áldásaival és buzdításával, elárasztja a világot kegyelmeinek árával, melynek hullámai megörvendeztetik és termékeny erővel telítik meg az Egyházat, Krisztus misztikus testét.

Az eucharisztikus világgyűlésnek Európába való visszatérése után a fényes nevű világ városok közül ebben az évben Magyarország fővárosa lett a szerencsés kiválasztott. Mindenki, aki felfogja ennek a választásnak a gondviselészerű jelentőségét, tisztelettel és bizalommal hajlik meg a mai mozgalmas órákban a történelem ama lapjainak ékesszóló tanúsága előtt, amelyeket a magyar nép, a tragikus időkben a keresztény Európának ez a védőbástyája önnön vérével írt be. Hősies és dicsőséges ez a történelem, amelyről Buda magasra törő vára mintegy az újjáéledés és testvéri összefogás himnuszát zengi. Itt tört meg a keresztény kultúrát védelmező magyar seregek vezetésén a hitetlenek támadó áradata, s a büszke félhold itt hátrált meg legyőzve a megváltó Krisztus keresztje előtt, és Krisztus anyja volt az, akinek örök időkre felajánlotta ezt az országot és népét az, aki elsőnek tette fejére Szent István koronáját.

Kedves Testvéreim, nemcsak a régi hagyománytól átvett szertartásszerű gesztust teljesítek, hanem a szívem önkéntelen megmozdulását követem akkor, amikor mint a dicsőségesen uralkodó XI. Piusz pápa legátusa, meghatott lélekkel hajlok meg az előtt a szent szimbólum előtt, amelyet magának a kereszténységnek a középpontjából, II. Szilveszter pápa kezeiből kapott a magyar nemzet, s amelyet annyi szeretettel és tisztelettel övez. Ennek az országnak, ennek a népnek, amelynek ezekben a gyönyörű napokban boldogok és szerencsések vagyunk vendégei lenni, szól lelkem mélyéből jövő legszívélyesebb köszöntésem!

Ugyanakkor, amikor ezt az országot és népet üdvözlöm, legőszintébb hálátat fejezem ki mindazoknak, akik ezt a kongresszust támogatásukkal, segítségükkel, jóindulatú együtt munkálkodásukkal, rokonszenvükkel elősegítették. Elsősorban a magyar királyság főméltóságú kormányzójának és az ő kimagasló és érdemekben gazdag hitvesének, s a magyar királyi kormány tagjainak, akik ezeknek a napoknak az ünnepélyességét bíboruk fényével megtisztelni és emelni méltóztattak; s legelső-

sorban Magyarország bíboros hercegprímásának, aki a püspöki karral és buzgó papságával karöltve fáradhatatlan apostoli munkával készítette elő Magyarország katolikusainak lelket a kegyelem eme napjaira; az apostoli nuncius önméltóságának, a különböző szertartású egyházak nagyméltóságú püspökeinek, akik a világ minden részéről gyűltek össze. Közöttük különös elismerés illeti meg a Nemzetközi Bizottság nagyon tisztelt elnökét, Heylen namuri püspök úr önagyméltóságát, akinek eucharisztikus apostolkodása itt aratásra érett termést talált, ami buzgó fáradozásainak méltó jutalma.

Fakadjon ebből az oltárból a kegyelem bősége

S miközben tekintetemmel átölelem a híveknek ezt a megszámlálhatatlan tömegét, amely a világ mind a négy tájáról gyűlt ide, hogy szent és testvéri egyetértésben élje át ezeket az órákat, amelyeknek gyönyörűsége visszaidézi a tábor hegyi órák kimondhatatlan magasztosságát, meghatott üdvözlő szavaim áldással együtt túllépik a Hősök terének határait, és eljutnak minden országhoz és minden néphez, amely ennek a nagyszabású gyülekezetnek tagjai révén oly méltóképpen képviseltette magát itt a Duna partjain.

Most a szentséges Atya szándékaihoz híven mindenki üdvéért küldöm az ég felé ezt a hő könyörgést: Adjá Isten, hogy ebből az oltárból, mely itt bemutatott és Jézus szentséges szívéből a Szent Vérral együtt fakadjon a kegyelem bőséges forrása, amelyből a földkerekség minden népe, mely szomjazza az igazságot és békét, meríthessen, s hogy nehéz és gyakran tragikus küzdelmeik közepette eljőjenek a Megváltó élő vízéhez, hogy abból természetfölötti erőt merítsenek, amely nélkül minden emberi törekvés eredménytelen marad; s hogy beteljesüljenek a húsvéti szertartás misztikus szavai: „Vízforrást láttam fakadni a templom jobb oldalán, mindazok, akikhez elért a víz, üdvösséget nyertek.”

Ha a mai világot nézzük, a mai emberiséget, az Egyháznak és társadalomnak mai helyzetét, akkor azt lehetne – emberileg szólva azt kel-

lene – kérdeznünk, vajon az ünnepek fénye megfelel-e, időszzerű-e a mostani viszonyok közt. Kétségtelen, hogy a felületes lelkek, akik nem veszik észre a nagyszerű látvány és ragyogó külsőségek, a lelkes tömegek az ünnepek pompája mögött ezen napoknak mélységes lelki tartalmát, azok nem fogják megérteni az ünnepek igazi célját sem. Ez a gondviselészerű és fenséges cél: a résztvevők szívében és azok szívében, akik lélekben és imában kapcsolódnak az ünnepekbe – lángra gyújtani a hősök lelkületét, hogy megmentsek a mai világot, a mai emberiséget; és megvédjék az Egyházat és a keresztény kultúrát a hittagadás és a társadalmi forradalom vezetői ellen, szembehelyezvén velük, mint Magyarország a 17. században, mint az Írás mondja: „acies ordinata”-t, egy szilárd és elszánt arcvonulat, amelyet semmiféle erő nem tud áttörni, és amelyet semminő cselekvéssel nem lehet megkerülni.

A budapesti kongresszus hármasként: hit, hódolat, tettek

Tehát nem a mai idők súlyossága ellenére, hanem éppen e súlyosság miatt hárul erre a világkongresszusra az a szerep s az a küldetés, amelyet három pontban foglalok össze:

Abban a világban, ahol a hit ellanyhult, büszke és megrendíthetetlen hitvallásban **hirdetni a megváltás alapvető igazságait**, amelyeket az Oltáriszentség misztériuma magában rejt, mint a hit foglalatát.

Abban a világban, amely magát az isteni törvény alól mindinkább kivonni törekszik, **hirdetni a teljes és tudatos meghódolást az Oltáriszentség törvénye előtt**, amely a hit és cselekvés összhangját követeli, mint a szentség pillére.

Abban a világban, amelyet megingattak, és egyensúlyából kiköszöntött az egyenetlenségre való uszítás, **összefogni az összes jóakarató embereket** a szeretet apostoli keresztahadjáratára, **hogy elősegítsék az egyetértést, a társadalmi boldogulást és az áldozatosság munkáját**, attól a testvéri szeretettől áthatva, amelyet az Oltáriszentség, a szeretet köteléke áraszt magából.

Mint alázatos hódolat a Szentháromság Egy Isten felsége előtt, a mi hitvallásunk erről a térségről a mi megingathatatlan bizonyosságunknak ünnepélyes és mélyen átértett kifejezését küldi az ég felé. Büszke válasz ez azoknak az embermillióknak, akik megtagadják a hitet és a tiszteletet a teremtmény mindenhatóság és az irdalmas megváltás misztériumától. Ez a mi hitvallásunk az egész földkerekség legtávolabbi

pontjára visszhangozza őseink hitvallását, akik épp úgy, mint mi, a keresztény szimbólumból merítették erőt és lendületet, abban találták meg vigasztalásukat és boldogságukat itt e földön.

Az ellenséges frontok és véres stációk

Velünk szemben sötétlik az istentelenség frontja, az antikrisztus felemelt öklét rázva az ég ellen és minden ellen, ami nekünk a legszenvedőbb. Velünk szemben vonulnak fel azoknak sorai, akik a föld minden népével és minden egyes emberrel azt szeretnék elhitetni, hogy a jólétet csak akkor találják meg, ha eltávolodnak Krisztus evangéliumától, s hogy a társadalmak és az egyének boldogsága és nagysága csak elsenyvedhet a kereszt árnyékában. Velünk szemben hullámlanak azoknak az alaktalan tömegek, akik bár személy szerint nem ellenségei Jézus Krisztusnak, de engedik magukat dobáltatni a közömbösség, könnyelműség és léhaság hullámain, vagy pedig a mindenkori áramlatok sodrával vitelve magukat végül is öntudatlanul segítő társaivá lesznek a hitlenségnek és a Krisztus elleni harcnak. Velünk szemben állnak azok a fájdalmas, véres vagy vértelen stációk, amelyeket a mai zűrzavaros időkben Krisztus Egyháza Krisztussal együtt jár meg a kereszttúton.

És amíg lelki szemeinkkel azt a gigászi drámát szemléljük, és szívünk verése meggyorsul annak a párbajnak a láttára, ahol megmérkőzik a „misterium gratiae” és a „misterium iniquitatis” – a kegyelem és a gonosz –, hitünk és az isteni kegyelem fuvaltatától izzó szeretetünk ajkunkra adja a hitvallást, amely most már nem a nyugodt napok csendes zsoltára, hanem a küzdelem napjainak férfias himnusza.

És vajon egy ilyen hitvallás hol zendülhetne meg kifejezőbb erővel, mint ennek a testvéri gyülekezetnek a kebelében, ahol a szentostya sugárkörében beteljesedik a zsoltárvándorlás: „És leborul előtte a pogányok minden nemzetsége” (Zsolt 22,28)?

Hol zenghetne nagyobb örömmel a hit és hála éneke, mint ennek a sokaságnak az összhang-

jában, ennek a sokaságnak, amely az összes népekből és nemzetekből gyűlt össze a körül a misztérium körül, amely csodálatos egységben foglalja össze hitünk lényegét?

A magyar nemzet és az Eucharisztia eddig kapcsolatai

A magyar nemzet, amely ma bennünket vendégül lát, az Egyháznak olyan fennkölt szenteket adott, akiknek homlokán a hit és a tökéletes eucharisztikus élet dicső fénye ragyog.

Itt van szemünk előtt, abban a méltóságteljes magatartásban, ahogy a halhatatlanság számára a művész vésője megörökítette, a keresztény Magyarország atyja és feje, az apostoli férfiú, aki oly büszkén viseli koronáját. Jól tudta ő, hogyha már Magyarország kardját megkövcsolta, annak egyedül Krisztus keresztje lehetett megőrzője. És amikor a kormányzás nehéz munkájának szentelt élete alkonyára érkezett és a magányba vonult vissza, hosszú órákon át leborulva imádkozott az Oltáriszentség Istene előtt és hogy, mint hajdan az angyallal küzdő Jákob, lefegyverezze imádságával az isteni igazságszolgáltatást, hogy nagy küzdelemmel vívja ki országának és népének boldogulását.

István király szent törzsökéből nőtt ki a szűzi lilium tisztaságában és illatában Imre, akit mestere, Szent Gellért az égi tanítás és Isten oltárának kenyérével táplált.

És itt van Boldog Margit, Magyarország királyi törzsökének másik sarja, a szegénység mosolygó segítő társa és nővére, az alázatosságban önmagát megtagadó ibolyamez, a kiváltságos, kristálytisza mélységű eucharisztikus lélek, az Oltáriszentség előtt égő örökmécses, akinek kedves lángja még ma is lobog az elmúlt századok ellenére, és aki – mint óhajtuk – talán nemsokára helyet foglal a szentek fényességével ékesen, mint fénylő csillag, Magyarország égboltján. (Margitot 1943-ban ő maga mint XII. Piusz pápa avatta szentté – a szerk.)

Itt van Szent Erzsébet is, ennek az áldott földnek virága, aki Magyarország és egyben Németország dicsősége. A kiválasztott gyermekre, aki – amikor a feszület lábánál letérdelt – elpirulva, könnyek között tette le hercegi koronáját, amelyet nem volt bátorsága homlokán viselni a tövissel koronázott király jelenlétében; erre a gyermekre a tabernákulumból a kegyelem és szeretet sugara áradt ki. A Mester, aki őt az Oltáriszentség isteni iskolájában nevelte, továbbra is szüntelenül mind magasabbra és magasabbra vezette a leghősiessébb

Pacelli bíboros áldást oszt, a kép bal szélén
Giovanni Battista Montini, a későbbi VI. Pál pápa

utakon egész a szentség csúcsáig, és azoknak a lelki küzdelmeknek ellenére, amelyek második hazájának népét zavarják. Még ma is a „kedves szent” maradt, akit mindenki tisztel, mint a mindig bájos és jótékony megtestesülését annak a szeretetnek, amely Krisztus szívében gyökerezik, amely megneemesedik a Krisztussal való egyesülés által, és amely Krisztus felé vezeti azokat is, akik tőle a legtávolabb vannak, mert ebben a szeretetben, mint egy élőképpen „megjelent a mi üdvözítő Istenünk jósága és emberszeretete” (Tit 3, 4). Kedvesen hajolva két hazája felé, úgy tűnik fel a mai idők felhői között, mint a szivárvány, a remény és béke hírnöke.

És mily nagy örömmel csatlakozunk a Székesfehérvári Egyházmegye jámbor reményéhez, amely felmagasztaltatását óhajtja egy nagyon tiszta léleknek, Bogner Mária Margitnak, Isten szolgálóleányának, akit éppen napjainkban az eucharisztikus buzgóság vezetett fel a szentség magaslatára.

Nézzetek Krisztus Egyháza kétezer éves történetének hullámzásait és viszontagságait a földön, tanulmányozzátok a titokzatos munkát, amely csöndben kialakítja a szentek lelkét, hallgassátok a szíve dobogását azoknak, kiket Isten kiválasztott, kijelölt, hogy szerepet játsszanak az Egyház külső vagy belső történetében. A szentek életének minden egyes lapja változatlanul ugyanazt a tanúságtételt szolgáltatja a szoros kapcsolatáról, a tabernákulum és bensőséges élet, az Eucharisztia és az életszentség között. Valamennyi elmúlt század, éppen úgy, mint mai életünk napjai, egyhangú lelkesedéssel, a legkáprázatosabb világossággal és a legellenállhatatlanabb erővel hirdetik, hogy az Eucharisztia mindig igazi iskolája volt az életszentségnek, ma is az, és soha nem szűnt meg az lenni. Benne találjuk meg az igazi bölcsesség követét, amely annyira hiú és vak korunknak megadja a bölcsességet, amely értékeesebb a világ minden arányánál (Péld 16,16). Benne lelünk rá az isteni szamaritánusra, aki lehajlik a beteg és sebzett emberiség fölé, hogy ápolja és gyógyítsa. Benne buzognak fel az élet vízének forrásai, amelyek mellett megvetéssel megy el hiú elbizakodottságában a hitetlenség és napjaink minden tévedése, múlt rendszerének zavaros vízében keresve azt, amit egyedül csak az isteni bölcsesség és gondviselés adhat meg neki. Mi azonban, amint ez szent köteleességünk, ha szilárdan ki akarunk tartani saját üdvünk mellett, és hogy jó példánk és testvéri támogatásunk segítségét nyújthassuk másoknak is, csak menjünk és merítsünk a szikla tövében, ahol a teremtető és megváltó szeretet szünet nélkül ott csillogtatja az örök életnek eleven vizét.

A kongresszus küldetése

A nagyszerű hódolat, amellyel a katolikus világ ebben a pillanatban az Oltáriszentség Istene elé járul, a nyilvános hitvallás jellegén kívül azt a magasztos küldetést is magában rejt, hogy gyarapítsa és megerősítse mindazoknak szívében, akik igazi tanítványai kívánnak lenni Jézus Krisztusnak, azt az öntudatos összhangot, amelynek az eucharisztikus Credo és életmódjuk között múlhatatlanul meg kell lennie. A mindenható Isten kegyelme növelje és érlelje meg, mint ennek az eucharisztikus világkongresszusnak legdrágább gyümölcsét, ezt a meggyőződést mindazokban a hívekben, akik Magyarország vendégszerető földjén a mi eucharisztikus királyunk trónja körül összesereglenek! Engedje meg, hogy a hit közösségéből, amely itt a tabernákulum lábánál a híveket az összes nemzetek sorából egyesíti, megszülethessen annak az elhatározásnak egysége, hogy életformájukul kizárólag azt a jámborságot és erényt válasszák, amely mindig éber, s amely magán hordja Krisztus követésének pecsétjét. Adja, hogy mindazok, akik mint eucharisztikus zarándokok itt összegyülekeztek, az eucharisztikus élet igazi hithirdetőiként térhessenek vissza hazájukba, mint élő szentségmutatói a hitnek, amely mindennap és minden órában példájuknak világosságát ragyogtatja meg a világ fölött, amely, sajnos, nagyon is eltávolodott Istentől és Krisztustól, előkészítve így az eltévelyedettek és tájékozatlanok számára a visszatérés útját a szülői házba.

Hogy így, ennek a nagyszerű kongresszusnak hatalmas egyetértésében együtt újítsuk meg ünnepélyes hitvallásunkat és hűségünket az eucharisztikus királyság törvényeihez, úgy érezzük, hogy bensőséges és természetfölötti egység érzése árad el bennünk, szellemnek és szívnek a kereszttel és az oltár megváltó titkán alapuló legszorosabb közössége; elfog bennünket az öröm, hogy az Eucharishtiában megtaláljuk a vinculum caritativum, a szeretet kötelékét; a titkot, amelynek segítségével győzedelmeskedhetünk a mai óra anyagi és erkölcsi nehézségein. Ne lepődjete meg, Testvéreim, de minden baj, amelyben korunk szenved, nem abból származik-e, hogy elernyedett hitben félreismeri kapcsolatainkat mindnyájunk közös Atyjához, félreismeri, már csak a ténynél fogva is, az emberiség nagy családjának igazi jellegét és a testvéri köteleességeket, amelyeknek hűséges betöltése az egyének és a társadalmak egészséges életét biztosítja?

A hitetlenség bölcselőinek, széttépve a szálakat, amelyek az embert Teremtőjéhez kötik, egyúttal anélkül, hogy tudták, vagy talán akarták volna, meg kellett gyöngíteniük azokat a szellemi erőket is, amelyek az emberi közös-

ség méltóságát, összetartását, sőt egyenesen létét biztosították, s amelyek életerejükét és hatékonyságukat csakis az Atyába vetett hitből merítették, aki a mennyekben van. A keresztény kinyilatkoztatás tagadói, akik ezzel együtt elvetnek minden hittitkot, beleértve a szent Eucharishtiát is, levették az ember fejéről a koronát mind a magán, mind a társadalmi életében, megfosztották az embernek emberrel való viszonyait magasztos nemességétől, megszentelt jellegétől, leértékelték az egyetlen igazságszolgáltatástól, amely valóban számít, és amelyet az égitől vár a föld.

A SZERETET PARANCSA A VILÁGTÖRTÉNELEM KÖNNYEL ÉS VÉRREL TELE ÚTJAIN

Valami lassú, de hosszú időn át következetesen végzett bomlasztó munka észrevétlenül elválasztotta az intellektuális és erkölcsi életet az Istenbe és Krisztusba vetett hittől, attól a megingathatatlan sziklától, amely ennek az életnek alapja volt. Valami elvakult önhietség lassan-lassan meglazította és végül szétszaggatta a köteléket az emberi köteleességek és az örök princípiumok között anélkül, hogy helyettesíteni tudta volna mással, mint szilárd, alapos és szankciókat nélkülöző tehetetlen erkölcs: egy tisztán külsőséges haladás gögös mómora elválasztotta a nevelést azoktól az alapoktól, amelyeket Isten adott nekünk, és most megdöbbenéssel szemléljük ennek a fejlődésnek a végét, ennek a haladásnak és ennek a nevelésnek gyümölcsét. A büszke, öntudatos és szabad emberiség helyén, amellyel bennünket kecsgettettek, nem látunk már mást, mint százados tévelygés és céltalanság szomorú gyümölcsét, csupán egy egyensúlyát veszített, örömtelen és békétlen világot. Nézzetek ezt a világot, ismerte-e valaha a gyűlöletnek, a széthúzásnak s a mélységes ellentéteknek olyan szertelenségét, mint aminőben most vergődünk? Volt-e valaha az adott szó annyira értéktelen, mint ma, mióta a haszonleső anyagiasság nyíltan és hivatalosan az erkölcs örök elveinek helyébe telepedett?

És meglepődünk-e, ha olyan világ van, amelyben elhalványodott az istenfélelem eszméje, amelyben meggyöngült Krisztus tanításainak gyakorlati alkalmazása a való életre, amelyben azt látjuk, hogy uralkodóvá vált az ember bizalmatlansága az emberhez, osztály az osztályhoz, nemzet a nemzethez, népe a néphez; és ez a bizalmatlanság a túlzásnak olyan fokát érte el, hogy durva ereje minden pillanatban katasztrófa kitérésével fenyeget, s hogy minduntalan fekete fellegekkel borítja be mind a jelen, mind a közeli jövő a szemhatárt? Nem

tölt el rémülettel minden józan, gondolkodó embert, akinek szíve van, a szüntelen fegyverkezés, amely ennek az egyetemes bizalmatlanságnak lidércnyomása alatt a 20. század emberiségének főfoglalkozásává vált; hogy felkészüljön az új bonyodalmakra, amelyeknek romboló dühe talán még fölül fogja múlni vad-ságban mindazt a legborzalmasabbat, amit valaha is ismert?

Az erőszakos felforgatással szemben, amelyet az istentagadó kommunizmus úttörői igyekeznek általánossá tenni a világon, joga és kötelessége a fenyegetett nemzeteknek, hogy saját érdekükben ellenálljanak, és ne engedjék, hogy a keresztény társadalom felforgatói más nemzetek közé is elhurcolják a forradalom és az osztályharc gyújtogató fáklyáit. Másrészt nem várhat senkire keservesebb – előbb vagy utóbb gyászosabb – csalódás, mint azt feltételezni, hogy ebben a küzdelemben mellőzni lehet azokat a szellemi erőket, amelyeket az Istenbe és Krisztusba vetett hit adhat az egyének és a társadalomnak. Nincs szálnalmasabb dolog éppen ebben a pillanatban, amikor ez a polip össze akarja roppantani karjaival Európát és a világ többi részét, mint az a törekvés, hogy meggyöngítsék a keresztény harcvonalon álló erejét, megfosztva az Egyházat attól a hitvallástól, hogy az ifjú nemzedéket a krisztusi hűség hősies szellemében nevelje, holott egyedül ő adhat győzelmet a fenyegető ellenség fölött!

Az Egyház feje évek hosszú sora óta nem szűnt meg felemelni fönséges hangját, hogy a legmegindítóbb szavakkal ne figyelmeztessen a fenyegető veszedelemre, amely szavakat a bölcsesség, az atyai szeretet, a világ pásztora gondossága adta szájára. Milliő és milliő ember hallgatta ezeket a szavakat, és úgy őrizte meg azokat szívében, mint a világ boldogságának drága örökümét. De hányan voltak mások – és gyakran éppen azok között, akikhez legrábeszélőbbben szóltak ezek a szavak! –, akik eleresztették őket a fülük mellett, vagy méltatlanul Krisztus helytartójának oly nemes és annyira atyai érzelmeivel éppen ellentétes értelmezést adtak neki. Pedig mennyire boldog lehetne ma a világ, ha mindnyájan engedelmes lélekkel hallgattak volna a legfőbb pásztor tanításaira, amelyeket a társadalom kebelében fennálló és a nemzetek közötti béke érdekében hirdetett! De ami a legjobban nyugtalanítja Szentatyánkat, a dicsőségesen uralkodó XI. Piusz pápát, ami legjobban gyötri közös Atyánk szívét, az az, hogy fájdalmas tapasztalattal kell látnia, miképp szavait – melyeket kizárólag a szeretet és az aggódo félelem sugallt – úgy fogadták, mint valamikor Isten prófétáinak figyelmeztető és buzdító szavait, úgy, hogy magáévá teheti Szent Ágoston megszomorodott szavait:

„Uram, jól tudod, hogy beszéltem és nem maradtam csöndben, jól tudod, milyen szívvel tettem ezt, és sírtam előtted, mert beszéltem, és nem találtam meghallgatást.”

Ha tehát ebben az ünnepélyes órában, az eucharisztikus király oltárának lábánál, földi helytartójának nevében fordulok hozzátok, a katolikus világ minden népének képviselői, azzal a hő kéréssel, hogy mutassátok magatokat érzéseitekben és cselekedeteitekben méltóknak a szeretet kötelékéhez, amellyel az Eucharisztia mindnyájunkat egységesen átölelve tart – meg vagyok győződve, hogy tárva-nyitva találok fületeknek, szíveiteknek ösvényét. Az isteni Mesternek szava az utolsó vacsorán mintegy törvénye valamennyi hívének: „Arról tudják majd meg rólatok, hogy a tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt” (Jn 13,35). Ez az íge, amely alapvető igazsága a keresztény társadalmi tannak, sajnos, minden időkben igen sok emberre, mint terméketlen sziklára hullott, de talán sohasem annyira, mint éppen a jelenben, amelyben a szív keménysége, egyeseknek hajlíthatatlan önzése, másoknak forradalmi gyűlölete falat emeltek munkaadó és munkás közé, akik pedig a dolgok természete szerint öszinte együttműködésre lettek volna utalva, s akik között mindkét részlől a szíves testvériséggel éppen ellentétes szellem uralkodik.

Nem tudjuk dicsérni elég hangosan az álamférfiak emberfölötti erőfeszítését, akik abban az igyekezetükben, hogy neveléssel vagy erővel fékezzék meg a társadalmi béke megrontására törő rossz ösztönök erejét, különböző eszközöket vesznek igénybe, amelyek a különböző népek vérmérséklete és mindegyiknek intézményei szerint legalkalmasabbnak látszanak előttünk arra, hogy megszüntessék a burkolt vagy nyílt hadállapotot, amelyben a világ sínylődik. Csak igazságos, ha kellő hódolattal adózunk nekik jó szándékukért, szándékaiknak helyességéért és nemességéért s az energiáért, amellyel nehéz feladatukat végzik. Mindennek ellenére az a meggyőződés érlelődik meg bármely figyelmesebb szemlélőben, hogy sem a leg-hatalmasabb szervezet, sem a világi hatalmak által keresztülvitt legszigorúbb nevelés sem képes elérni soha önmagában az érzelmeknek mélységes átalakítását. Pedig az érzelmeknek e nélkül a megújódása nélkül a társadalmi béke legtökéletesebb intézményei sem lesznek soha egyebek, mint lélektelen gépezetek, tehát híjával lesznek az életnek és a termékenységnek. Mindaddig, míg azok, akik egymással egy és másfelől bonyodalmokban állanak, nem lesznek áthatva szívükben a betlehemi szellemtől, a názareti példától, a hegyi beszéd tanításától, a Krisztus szavaiért

éhező tömegtől; minden hivatalos szabály, minden emberi ítélet a meddőséggel és a tehetetlenséggel lesz eljegyezve, és azt a nagy kockázatot viseli, hogy egyik napról a másikra ígéreteinek csödjéhez jut el.

Az isteni Megváltó – aki az utolsó vacsorán kihirdette az új parancsot, a felebaráti szeretet parancsát: Új parancsot adok nektek: szeressétek egymást (Jn 13,34) – elnököl ebben a pillanatban kongresszusunk ünnepélyes megnyitásban mint király és mint valamennyi szív középpontja. A szeretet átható hévvel lelkesíti ezt az óriási gyülekezetet, amelyben szíveink együtt dobognak az egész világban szét-szórt megszámlálhatatlan katolikus szívvel, egy ütemre vernek helytartójának szívvel, aki lélekben jelen van, tekintete belemélyed valamennyiünk tekintetébe, miközben ajkai újra elmondják – éspedig a kérésnek milyen hangsúlyával! – a halhatatlan szavakat: „Az az én parancsom, hogy szeressétek egymást, amint én szeretlek benneteket” (Jn 15,12). Ezekkel a szavakkal adta meg kongresszusunk programját. Ezekkel a szavakkal ő maga jelölte ki nekünk az eszményt, amely felé törekednünk kell ez áldott napok alatt minden gondolatunkkal, minden beszélgetésünkben és minden tanácskozásunkban. Kívül, nyugattól keletig dörög az ágyú, egyre telnek a sírok a halál áldozataival, mondhatatlan fájdalmak jelzik könnyel és vérral az utat, amelyen a széthúzás és az erőszak szelleme halad. De mi – tudatában gyöngeségünknek, de erőteljesen annak a Krisztusnak a segítségével, aki a gyöngéket választotta segédeivé és munkatársaivá, hogy megzavarja az erősek fennhéjázását – helyezzük ezt a világgraszáló ünnepnapot az Eucharisztia, a szeretet köteléke szent jele alá, és küldjük szívünk mélyéről a szentség színeibe rejtett isteni Megváltóhoz ezt a lángoló imát: „Ő üdvösséges Áldozat, ki eget nyit sz néped előtt: ellenség hoz reánk hadat, küldj segítséget, adj erőt!” (Aquinói Szent Tamás himnusza) Add erődöt azoknak, kik házadat lakják és akik asztalodnál esznek, hogy erősen és éberen járassák egy széthúzó és gyűlölettel teljes világ közepén pályájukat az önfeláldozás és felebaráti irgalmasság útján, és hogy legyőzve a gonosz szellemeket, akik azon mesterkednek, hogy szétválasszák azokat, amiket Isten összekötött, jöjjen el a te országod!

AZ IGAZSÁG ÉS AZ ÉLET ORSZÁGA,
A KEGYELEM ÉS
A SZENTSÉG ORSZÁGA,
AZ IGAZSÁG, A SZERETET
ÉS A BÉKE ORSZÁGA!
ÚGY LEGYEN!

895–1937. sz.
Az eucharisztikus
év előkészítése

A hajdudorogi egyházmegye nagyontisztelendő papságának.

I.—1937.

A püspöki kar körlevelén kívül a megyéspüspökök is buzdították egyházmegyéjük híveit az 1938-as eucharisztikus kongresszuson való részvételre. Így tett a Hajdúdorogi Egyházmegye első püspöke, **MIKLÓSY ISTVÁN** is (1913–1937), aki a rendezvény fontosságáról és az egyházmegye papjainak feladatairól ír 1937. április 16-ai körlevelében. A főpásztornak ez volt az utolsó körlevele, 6 hónappal később, október 29-én szívrohamban hunyt el.

I. A legközelebbi, 34. eucharisztikus kongresszus 1938-ban Budapesten lesz. Hozzánk jönnek, nálunk gyűlnek össze akkor a földkerekség minden tájáról a katolikus hívek százai az Oltáriszentségben élő Krisztus Királynak hitvalló imádására, hogy velünk együtt legalább megközelítőleg viszonyozzák ezzel az Üdvözítő isteni szeretetét, és áldásában részesedjenek. A folyó évi május 23-án kihirdetendő szentév egybeesik az első nagy királyunk, Szent István halálának 900. jubileumi esztendejével.

Az Eucharisziának testületi, liturgikus és magános imádása s a gyakori szentáldozás szokása az egyház keleti részében is visszanyúlik az apostolok koráig. Szent István király pedig nemcsak azért a miénk, mert magyarok vagyunk, hanem főleg azért, mert – amint azt 1922. évi körlevelemben hangsúlyoztam – Bulcsú és Gyula magyar vezérek Konstantinápolyban Theofilakt pátriárkától fölvevén a keresztséget, több görög szerzetest és világi papot hoztak magukkal Erdélybe, ahol sok más magyarral együtt Sarolta, Gyula vezér leánya, később Géza fejedelem felesége és Szent István anyja, szintén megkeresztelkedett, s azután a keresztény vallás terjesztését Magyarországon elősegítette. A veszprémvölgyi apácák részére Szent István által kiállított görög alapítólevél, az ikonosztázió képcsoportját feltűntető koronázási palást szintén azt hirdeti, hogy első szent királyunk keleti egyházi légkörben nevelkedett s élt mindaddig, amíg az akkori világpolitikai viszonyok Gézának és Szent Istvánnak a nyugati keresztény hatalmakhoz való közeledését, országunk vélt jobb sorsa érdekében, szükségessé nem tették.

Ma, amikor a kommunizmus, a marxista szocializmus nyíltan istentagadást és egyházgyűlöletet merészel terjeszteni az eddig hagyományosan vallásos köznép körében is, kétszeres kötelességünk minden kedvező alkalmat felhasználni a hitélet mélyítésére. Azért elnökletem alatt megalakítom az egyházmegyei központi jubiláris bizottságot székeskáptalanom tagjaiból. Ügyvezető igazgatóul Melles N. Géza kanonokot, a hitbuzgalmi egyesületek e[gyház]m[egyei] igazgatóját, jegyzőül dr. Papp György püspöki fogalmazót nevezem ki. A lelkészkedő papság köréből a központi bizottságot majd a helyi szervezetek magalakulása után fogom kiegészíteni.

II. Elrendelem, hogy alakuljon meg minden anyaegyházban és templomos filiában a helyi lelkész elnökletével a szentévi bizottság a kettős jubileumi ünnepségek előkészítése s a hívek állandó buzdítására, hogy a Budapesten tartandó ünnepségeken minél nagyobb számban jelenjenek meg. Ott, ahol a Katolikus Akció már szervezve van, ebből – ahol pedig az még hiányzik, az egyháztanács, illetve az iskolaszék tagjaiból s a hitbuzgalmi egyesületek tisztikarából – kell a bizottságot összeállítani. A bizottság megalakulásáról a lelkész urak a tagnévsornak s a munka-beosztás kimutatásának melléklésével, hozzám szóló jelentéseiket folyó évi május hó 31-ig az ügyvezető igazgatóhoz küldjék be.

Az egyházközségi bizottságok kötelesek lesznek a jubileummal kapcsolatban a folyó év őszén vagy a jövő év tavaszán eucharisztikus népmisziókat előterjeszteni és azok sikerét biztosítani. Erre vonatkozólag az ez irányú kérvényeknek beérkezése s a Nagy Szent Bazil Renddel való tárgyalásom után fogok intézkedni. A helyi bizottságok feladata lesz a híveket, köztük a szülők beleegyezésével az ifjúságot a budapesti felutazásra buzdítani, s azt lehetővé tenni, amire különben az Actio Catholica orsz[ágos] elnöksége már nagy vasúti kedvezményt eszközölt ki. Kötelességük lesz a kettős szentév emlékének megörökítéséről gondoskodni. Ott, ahol e célból nagyobb emlékművet, árvaházat, népházat, iskolát, templomot, oltárt stb. emelni nem lehet, legalább egy templomi szentkép, Szent István-kép, körmeneti zászló vagy más ilyen emléktárgy szereztessék be a hívek közadakozásából. – Az egyházközségi bizottság dolga lesz, hogy a budapesti ünnepségeken a hívek lehetőleg díszes külön zászló alatt, a maguk sajátos népviseletében jelenjenek meg minél nagyobb tömegben. Általában feladata lesz minden lehető megtenni az ünnepségek sikere és fényének emelése érdekében. Támogatni kell a lelkész-elnököt a megyéspüspöki rendeletnek pontos végrehajtásában. Részletes programokat az Actio Catholica fog adni. A helyi bizottságokban helyet kell biztosítani a hitbuzgalmi egyesületnek, a Jézus Szíve Szövetségnek, a Szívgyárdának, Rózsafüzértársulatnak stb. egy-egy képviselőjük bevételezésével. A kántortanítók, tanítók, kántorok, egyházgondnokok ebben a munkában tevékenyen működjenek együtt a lelkészekkel. Minden életrevaló, hasznos tervet közöljenek az e[gyház]m[egyei] közp[onti] bizottsággal.

III. A ker[ületi] esperes urak alakítsák meg kerületenkint az ő elnökletük alatt az espereskerületi jubileumi előkészítő bizottságokat. A bizottság tagja a kerületnek minden egyes lelkésze s ezeknek 1-1 világi híve. Ha a bizottság jónak látja, más tagokat is felvehet. Kötelessége lesz a kerületi eucharisztikus gyűlést megszervezni, a kerületben szükséges misziók stb. ügyét megbeszélni, sikerük javára mindent megtenni, amit lehet, a budapesti orsz[ágos] ünnepségekre esetleg kerületi zárandoklatot, ifjúsági csoport felvonulását szervezni.

A ker[ületi] bizottságok megalakításáról f[olyó] évi május 31-ig tegyenek jelentést hozzám az ügyvezető e[gyház]m[egyei] igazgató útnán. Folyó évi október havában a kerületben rendezendő ünnepségekről összefoglaló kimutatást és jelentést készítsenek, amelyeket szintén az ügyvezető igazgatóhoz kell beküldeni.

A kongresszusi búcsúkat majd alkalmas módon közölni fogom a n[agyon] t[iszteletendő] papsággal s általuk a hívekkel. Nemsokára árusításra kerülő jelvényeket a bizottsági tagok valamennyien s a többi hívek minél többen hozassák meg lelkészeik által, s egész éven át viseljék. A világkongresszus levelezőlapjainak használatát s az emlékképeket ismerőseik közt terjesszék.

A hazánk trianoni határain kívül élő rokonaik és ismerőseiknek szintén ajánlják különösen a budapesti ünnepségeken való részvételt. Azok címeit az e[gyház]m[egyei] ügyvezető igazgatóval közölgjék, hogy az országos központhoz továbbíthassa.

IV. Végül elrendelem a következőket:

1. F[olyó] évi május 22-én, a világkongresszus ünnepélyes kihirdetésének előestéjén egyházmegyém minden templomában 7 órakor legalább egy negyed óráig szóljanak az összes harangok.
2. F[olyó] évi május 23-án, vasárnap a parokiális Szent Liturgia közben a szószéken olvassák fel a lelkész urak a közös főpásztori körlevelet megfelelő felvilágosítás kíséretében. Az ünnepélyes szentmisére a világi hatóságokat is meg kell hívni.
3. A kongresszus himnuszát iskoláinkban a tanerők, másutt a hitoktatók, minden templomban pedig – ez utóbbi esetben a vecsernye után – a kántorok tanítsák be.

Hogy ez minél könnyebben és jobban sikerüljön, az előkészítő országos bizottság a kongresszusi himnusznak egyhangon való éneklését olcsó gramofonlemezre vettette fel. A gramofonlemez az egész országban való egyöntetű betanulás céljából a kántorok s a hitoktatók használatára az országos bizottság elnöksége előkészítette. Néhány pengőért beszerezhető az orsz[ágos] bizottságtól Budapestről (IV., Ferenciek tere 7., III. lépcső, I. emelet 8.). – Megengedem, hogy ez a beszerzés az egyház pénztára terhére történhessék.

4. A magyar eucharisztikus népének szövegét a nagymélt[óságú] Püspöki Kar revideálta, s az egész ország katolikusai részére egyöntetű éneklésre kötelezőleg előírta. Nekünk, görögkatolikusoknak megvannak a mi liturgikus dallamaink s énekszövegeink, sz[ent]mise alatt ezeket énekeljük. Azonban a Szent Liturgia előtt és után, a prédikációt megelőzőleg és követőleg, az eucharisztikus népének is használhatók, amennyiben rítusunkkal megegyeznek.
5. A világkongresszus kihirdetésének napjától, f[olyó] évi május 23-tól kezdve, annak megnyitásáig, vagyis f[olyó] évi december 31-ig minden szentmise végén egy Miatyánkot és egy Üdvözlégyet mondjanak el a lelkész urak a kongresszus sikeréért.
6. Vasár- és ünnepnapokon a parokiális Szent Liturgia végén vagy vecsernyével kapcsolatban délután a lepellet letakart szentségtartóban kitett Oltáriszentség előtt a n[agyon]mélt[óságú] Püspöki Kar által előírt imaszöveget kell elimádkozni s azután a szentséggel áldást adni.

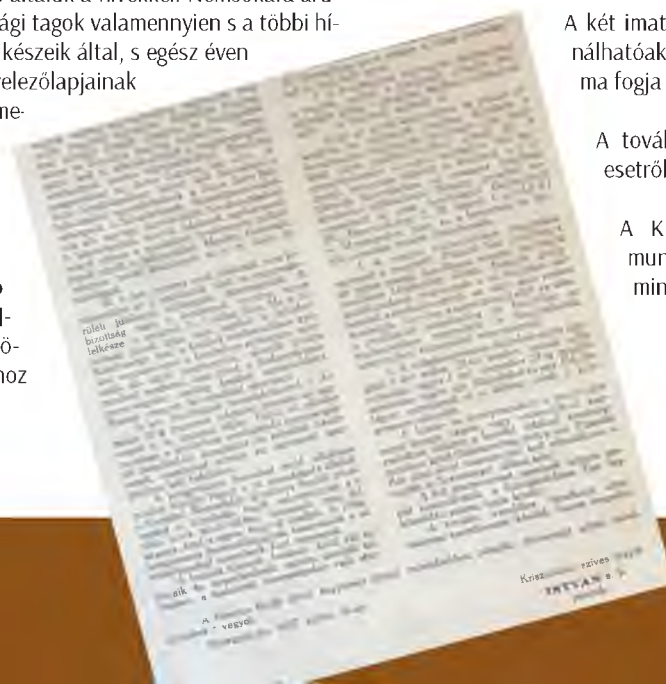
A két imatervezetet, amelyek tetszés szerint használhatóak, a Görögkatolikus Élet legközelebbi száma fogja közölni.

A további teendőkre vonatkozó utasításaimat esetről esetre később fogom megadni.

A Krisztus Király szent kegyelmét kérem munkájukhoz, püspöki áldásomat adom mindnyájokra, s vagyok

Krisztusban szíves atyjok
ISTVÁN s. k.
püspök

Nyíregyházán, 1937. április 16-án

Az 1938-as budapesti eucharisztikus kongresszus himnuszát Bangha Béla jezsuita szerzetes és Koudela Géza zeneszerző, katolikus pap írta. Eszperantó fordítása Szabó Imrétől származik. A 2021-es budapesti eucharisztikus kongresszusnak szintén ez az ének a himnusza.

Győzelemről énekeljen...

Győzelemről énekелjen
Napkelet és napnyugat,
Millió szív összecsengjen,
Magasztalja az Urat!
Krisztus újra földre szállott,
Vándorlásunk társa lett,
Mert szerette a világot,
Kenyérszínbe rejtett.
/: Krisztus kenyér s bor színében,
Úr s Király a föld felett,
Forrassz eggyé békességben
Minden népet s nemzetet! :/

Egykor értünk testet öltött,
Kisgyermekként jött közénk,
A keresztfán vére ömlött
Váltságunknak béréként.
Most az oltár Golgotáján
Újra itt a drága vér,
Áldozat az Isten-bárány,
Krisztus teste a kenyér.
/: Krisztus kenyér... :/

Zúgjon hát a hálaének,
Szálljon völgyön, tengeren,
A szeretet Istenének
Dicsőség és üdv legyen!
Az egész föld legyen oltár,
Virág rajta a szívünk,
Minden dalunk zengő zsoltár,
Tömjénillat a hitünk.
/: Krisztus kenyér... :/

István király árva népe,
Te is hajtsd meg homlokod,
Borulj térdre, szórd elébe
Minden gondod, bánatod!
A kereszt volt ezer éven
Reménységed oszlopa,
Most is Krisztus jele legyen
Jobb jövőnek záloga!
/: Krisztus kenyér... :/

Venkon Dian...

Venkon Dian kune kantu
oriento, okcident',
Di-adore sin kunfandu
ĉiu koro, ĉiu sent'!
Kristo venis en homrondon
migri kiel samsortan',
Ĉar Li amis tiun mondon,
Li sin kaŝis en la pan'.
/: Kristo regas niajn korojn,
sankta vino, sankta pan',
La naciojn kaj popolojn
kunpacigu Via am'! :/

Homakorpe Li aperis,
venis kiel infanet',
Savon Li por ni liveris
per sangverŝa elaĉet'.
Sur Golgoto nun altara,
sankta sango perlas jam,
Di-ŝafido, savo kara,
Krista korpo estas pan'.
/: Kristo regas... :/

Sonu do la kanto danka,
tra vastejoj flugu for,
Al la Dio nin amanta
en eterno estu glor'!
Tuta tero la altaro,
niaj korpoj florornam',
Incensfume la psalmaro
nia kredo, nia am'.
/: Kristo regas... :/

Orfa tribo de Stefano,
frunton klinu al la ter',
Malaperos en Di-amo
ĉiu zorgo kaj sufer'!
Kruco estis dum miljaroj
sankta signo de esper',
Restu ĝi en Viaj faroj
garantio de l' prosper'!
/: Kristo regas... :/

A pápák X. Piusz (1903–1914) óta pozitívan állnak a mesterséges nyelvhez. II. János Pál pápa 1994-től kezdve karácsonyi és húsvéti üzeneteiben eszperantóul is megszólalt. XVI. Benedek pápa és Ferenc pápa is folytatja ezt a hagyományt: a húsvéti jókívánság így hangzik: Felican Paskon en Kristo Resurektinta. A Deus caritas est kezdetű enciklika Pri La Kristana Amo címmel eszperantó nyelven is megjelent. 1977 óta a Vatikáni Rádiónak saját eszperantó programja van, internetes honlappal (internet-hejmpaĝo) együtt. Az „Espero Katolika” folyóirat 1903 óta jelenik meg, s ezzel a legrégebbi eszperantó nyelvű újságnak számít világszerte.

A Nemzetközi Katolikus Eszperantó Egyesület, az Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista (IKUE) 1910-ben alakult, székhelye Rómában van. 1968-tól kezdve minden második évben nemzetközi ökumenikus eszperantókongresszust rendez, ifjúsági találkozóval egybekötve. Az IKUE különféle missziókat támogat (árva örökbefogadása, kutatás, templomok, iskolák, árvaházak, hidak építése, számítógép, könyvek célba juttatása stb.) Afrika legkülönbözőbb országaiban (Benin, Burundi, Kongó, Ruanda, Togo) és Madagaszkáron.

Különböző anyanyelvű és felekezeti keresztények rendszeresen találkoznak egyéb alkalmakkor is, hogy közös nyelven, eszperantóul imádkozzanak vagy szentmisén vegyenek részt. A Szentszék 1990-ben vette fel az eszperantót a liturgia hivatalos nyelvei közé. 1997-ben az IKUE küldöttsége ünnepélyesen átadta II. János Pál pápának a Szentszék által jóváhagyott eszperantó nyelvű misekönyv elkészült példányát.

A minden eszperantót beszélő keresztény felekezetet egyesítő szövetség neve: Kristana Esperantista Ligo Internacia (KELI). A katolikus és protestáns eszperantisták találkozóikon 2001 óta közös imakönyvet használnak (a címe: Adoru), amely tartalmazza a szertartások szövegeit, valamint imákat és énekeket.

Az őszösvetségi Szentírás első eszperantó fordítását életének utolsó éveiben maga Zamenhof (1859–1917), az eszperantó nyelv kitalálója végezte el (héber nyelvből) – ez egyben az első irodalmi mű e nyelven. Az Újszöveget egy anglikán csoport fordította, a kettő együtt (La Sankta Biblio) 1926 óta sok kiadásban megjelent. Ez nem mindenben felelt meg a katolikus egyház előírásainak, ezért új fordítást készítettek, melyet 1964 és 1985 között a Biblia Revuo és az Espero Katolika közölt folytatásokban.

Az eszperantisták védőszentje Szűz Mária, a remény édesanyja, Szent X. Piusz pápa, Szent Maximilián Kolbe és Boldog Brandsma Titus. A Világiak Pápai Tanácsa 1991. december 11-én kelt dekrétumával hívők pápai jogú nemzetközi társulásának ismerte el az IKUE-t.

Egy főoltár, amely

Tizennégy pályamű közül választották ki, hogy kinek a főoltártervét építik fel az 1938-as eucharisztikus világkongresszusra. Ismerjük meg az alkotóját, Lechner Jenőt és azt, hogyan valósultak meg az elképzelései a Hősök terén!

üzent a világnak

EGY OLTÁR, AMELY ELŐTT A VILÁG A VILÁGÉRT IMÁDKOZOTT

Az 1930-as években már bekapcsolódott Lechner Jenő munkáiba fia is. Közös munkájuk gyümölcse volt az eucharisztikus kongresszus főoltára.

1937 augusztusában nyilvános tervpályázatot írt ki a világeseemény Előkészítő Főbizottsága a világeseemény főoltárára. Tizennégy beérkezett mű közül Lechner és fia nyert. Az első vázlatokat több alkalommal módosították. A Hősök terén lévő emlékmű kolonnádjá közé vékony pillérekkel tagolt, lapos teraszos, modern alépitményt terveztek. Ehhez két torony kapcsolódott. Az alépitmény közepére került az oltárbaldachin, amely a római Szent Péter-bazilika Bernini által tervezett barokk főoltárbaldachinjának a mása. Az eredeti méreteit nyolcadára csökkentették Lechnerék. Az oszlopokat gipszből öntött részekből állították össze, a belsejükben villanyvezeték, villámhárító és csatorna is volt. A két torony helye többször változott, végül az emlékmű hátoldalához illeszkedett, a hátsó homlokzat lépcsőfeljáróján 100-100 lépcsőfokot alakítottak ki. A tornyokban kaptak helyet a hangszigetelt rádióközvetítő-fülkék és a sajtóiroda. Nyolcszáz köbméternyi fát, ötholdnyi fenyőerdőt vágtak ki a főoltár elkészítéséhez. A teljes építmény térfogata 15 ezer köbméter volt. A faszerkezetekre függönyök kerültek, amelyeken magyar szenteket és az Eucharisztia fő szentjeit ábrázolták. Az oltár fő színei a fehér, az arany és a bíbor voltak. Lechner Jenő úgy nyilatkozott, hogy az oltárt úgy kellett a térszerkezetben megvalósítani, hogy az „építmény formában és színben (...) kifejezze azt, hogy a katolikus hitélet középpontja ezekben a napokban a mi fővárosunk. Amikor az eucharisztikus világkongresszuson a pápa kiküldöttje Budapesten a szentmisét mondja, a római pápai oltár mennyezetének hasonmása borul föléje. Ez kifejezi a katolicizmus egységét.”

SZEM ÉS LÉLEK

Lechner Jenő ebben az időszakban egyre inkább támaszkodott munkatársaira, mivel a látása nagyon meggyengült. Vázlatait így kollégái vastag vonalakkal rajzolták meg, amelyet ő utána nagyítóval végignézett. Az egyetemen úgy tartotta óráit, hogy a kivetített képeket már nem látta, de fejből tudta azok minden részletét. 1936-ban Lechner Jenő tervei alapján született újjá a Bécsi kapu. Nevéhez fűződik a remetekertvárosi Szentlélek-plébani templom. A Szent István-bazilika leégett kupolájának újjáépítése volt az utolsó nagy munkája. 1962-ben hunyt el.

Nagy kihívás, amikor az ember egy építészdinasztiába születik. Az még nagyobb, ha az a Lechner család. Lechner Ödönnek óriási szerepe volt szecessziós építészete révén Budapest mai városképének kialakításában. Ismerjük az unokaöccsének, Jenőnek hasonlóan gazdag életművét?

Kismarty-Lechner Jenő nehezen vette a gimnáziumi kihívásokat, végig bukdácsolta a fővárosi középiskolákat. Építési vénája azonban korán megmutatkozott. A Budapesti Műszaki Egyetemen a korszak nagyjai: Steindl Imre, Hauszmann Alajos és Czigler Győző is tanították. Első munkahelye Hauszmann irodájában volt, így a Budavári Palota munkálataiba is bekapcsolódhatott. 1905-ben a Műegyetemen tanársegédi, majd adjunktusi állást kapott.

Tudatosan törekedett a saját stílusa megtalálására munkáiban, és eltávolodott Lechner Ödön formanyelvétől. A modernitás mellett a magyar népi motívumkincs megőrzése, újr gondolkodása köszön vissza terveiben.

HÍRNÉV KORONÁZÁSSAL

Lechner részt vett a népiskola-építési programban. Számos síremlék tervét is elkészítette, ezek közül kiemelkedik Jókai nyughelyének kialakítása. Igazán ismertté az után vált, hogy IV. Károly 1916-os koronázására ő tervezte a trónsátrat és a főoltár baldachinját. A miskolctapolcai gyógyfürdő vendéglője és szállója mellett a Néprajzi Múzeum pályatervét is elkészítette. Rózsahegy Kálmán Tartsay úti villája és a Regnum Marianum-templom terveit is ebben az időszakban vetette papírra.

EGY PÁLYÁZAT KÉT GYŐZTESE: LECHNER ÉS LECHNER

A 19. század egyik nagy kihívása volt a fővárosban a lakásínség csillapítása. A Tisztviselőtelep ennek a törekvésnek az egyik eredménye. Gyorsan benépesült a kertvárosias jellegű városrész, így a kápolna is kezdett a gyarapodó közösségnek szűkössé válni. Templomalap létesült, amelynek vagyona lassan hízott, az első világháború is akadályokat gördített a közösség álmainak megvalósítása elé. Az ügy

mellett védnöki tisztelet vállaltak: Prohászka Ottokár és Kohl Medárd püspökök és herceg Eszterházy Miklós. A főváros ingyen bocsátotta a Rezső téren a telket a templomépítés céljára. „Az Egyesület 1909-ben felkérte Izabella főhercegnőt az építés legfőbb védasszonyának. 1913-ban az ő kifejezett kívánságára az Egyesület felkérte I. Ferenc József királyt, hogy engedje meg, hogy az építendő Magyarok Nagyasszonya-templomot 80. születésnapján, hosszú uralkodásának emlékére, jubileumi templomnak nevezhesse el. A királyi engedélyről tanúskodik a kupola belső felirata. A király 100 ezer koronát adott a templom építéséhez. Rövidesen 600 ezer korona gyűlt össze. Folyt a pályázatra beérkező tervek bírálata.” Lechner Jenő elképzelése nyert.

Eredetileg a templomot Lechner Ödön tervezte volna, hiszen 1913-ban az ő neoromán stílusú tervei győzték meg az illetékeseket. A háború után nem ezt valósították meg, hanem újabb pályázati körben döntöttek az új templom épületéről.

TRIANON FÁJDALMA

Az alapkövet 1924-ben helyezték el, a felszentelésre pedig 1931-ben került sor. Amikor Serédi Jusztinián megáldotta az új templomot, az még Ferenc József nevét viselte. A templom első ránézésre olyan, mintha az esztergomi bazilika kicsinyített mása lenne, de ez csak az első benyomás. A Népligetben álló épület öt kupolával, kilenc bejárattal és hat lépcsőházzal rendelkezik. A görögkereszt-alaprajzú épület klasszicizáló empire stílusú. A templom mellett keresztút is létesült, stációit kettő kivételével 1971-ben elbontották. Az egyik kereszt-hajóban Feszty Árpád lányának, Másának alkotása látható, amely Lisieux-i Szent Teréz ábrázolja. Egy másik festmény a történelmi Magyarország templomai közül jelenít meg néhányat. 1928-ban avatták fel a budapesti Szabadság téren a Trianoni Országházslót. A négy égtáj elrablott területeit megtestesítő irredenta szobrok (1921) alkotta képzeletbeli köríven, azokkal szembe fordulva helyezte el Lechner Jenő építész és Füredi Richárd szobrász az Ereklés Országházslót, amelyet 1928. augusztus 20-án több tízezres tömeg előtt avattak fel.

Szemelvények az 1938-as eucharisztikus kongresszus történetéből vasutas szemmel

– egy görögkatolikus vasutas gyűjtése alapján

1938. 05. 25–29. KÖZÖTT BUDAPESTEN TARTOTTÁK AZ EUCHARISZTIKUS VILÁKGONGRESSZUST, MÁS NÉVEN NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUST. IDÉN ISMÉT A MAGYAR FŐVÁROS ADHAT OTTHONT AZ 52. NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUSNAK. ENNEK APROPÓJÁRA SZÜLETETT EZ A RÖVID ÁTTEKINTÉS.

A korabeli közösségi közlekedési lehetőségek alapján eleve meghatározó és döntő jelentősége volt a vasútnak és a budapesti kötött pályás helyi közlekedésnek. Az utak akkori áteresztőképessége, minősége és az autóbuszok, személygépkocsik akkori száma szinte kizárólag a vasúti közlekedést tette lehetővé a vidéki és a nemzetközi zarándokok részére.

Rövid idő alatt hatalmas tömegek szállítására kellett felkészíteni a MÁV-ot és az akkori Budapesti Közlekedési Vállalatot, a BSzKRT-t. Egy vasúttársaság sincs ekkora csúcsteljesítményre méretezve a személyzet és az eszközpark vonatkozásában. Hatalmas szervező- és előkészítő munka vált szükségessé, a legapróbb részletek figyelembevételével. A rendelkezésre álló kapacitások a menetrend szerinti vonatokkal 40-50 ezer fő szállítására mellett két turnusban történő közlekedéssel kétszer 80 ezer fő utaztatását tették lehetővé. Emellett 70 külföldi különvonatot is kellett fogadni és indítani. A budapesti személypályaudvarok, állomások kapacitása ehhez nem volt elegendő, ezért teherpályaudvarokat kellett ideiglenesen személyek fogadására alkalmassá tenni. A Keleti és a Nyugati pályaudvar a külföldi vonatokat, a külső és az ideiglenes állomások a belföldi zarándokvonatokat fogadták. A városligeti megállóhelyet felüljáróval látták el, és három új vágányt építettek. A kocsiparkot bővíteni kellett, adott esetben tehervagonok bevonásával. Legalább 271 többletmozdonyra volt szükség. A műhelyek jó munkája következtében a használható mozdonyok száma 278-cal gyarapodott.

A vasútállomásokon a Vöröskereszt segélyhelyeket létesített.

Már 1937-ben intézkedtek a mozdonyvezető-tanoncok képzéséről, hogy 1938 májusában szolgálatba állhassanak. A mozdonyvezetők számát azzal is növelték, hogy a Főfelügyeleti Hatóság engedélyével segédkezelők is továbbíthatták a vonatokat. Ezért mozdonyfűtőket képeztek ki segédkezelőknek. A személyzet vonalismeretét előzetes vonalbeutazásokkal biztosították. A fűtői létszámot fűtőházi üzemi munkásokkal töltötték fel. Összesen 243 új mozdonyvezetőt és 310 fűtő/segédkezelőt képeztek ki.

Az utazási igények, a várható létszám ismerete fontos volt, ezért 1937. december 1-jéig kérték az üzletvezetőségektől a javaslatokat községek, városokból, a helyi plébániák bevonásával. Az üzletvezetőségek menetrendi értekezleteket tartottak a beérkezett javaslatok feldolgozására.

A zarándokvonatok összeállítása érdekében 1938. január 15-ig kérték az utasok jelentkezését. A határidőben jelentkezők részére 75%-os árengedményt ígértek. A zarándokvonatok megjelölése 1-73, a jegyek csak meghatározott napra és vonatra érvényesek. Az utazáshoz szükséges okmányok: különvonat-jegy, igazolvány, díjtalan betétlap és kongresszusi jelvény. A százezres vendégsereget 300 épületben szállásolták el Budapesten.

A MÁV részére milliós hitelkeretet biztosítottak a kocsipark rendbehozatala és „felszaporítása” érdekében. 900 vasúti kocsi felújítására került sor, és további 400 kocsit béreltek a külföldi vasutaktól.

A budapesti pályaudvarokról az 1938-as nyári rendes menetrend szerint 179 személyszállító vonat érkezett és 178 indult naponta, ehhez a kongresszus nyitónapján, május 25-én 132 többletvonat társult!

Az Államvasutak új elnöke Láner Kornél, eddigi helyettes elnök lett, aki hitét gyakorló, aktív katolikus volt. Az Előkészítő Bizottság vasúti ügyeinek főbb irányítója egyébként a Miskolci vasútvidéki (Selyemréti) Templomépítő Bizottság díszelnöke.

Országosan nagy gondot fordítottak a vasutasok lelki előkészületére a nagyobb vasúti gócpontokon és az akkori regionális központokban, az üzletvezetőségi helyeken. A katolikus vasutasok részére háromnapos lelkigyakorlatot tartottak. A miskolci MÁV Műhely (a későbbi Járműjavító Üzem) Kultúrházában Scholz Tibor MÁV-telepi hitoktató lelkész tartott felkészítő beszédet. A húsvéti szent három napon 250 vasutas győnt és áldozott.

A vonatokra előzetesen megrendelt, kedvezményekre jogosító vasúti igazolványokkal lehetett felszállni. A 2,5 pengős igazolvány alapján 50 és 75%-os jegyet lehetett igénybe venni. Egerből Pestre 75%-os kedvezménnyel 3,3 pengő volt a menetdíj.

Miasszonyunk iskolánővérek és iskolás lányok indulnak Elekről a budapesti kongresszusra

1938. május 24-én a következő hírt közölte az MTI: „Ma Katowicéből két különvonat indult Budapestre az eucharisztikus kongresszusra készülő lengyel zarándokokkal. Ezzel a vonattal utazik Hlond bíboros, Lengyelország primása, Sapieha krakkói érsek, továbbá több lengyel püspök. Hlond kedd este érkezik a magyar fővárosba öt lengyel püspök és mintegy ezer lengyelországi zarándok társaságában. A Nyugati pályaudvaron többek között Serédi Jusztinián magyar primás, Bartmann primási titkár, Huszár Károly korábbi miniszterelnök és Orlowski, Lengyelország magyarországi követe fogadta. Pacelli bíboros 24-én délelőtt érkezett Budapestre, ahol a püspöki kar mellett Horthy Miklós kormányzó, Imrédy Béla miniszterelnök és az egész magyar kormány köszöntötte.

A nemzetközi különvonatok Hollandiából, Angliából, Csehszlovákiából, Lengyelországból, Romániából, Bulgáriából, Franciaországból, Jugoszláviából és Olaszországból érkeztek hegyeshalomi, komáromi, baranyavári, füleki, lőkösházi, szabadkai határátmenetekkel, a belföldiek Győrből, Bánhidáról, Esztergomból, Veszprémből, Székesfehérvárról, Keszthelyről, Alsóörsről, Pécsről, Kaposvárról, Barcsról, Miskolcon át

Mátészalkáról, Püspökladányból, Békéscsabán át Kötegyánból, Debrecenből, Szegedről, Szolnokról, Szentesen át Mezőtúrról közlekedtek. Sebességük villanyvontatás esetén 75 km/h, gőzvontatás esetén általában 70, a nagykanizsai vonalon 75 km/h volt. Tárolóállomásuk Budapesten Kelenföldön, illetve a Duna-parti teherpályaudvaron volt. A vidéki vonatok személyzetének pihentetését Budapesten a rákosi és a ferencvárosi fűtőházi laktanyákban oldották meg. Az utasok eredményes szállítása érdekében a tehervonatok nagy részét nem közlekedtették.

A zarándokvonatokon csak előre megváltott jegyekkel volt lehetséges utazni, melyekkel a budapesti helyi közlekedést is igénybe vehették a zarándokok.

A hazai és külföldi zarándokok sikeres utaztatásáért Serédi Jusztinián hercegprimás és Horthy Miklós kormányzó fejezte ki elismerését Láner Kornélon keresztül az egész magyar vasutasság részére.

BORY ENDRE

A Szent Jobb országjárása 1938-ban

A Magyar Katolikus Püspöki Kar 1937. október 21-i konferenciáján fogadta el – a rendezéssel megbízott Actio Catholica Országos Elnökségének előterjesztésében – az 1938. évi „kettős szentév” programját, amely a budapesti 34. Eucharisztikus Világkongresszus és a Szent István jubileumi év előkészítésének és egyházi vonatkozású ünnepeinek tervezetét tartalmazta. Ennek a nagyszabású ünneppsorozatnak az volt a jellegzetessége, hogy abban összefonódtak és egymást szervesen kiegészítették az állami és egyházi aktusok, a nemzeti és a keresztény jellegű mozzanatok. Kétségtelen azonban, hogy ezek sorából messze kimagaslott mint kimondottan katolikus ünnepség az eucharisztikus kongresszus, viszont a két ünnep szerves egységét szimbolizálta a Szent Jobb országjárása.

Amikor a püspöki kar meghirdette első apostoli királyunk halála 900. évfordulójának megünneplésére a Szent István jubileumi évet, elhatározta, hogy a budai vár Zsigmond-kápolnájában őrzött Szent Jobbot körülhordozza az országban.

A Szent István-év egyházi nyitányát a Szent Jobb megtalálásának ünnepén, május 30-án – közvetlenül az eucharisztikus világkongresszus zárását követő napon – tartott ünnepek jelentették. A reggeli órákban a Szent Jobbot állandó őrzési helyéről díszes kísérettel

az Országházzal szembeni Kúria nagycsarnokába vitték. Az Országház főkapuja előterében felállított oltárral szemben lévő emelvényen helyezték el a szentmise kezdetén az ereklyét, miközben felhangzott a székesfehérvári kispapok ősi Szent István-éneke. A Szent Jobb trónusa mellett kétoldalt az eucharisztikus kongresszuson részt vett bíborosok páholyai kaptak helyet.

A Szent Jobb jelenlétében Pacelli bíboros, pápai legátus, a későbbi XII. Piusz pápa celebrálta a szentmisét, amelyen megjelent – a református felekezetű – Horthy Miklós kormányzó is. A legátus miséje közben hangzott el Serédi hercegprimás orációja, amellyel Magyarországot felajánlotta Jézus Szent Szívének. (Magyarország többszöri felajánlását a Magyarok Nagyasszonyának ekkor nem ismételték meg, nyilvánvalóan a protestánsokra való tekintettel.)

A szentmise befejezése után felsorakozott a Szent Jobb-körmenet; alabárdos testőrök, a díszegyenruhás koronaörség és katonai díszörség hármassorban között Mészáros János

budapesti általános érseki helynök – a Szent Jobb öre – és papi kísérete vitte a díszes tartóban elhelyezett ereklyét. A körmenet több kilométer hosszan hömpölygött az akkori Vilmos császár (ma Bajcsy-Zsilinszky) úton át az Andrássy útra és onnan a Hősök terére, ahol még álltak az eucharisztikus kongresszus központi rendezvényeinek díszletei. A Hősök téren félmillió tömeg fogadta a Szent Jobbot, amelyet a főoltár előtti emelvényen helyeztek el. A bal oldalon felállított négy trónszékét Pacelli legátus, Horthy kormányzó, József és József Ferenc főhercegek foglalták el, velük szemben pedig tíz bíboros helyezkedett el. Őket követték Imrédy Béla miniszterelnökkel az élen a közjogi méltóságok. Pacelli bíboros az oltárnál könyörgést mondott Magyarorszáért, amelyet a tömeg áhítatos imája kísért. Az ünnepség befejezésekként felhangzott a Himnusz, majd a díszmenet átvitte a Szent Jobbot a Jáki-kápolnába.

AZ ARANYVONAT

A Szent István-év egyházi megnyitása jelentette egyben a Szent Jobb országjárásának a nyitányát is. A jubileumi évben az ereklye körútja kapcsolta össze a központi és a regionális ünnepségeket, és szimbolizálta a Szent István-i eszmében testet öltő hitbuzgalmi és össznemzeti programot. A püspöki kar által jóváhagyott előzetes úttervet a MÁV elnöksége elfogadta. „A Szent Jobb szállításához egy fehér színű, arannyal díszített kocsit épített, melynek falai nagyrészt üvegből lesznek – olvasható a püspöki konferencia jegyzőkönyvében. – A Szent Jobb tehát jól látható minden oldalról, valamint a körülötte díszörséget álló egyháziak, világiak és a palatoárság.”

Az aranyvonat megtervezése és felépítése komoly műszaki feladatot jelentett. Ezért Mihalovics Zsigmond prelátus az Előkészítő Főbizottság nevében 1937. december 4-én azal a kéréssel fordult Esztergomhoz, hogy közöljék vele a püspöki kar határozatát a Szent Jobb országjárásáról. Erre azért volt sürgősen szükség, mert Mihalovics szerint a vasúti szerelvény elkészítéséhez négy hónap kell. Emellett a menetrendet a MÁV-nak egyeztetni kell a vasúti forgalommal és a helyi ünnepségek programjaival.

A Szent Jobbot vivő aranyvonat díszkocsiját Urbányi Vilmos és Márton Lajos tervei szerint építették át egy szalonkocsiból. A külső rajzot elküldték Esztergomba Serédi Jusztinián hercegprímásnak is jóváhagyás végett. Az eredeti elképzelések szerint a szerelvényt egy vado-natúj gőzmozdony vontatta. A mozdony után három kocsi következett: elől és hátul egy-egy luxus személykocsi, amelyekben a koronaörség pihenőben lévő állománya, illetve a kíséret egyházi és világi tagjai tartózkodtak. (A kocsik száma esetenként bővült, mert a kíséret száma is nőtt.) Középpont kapott helyet a speciálisan kialakított vagon, az aranykocsi, amelynek kétoldalt nagy felületen üvegfalai voltak, hogy az ereklyét ott is jól láthassák, ahol azt nem emelték le a vonatról, hanem csak áthaladt a szerelvény.

A Dunakeszi Főműhely által épített díszkocsi külső falán, mindkét oldalán az 1038–1938 évszámok hirdették a szent király jubileumát. A díszítés ornamentikája a magyaros és az egyházas motívumokat egyesítette és variálta. A kocsi tetején bíborszínű s zöld-arany keretből emelkedett ki a Szent Korona nagy méretű, aranyozott másolata, amelynek két oldalán

két-két címertartó angyal térdelt. A kocsi egyik oldalát magyaros motívumú arany- és ezüstke-retben Szent Gellért, Szent Imre, Szent István és Boldog Gizella egész alakos képe díszítette, magyar és Árpád-házi angyalos címerek között. A díszkocsi másik oldalán (az akkor még) Boldog Margit, Szent Mór, Szent László és Szent Erzsébet életnagyságú alakjai sorakoztak hasonlóan dús aranyozású keretben.

Az aranykocsi belső mennyezete fehér dísz-selyem-borítású volt, alatta bíborral bevont emelvényen nyugodott a Szent Jobb drágamivű kettős ezüst ereklyetartója, mögötte pedig trónszerű szék állt, a Szent Jobb öre számára. A kocsi eltolható üvegajtájának megfelelő nagyságú, összecsukható lépcsőt is készítettek, amelyet szintén piros bársonnyal vontak be. A díszkocsit elborító arany-, zöld és bíborszínű díszítések nagyszerűen érvényesültek a hófehér selyem alapszínben. Az ereklyét szállító vagon a magyar tervező- és díszítőmű-vészet s a magyar ipar remeke volt.

A költségvetés szerint az aranyvonat, pontosabban díszkocsijának előállításának költségei 19.000 pengőt tettek ki, ebből a MÁV 10.000 pengőt átvállalt. A vontatási költségek pedig 7070 pengőre rúgtak. Ezeket az összegeket a kettős szentév rendezőbizottsága költségvetési keretéből fedezték. Az aranyvonatot húzó mozdony orrában fehér színű, hatalmas apostoli kettős keresztet helyeztek el. Egyes utakon a mozdony elején, a kereszt köré cserfa koszorú fonódott, máskor Szent Istvánt ábrázoló kép kapott helyet a kereszt mellett. A fővonalakon főleg az akkori Északi Fűtőházhoz tartozó 324,840-es magyar gyártmányú gőzmozdony továbbította az aranyvonatot. Győr felé egy 424-es vontatta. Minden esetben mérnök is tartózkodott a mozdonyon a mozdony-személyzet mellett.

Az aranyvonatban a Szent Jobb mögötti széken Mészáros János, a Szent Jobb öre foglalt helyet főpapi ornátusban. Az ereklye díszkíséretét a magyar királyi koronaörség egy díszszakasza adta, amelynek parancsnoka Pajtás

A megsemmisült aranyvonat rekonstruált mása a Vasúttörténeti emlékparkban

Ernő koronaőr-örnagy volt. Az ereklyetartó két oldalán két-két díszegyenruhás, alabárdos koronaőr állt feszes vigyázban. Külön koreográfija volt az ereklye kiemelésének és az ünnepség helyszínére szállításának is.

Amikor a vonat megállt, kinyitották az üveg-falat, és leeresztették a lépcsőt. Ezen a kocsiba fellépett négy vagy nyolc, dalmatikába öltözött pap, akik az ereklyét tartójával együtt leemelték és vállon hordozható baldachinra helyezték. Közben felsorakozott az őrség. A menetben közvetlenül a Szent Jobb előtt haladt a koronaőr-sereg parancsnoka, utána az ereklyét vivő papok, mögöttük közvetlenül a Szent Jobb őre. Kétoldalt pedig nyolc-nyolc koronaőr sorfala képezte részint a biztonságot, részint az ünnepi tiszteletadást. Ezen túl, mellettük és mögöttük következtek az egyházi és világi protokoll szigorú szabályai szerint a közelet nagyjai, majd az ünneplő közönség.

Meg kellett oldani a Szent Jobb szállítását a vasútállomásokról az ünnepségek színhelyeire. Ahol ez nem volt túl nagy távolság, ott gyalogmenetben, körmenettel vitték az ereklyét. Ahol nagy távolságról volt szó, ott szállítóeszközzel kellett gondoskodni. Székesfehérvárott például egy speciálisan kiképzett nyitott hín-tóval, amelyet vörös bársonnyal vontak be, s közepén volt a Szent Jobb trónusa. A kocsi előtt nyolc, hajszálra egyforma fehér paripa állt, a nyergesek hátán zöld mundérba öltöztetett hajtók. A menetet egy méneskari ezredes vezényelte. Miskolcon pedig az aranyvonatból a Szent Jobbot egy speciálisan kiképzett autón szállították a sportpályán felállított díszsátorig (az ünnepség színhelyére) és onnan vissza a vonatra.

A fogadtatásnak is volt egy általános protokollja, de ez esetenként és helyenként változott. A helyi szervezők igen leleményesek voltak. Bár az egyházas ünnepséghez nemigen illett, Szombathelyen ágyúlövésekkel köszöntötték a városba érkező aranyvonatot. Szege-

den ennél frappánsabb üdvözlést találtak ki. A városba június 26-án Kiskunfélegyháza felől érkezett az aranyvonat. Amikor Pálmonostorára ért a szerelvény, onnan a vasúti sínek két oldalán Szegedig hallótávolságban felsorakozott iskolás gyerekek mint „élő telefon” kiáltották tovább, egészen a szegedi állomásig, hogy „Jön István király!” Az élő telefon 22 perc alatt továbbította az örömhírt Szegedre.

Az általános protokoll a következő volt: a virágokkal és zászlókkal feldíszített vasútállomáson ünnepi fogadóbizottság várta az ereklyét. Közben felsorakozott egy díszsereg, általában a városban állomásozó helyőrség alakulata (Sopronban huszárok, másutt honvédek); ha ilyen nem volt, akkor valamelyik más fegyveres vagy félkatonai testület szolgáltatta a katonai tiszteletadást. Mellettük szintén katonai (vagy tűzoltó) zenekar szolgáltatta a zenét. A megjelent tömeg pedig az igen népszerű Szent István-énekeket énekelte. A fogadásnál és a menetben mindig jelen volt a megye főispánja, alispánja, a város polgármestere; mellettük, illetve velük a megyéspüspök vagy a legmagasabb helyi katolikus egyházi méltóság vezetésével a papság. Az üdvözlőbeszédet is inkább a világi vezetők mondták, míg az egyháziak felajánló-könyörgő imát intéztek a szent királyhoz. Ahol pedig tovább tartózkodott az ereklye, ott főpapi szentmise keretében hangzottak el az imák és beszédek.

A jubileumi évben összesen 22 magyar várost látogatott meg a Szent Jobb, ahol az aranyvonat nemcsak megállt, hanem az ereklyét abból kiemelték, és a városban közszemlére téve tisztelegthettek előtte. (Az érintett helységek száma ennek természetesen a többszöröse volt.) Ehhez precíz menetrendre és ünnepi rendre volt szükség. A szabadabb tén-űtvonalon a nagyobb településeknél a vonat lassított, az állomásokon lépésben haladt át; a vidék lakossága pedig odasereglett, és fedetlen fővel, térden állva köszöntötték a Szent Jobbot, amelyet a kocsii üvegfalán át láthattak.

A Szent Jobb országjárásának különböző szintű és méretű állomásai voltak. A leglátványosabb, a hivatalos állami és egyházi tényezők mellett több tízezres tömegeket megmozgató eseményekre inkább a püspöki székvárosokban került sor, ahol – amennyiben többnapos volt az út – az ereklye a székesegyházban éjszakázott. Ilyen esetekben a székesegyház volt az ünnepségek középpontja, és főpapi mise kísérté a tiszteletadást. Így volt ez Pécsen, Győrött, Szegeden, Nyíregyházán és Egerben.

Jelentősebb városokban, ahol a Szent Jobb hosszabban tartózkodott, az ereklyét általában a város főterén, a városháza vagy a székesegyház előtti téren tették közszemlére, ahol a tömeg elvonulhatott előtte. Ha az időjárás vagy a helyszín szükségessé tette, kellően díszített ünnepi sátrat emeltek (mint Gyula város központi terén vagy a miskolci futballpályán). Ha az aranyvonat tartózkodási ideje rövidebbre volt szabva, az ereklyét közvetlenül az állomáson köszöntötték. Így Szentesen a pályaudvaron felállított díszemlényre helyezték, és az alig egyórás ünnepség alatt vonult el előtte kb. tízezer hívő. Másutt, mint például Magyaróvárott, a nagy meleg és a tűző nap miatt az ereklyét nem vették ki a díszkocsiból, hanem az állomáson, közvetlenül a sínek mellett zajlott le az ünnepség. De a zsúfolt program esetenként még azt sem tette lehetővé, hogy a Szent Jobbot közelebbről megtekintsék a tisztelegők. Olyan jelentősebb helységeken is, mint Kapuvár, mindössze 5 percig, Csornán pedig 11 percig állt az aranyvonat.

A MÁV, az egyházi és a világi hatóságok, a központi és helyi illetékesek jó együttműködését tanúsítja, hogy a zsúfolt program ellenére jóformán egyetlen incidens sem fordult elő. A biztonsági és menetrendi előírások csak a tervezett időpontok betartásával voltak megvalósíthatók. Nagyobb visszhangot csak a bajai incidens váltott ki. A június 13-i programban a Pécs–Szekszárd közötti útvonalon egy kitérővel Bajára is elvitték az ereklyét. Az előzetes terv szerint a városban 48 percig tartózkodhatott volna az aranyvonat. Ott azonban ennél hosszabbra nyúló programot szerveztek, és ezt a menetrend tartása érdekében félbe kellett szakítani.

Az 1938-as budapesti eucharisztikus kongresszus görögkatolikus eseményei

„Nagy örömmel értesültünk tavaly a Fülöp-szigeteken, Cebu Cityben tartott 51. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus záróünnepségén arról, hogy Ferenc pápa a következő világkongresszus színhelyéül Budapestet jelölte ki. Felidéztek az 1938-as budapesti eucharisztikus világkongresszus emlékét. Az a nagyszerű ünneplés hazánkban és külföldön is maradandó lelki élményt jelentett. Kifejezte és Isten kegyelmével hatékonyan előmozdította a megértést, a cselekvő szeretetet, a hitet és a Gondviselésbe vetett bizalmat” – így kezdődik a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus (NEK) elnöksége és a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele, mellyel meghirdetik a 2021-ben Budapesten tartandó 52. kongresszust.

Az 1938-as kongresszus emlékének felidézése most irányuljon a görögkatolikus eseményekre!

AZ ELŐKÉSZÜLETEK

Az Előkészítő Főbizottságnak 14 bizottsága készítette elő a nagy eseményt. A dr. Breyer István győri püspök és dr. Czapik Gyula pápai prelátus vezette Hitbuzgalmi Bizottságon belül Keleti Albizottság alakult. Ennek elnöke dr. Szántay-Szémán István pápai prelátus, a Miskolci Apostoli Exarchátus általános helynöke volt, az alelnök és egyben ügyvezető igazgató pedig dr. Krajnyák Gábor tb. kanonok, budapesti parókus.

Szántay-Szémán István

Krajnyák Gábor

Papp András

Az albizottság első ülését 1938. január 15-én Miskolcon tartotta, melyen összeállították a liturgikus események tervezetét. Fő eseményként a Hősök terére tervezték szombat (május 28.) reggel 8 órakor a keleti főpapok liturgiáját. A jegyzőkönyvre Czapik prelátus a következőket reagálta: „A Hősök terén tartandó görög szertartású misétől tekintsünk el. Döntő ok ebben épp ennek a misének méltó és egyben reprezentáló megtartása. A Hősök terének megtöltésére minimum kétszázezer ember szükséges. Ennyit szombaton 8 órára összehoznunk képtelenség... A reprezentációs misére a Szent István-bazilikát mint Budapest legelső és legelőkelőbb templomát állítanánk be. Minthogy a kongresszus fő templomi ájtatossága itt lesz, innen indulnak ki a menetek, és a templomok közül ez lesz az egyetlen, amely a bíborosok részére külön baldachinos trónussal el lesz látva. Befogadóképessége nagy, és ezt már meg tudjuk tölteni... Hangsúlyozom azonban, hogy a 8 órai időpont nem alkalmas, feltétlenül 9 órára kell tennünk.”

A második ülésen a szertartások felelőseit is kijelölték, meghatározták a keleti püspökök, papság és asszisztencia ruházatát. A főbizottság egyetértésével Calavassy athéni

püspököt (Georgiosz Kalavasszisz) kéri fel a reprezentatív liturgián pontifikáló főpapnak. A részt vevő papság bevonása szükséges, ezért fel kell mérni, kik lesznek jelen. Dr. Papp György hajdúdorogi püspöki fogalmazót jelölik ki szertartásmesternek, az ő feladata az asszisztenciáról gondoskodás. Nehézséget jelent az énekkar biztosítása, valamint a szöveg és a dallam összehangolása. A görög nyelvű liturgián ugyanis a nálunk nem használatos görög dallam idegen volna. Ennek kidolgozását Krajnyák Gáborra bízzák. Külön templomokat jelölnek ki a saját nyelvű liturgiák tartására, úgymint a magyar, ósláv, román, görög, káld és szír nyelvűek számára. Ahol lehet, megszervezik a görög szertartás szerinti áldoztatást, a gyóntatásban pedig természetesen részt vállalnak a görögkatolikus papok is.

A kongresszus keleti egyházat érintő kérdéseinek megbeszélésére a központi rendezőbizottság székházában február 23-án került sor. A döntések és tennivalók a következők: – A reprezentatív görög szertartású mise május 28-án de. 9-kor a bazilikában lesz. (A végleges programban ez módosult: május 27. péntek 9.30.) – A pápai külön követet (XI. Piusz pápa az államtitkárát, Eugenio Pacelli bíborost, a későbbi XII. Piuszt küldte legátusnak, teljes jogú képviselőjének Budapestre) a rendezőbizottság a reprezentatív görög misére meghívja, megjelenése nem garantálható. – Calavassy athéni püspök részére a hivatalos meghívást dr. Serédi Jusztinián bíboros-hercegreprímás fogja eszközölni. – Az énekszolgálatért Krajnyák Gábor a felelős. Minden szükséges intézkedést tegyen meg. A nyelv: görög, a kiejtési mód: reuchlián (az újgöröghöz közel álló egyházi olvasásmód). – Az értekezlet közölni fogja az albizottsággal a jelentkező keleti egyházfők neveit, illetve azt, hogy honnan s mily ritusú főpapok és papok jönnek a kongresszusra. Az uniós nemzetközi gyűlésen hatperces beszédek legyenek. A program összeállításáról az albizottság gondoskodjon. Minden előadó a saját nyelvén beszél.

Görögország apostoli exarchája nagyon hamar reagál:

„A levelet megkapva sietek válaszolni, hogy a kongresszus alkalmából valóban szándékomban Budapestre menni, s nagyon megtisztelve és boldognak érzem magam, hogy görög szertartású főpapi mise pontifikálására szóló meghívást intéznek hozzám. Készséggel igyekszem az Önök kívánságának eleget tenni. Rómán át szándékozom oda utazni, hová különféle egyházi ügyek szólítanak, s ezért kénytelen leszek már április közepe táján elindulni. A szertartáshoz szükséges minden ornátust viszek, és követhetjük a római Liturgikon előírásait a főpapi liturgiákra vonatkozó néhány kis részlet külön megbeszélésével. Ehhez elegendő lesz néhány óra is egy-két nappal a szertartás előtt a helyszínen a koncelebrációkkal együtt. Nagyon örülök, ha lesz egy diakónusuk, mert az enyémnek nincs meg a körülményeknek megfelelő, erős hangja. Ha Önöknek nem volna ilyen, vihetnék egyet a római görög kollégiumból. Egyetlen akadály utamat illetően az a törvényes rendelkezés, mely nem engedi meg Görögországból pénz kivételét pénzünk védelme érdekében. De tudok kivételes lehetőségekről, s bízom benne, hogy nekem is sikerül ez alkalommal ezeket igénybe vennem.

Minden valószínűség szerint ez a körülmény abban is akadályozni fog, hogy kíséretet vigyek magammal.”

Czapik Gyula ügyvezető elnöknek Szántay-Szémán helynök már ennek a megérkezett levélnek a hírével írja levelét az előrehaladott szervezésről. Sürgeti a hivatalosan jelentkezett keleti püspökök, papok listáját; jelzi, hogy a magyar görögkatolikus eucharisztikus gyűlés programja hamarosan elkészül; emellett a pápáról is közöl egy érdekes hírt: „Éppen ma vettem Rómából azt az értesítést, hogy a keleti szertartású mise reprezentatív bemutatása és a vele kapcsolatos keleti nap megrendezése Öszentségének legszemélyesebb óhajta, melyet ezentúl minden eucharisztikus kongresszuson megtartani kíván. Ez is sarkall bennünket a feladat mennél tökéletesebb formában való megoldására annál is inkább, mert a Keleti Kongregáció meg van nyugodva abban, hogy a megrendezés jó kezekben van, tehát sikeres is lesz.”

A papság öltözködése szintén nagyon fontos kérdés volt. A liturgikus öltözet egyértelműen adott, viszont gondolni kellett a körmenetekre, nyilvános gyűlésekre és a pápai legátus fogadására. Az alsó papság öltözeke a kolobion volt: külön vállrészes, bokáig érő szticháron arany színű paszománnyal szegélyezve, fehér övvel átkötve, mely elöl az epitrichelion alatt csattal van összefogva.

A dignitáriusok, azaz a kitüntetett papság (pápai kitüntetés a pápai tb. káplánoktól fölfelé, nem pápai kitüntetés a tb. kanonoktól fölfelé) ruhája a tribonion volt: felon módjára szabott, bő redőkben omló, sötétlila színű palást az epitrichelion felett, a hát közepén a miseruháknál valamivel kisebb kereszttel. A püspökök a szokott módon mandíaszban jelentek meg.

A görögkatolikus szertartások időpontja és beosztása a zárandokcsoportok szervezésével együtt alakult. Krajnyák Gábor bőven kap feladatot, hiszen ő van Budapesten. A március végi tervek szerint a Rózsák terei parokiális templomban az első nap reggelén lenne szentmise az államrendőrség, honvédség, vámőrség, minden fegyveres alakulat fővárosban állomásozó alakulatának görögkatolikus tagjai részére, hogy együttesen járulhassanak szentáldozáshoz. Papp Antal érsek miséjének időpontját úgy szeretnék meghatározni, hogy a zárandokvonatok beérkezésével összhangban legyen: ide irányíthatók a záhonyi, nyíradonyi, vásárosnaményi, mátészalkai, sátoraljaújhegyi, bódvavendégi, hidasnémeti-szerencsi, ózdi, valamint miskolci vonatokkal érkező zárandokok. A hajdúdorogi székeskáptalan külön szentmisét végez. A felvidéki zárandokoknak legyen külön ósláv nyelvű mise. A legfontosabb pedig a bazilikába tervezett reprezentatív, görög nyelvű mise. – Ez a beosztás a véglegeshez képest időközben még négyszer változik.

Papp Antal, a Miskolci Apostoli Adminisztratúra érseke körlevélben foglalja össze a papság és a hívek részére a tudnivalókat: – Minden kongresszusra utazó, gyóntatási joghatósággal rendelkező pap más egyházmegyék területén is gyóntathat a kongresszus végéig. – A papok a misézés beosztása végett jelentkezzenek a Kongresszus Központi Irodájánál. – Az előírt öltözet mellett minden pap gondoskodjon antimenzionról, csillagkeresztről, áldoztatókanálkáról, kehelykendőről, úgyszintén ministránsról is (!). – A kongresszusra utazó híveket a könnyebb mozgatás céljából csoportokba osszák be, és minden csoport számára alkalmas világi egyént jelöljenek ki csoportvezetőnek. – A különvonatok résztvevői a templomból processzióban induljanak az állomásra. – A vonaton utazás alatt a hívek ájtatosságához legyenek előimádkozók és énekvezetők.

Az előkészítésben nagyon fontos és egyben nehézkes is a résztvevők névsorának összeállítása. Annál is inkább, mert a szertartásokon kívül szervezendő program a „keleti gyűlés”. Ez a nemzetközi konferencia „Az Eucharisztia és az Egyház egysége” címet kapta, helyszíne a Budai Vigadó. Az előadók kiválasztása, felkérése Szántay-Szémán feladata. Az Előkészítő Főbizottság ügyvezető igazgatója, Mihalovics Zsigmond tb. kanonok többször is sürgeti a végleges forgatókönyvet, jelezve, hogy hivatalos felkérést kapott a konferencia elnöki tisztjére Tappouni Ignác bíboros, antiochiai pátriárka. Szántay viszont a jelentkezett keleti főpapok névsorát sürgeti, hiszen ez alapján lehet biztosítani az összefogó rítusbeli sokszínűségét. Lassan megérkeznek a listák. A Hajdúdorogi Egyházmegyéből név szerint jelentkezett 59 pap, közöttük nyolc bazilita szerzetes; a Munkácsi Egyházmegyéből 81 pap, ebből hat szerzetes.

A főpapok közül időközben a következők jelentkeztek a Külügyi Osztálynál: Tappouni bíboros, szír pátriárka – Moubarak bejrúti maronita püspök – Kéridjian bejrúti örmény püspök – Cyrill Mogabgab melkita pátriárka Egyiptomból – Bakache kairói szír katolikus érsek – Cyrille Kourteff Bulgáriából – Varouchas Dénes törökországi, azaz konstantinápolyi görögkatolikus püspök – Calavassy György athéni püspök – Gojdics Péter Pál Eperjesről – Sztojka Sándor munkácsi püspök – Iván Buczko lemergi segédpüspök – Descuffi izmiri püspök – Mele János lungrói püspök az italo-albánok részéről.

Magyarországról Papp Antal miskolci érsek lett volna a „házigazda” főpap, hiszen a Hajdúdorogi Egyházmegye Miklósy István 1937-es halála után Bányay Jenő káptalani helynök vezette. Azonban betegsége miatt – ekkor már hetvenéves elmúlt – mégsem volt jelen a kongresszuson. Szántay-Szémán István helynökét bizta meg helyettes képviseletével.

A KONGRESSZUS

A XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus időpontja: 1938. május 25–29. Az ünnepélyes megnyitás 25-én, szerdán este 6 órakor volt a Hősök terén. Az első teljes nap épp áldozócsüttörtök ünnepére esett. Az előzetes programok, ünnepségek viszont már 22-én, vasárnap elkezdődtek.

Nézzük kronológiai sorrendben a görögkatolikus eseményeket!

Május 22. vasárnap 8 óra: a magyar királyi honvédség és államrendőrség görögkatolikus tagjainak Szent Liturgiája és áldozása a Rózsák terén lévő görögkatolikus templomban. Dr. Krajnyák Gábor parókus végezte ezt a szertartást, mely párhuzamosan zajlott a Szent István-bazilikában ugyancsak 8 órakor kezdődött római katolikus szentmisével. Azt a bíboros főpásztor, Serédi Jusztinián vezette, háromezer rendőr áldozott ekkor. „Ha a rendőr imádkozik – hangzott el a szentbeszédben –, nyugodt lehet a család, a hitves, a társadalom és a haza.”

Május 25. szerda fél 9: főpapi Szent Liturgia a kongresszus összes résztvevőjéért a Rózsák terei görögkatolikus templomban. Papp Antal érsek végezte volna, betegsége miatt azonban Gojdics Péter Pál eperjesi püspök vezette. A templomi énekkar Szemerszky János karnagy és Ordelt Lajos kántor irányításával énekelt.

Május 25. szerda 10 óra: a Hajdúdorogi Egyházmegye Szent Liturgiája a Rózsák terén lévő római katolikus plébániatemplomban. A liturgiát Bányay Jenő káptalani helynök vezette, Melles Géza kanonok és Schirilla Szolón Andor miskolci esperes koncelebrált. A két diakónus Bodnár Béla és Szemerszky Myron volt. Ugyancsak Szemerszky János és Ordelt Lajos vezetésével végezte az énekkar a liturgikus szolgálatot. A liturgia egy részét közvetítette a Magyar Rádió.

Május 27. péntek fél 10: főpapi liturgia a keresztények újraegyesüléséért a Szent István-bazilikában görög nyelven. A kongresszus emlékkönyve részletesen beszámol erről a szertartásról:

„Mialatt a Hősök terén, a kongresszusi oltár emelvénye körül a katonák, hadirokkantak és tűzharcosok szentmiséje folyt, a Szent István-bazilikában Aranyaszájú Szent János miséjének súlyos és felülmúlhatatlan édességű dal-lamait énekelte a kórus: a bazilika főoltáránál Calavassy György athéni püspök mondott keleti szertartású főpapi misét a keresztények újraegyesüléséért.

A többi eucharisztikus világkongresszus mellett a budapesti azzal tűnik ki, hogy talán egyetlenegy sem volt, amely ilyen irányú és arányú részvételre bírta volna a keleti keresztény világot. Ez Magyarországnak egészen különleges helyzetéből folyik. Magyarország az unionizmus egyik jelentékenyebb tüzpontja volt, s ma is az. Azonkívül a kongresszus színhelyéhez, Budapesthez egész közel, mindenestre a Duna-völgy forgalmi szférájában több mint ötmillió görögkatolikus él különböző liturgikus nyelvhasználattal. A kongresszus ezért kívánta a keleti egyház szerepét külön is kihangsúlyozni, híven XI. Pius pápának a Szent Uniót előmozdítani kívánó szándékaihoz...

A május 27-én tartott görög nyelvű szentmise, amely a Szent István-bazilikában volt a keresztények újraegyesüléséért: a keleti egyháznak ünnepi szentmiséje volt, és egyik fénypontja a nagy programnak.

A misén megjelent Pacelli Jenő pápai legátus, Serédi Jusztinián bíboros-hercegszékprímás, Haggjar Gergely palesztinai görög szertartású érsek, Daccache József beiruti maronita érse-

ki helynök, Sztójka Sándor munkácsi püspök, Gojdics Péter püspök, eperjesi apostoli adminisztrátor, Buczkó János lemergi segéd-püspök, Czarneckys Miklós püspök, apostoli vizitátor, Naslian János örmény érsek, a latin szertartású püspöki karból többen, Budapest polgármestere, dr. Szendy Károly, egyházi és világi előkelőségek s hívek sokasága.

A szentmisét Calavassy György athéni püspök celebrálta. Vele koncelebráltak Varouhas Dénes konstantinápolyi és Kurteff Cirill szófiai püspökök. Az énekkar Logothetis-Duseudray Aranyaszájú Szent János bizánci melódiájú, ve-gyes karra írt miséjét adta elő.

A szentmise különleges szépségei közül sokak figyelmét vonta magára a Trisagion, melynek éneklése alatt a celebráns püspök a di- és trikérionnal háromszor áldást szokott adni, s a második áldást nem görög, hanem latin nyelven adta, a két egyház testvéri viszonyá-nak kifejezésére.

A szentmise unionisztikus gondolatát legin-kább az fejezte ki, hogy a pápai legátus Pacelli Jenő, a liturgikus szellemnek megfelelően, ak-tív szerepet töltött be a misén. Ajkán az ősi bi-zánci hanghordozással felcsendülő Pisteüó, a Hiszekegy: mintegy Péter ajkáról hangzott el, és hirdette azt a hitet, mely az Anyaszentegyház népeit, gyermekeit rítuskülönbség nélkül összeköti. De azt is jelentette, hogy az egyes szertartások egyformán becsesek, mert azok az egységet nem zavarják, hanem még inkább kidomborítják. Sokan hallgatták megalhatva az átlényegülés szavait. Azokat tudniillik az ösz-szes misézőkkel együttesen hangosan énekel-te a pontifikáló püspök.”

A liturgia nagy előkészületeit jelzi, hogy a szertartás menetét részletesen leíró harminc-oldalas, a résztvevőknek készült kiadványa a teljes liturgia görög szövegének fonetikus át-írását is tartalmazza. Az asszisztencia, vagyis a segédlet a következőkből állt: keresztvivő, két szenteltvízvívő, két tömjénes, két pár gyer-tyás, két ripidista, di- és trikérista, koronás és botos, alszerpap, diakónus és földiakónus. Az énekkar külön erre a szertartásra állt össze és próbálta a liturgikus énekeket. Szemerszky János karnagy a 16 fős énekkarát ötven főre bővítette, s Rohály Ferenc makói lelkész se-gítségével készült fel a görög nyelvű liturgia énekeire.

A szertartás főcelebránsa tehát Calavassy György athéni püspök volt, vele koncelebrált Varouchasz Dénes konstantinápolyi és Kourteff Cirill szófiai püspök két görög, egy bolgár és egy magyar pap – Kozma János – társmisézése mellett. Protodiakónus Szuchy Elek szerencsi lelkész volt, s még három dia-

kónus szolgált: Typaldosz Ireneosz Athénból, Sztankay Andor budapesti segédlelkész, va-lamint Végheő Dániel révaranyosi lelkész.

A Magyar Rádió teljes egészében közvetítette a szertartást.

Május 27. péntek 11 óra: a magyar ifjúság gyűlése. Bár ez nem görögkatolikus rendez-vény, egy szereplője miatt nem hagyható ki. Az öt szakosztályi ülésből négyet ezen a napon tartottak. A városligeti Iparcsarnok volt a hely-színe a másodiknak, a magyar fiúifjúság gyűlé-sének. Itt kapott szót egy gimnáziumi tanuló, Timkó Imre, aki 1975–1988-ig a Hajdúdorogi Egyházmegye megyéspüspöke lesz. Az emlék-könyv idéz a beszédéből:

„Rólunk, fiatalokról azt mondják, hogy más nemzedék vagyunk, mint az előző; valószínű, hogy ez így is van, már csak azért is, mert más világba születünk bele, mint apáink, mások a körülményeink, és mások a feladataink. Ezek a feladatok nem alkotnak sem többet, sem kevesebbet, mint azt, hogy nekünk, fiatalok-nak egy új világ, egy új társadalmi rend, egy új szellem kiépítésében kell részt vennünk.

Ha igaz az, hogy az Egyház a legnagyobb tár-sadalomépítő erő, s ha igaz az, hogy az Eu-charisztia nélkül nincs katolikus élet: akkor ebből az összefüggésből kiviláglik, mennyire szoros kapcsolatban kell lennünk nekünk, fi-ataloknak az oltáriszentségi Jézussal, aki az ifjú számára jó barát lehet.

Tehát Krisztus a mi barátunk! Nagy szó, fön-séges szó, nagy kapcsolat, fonséges kapcsolat. Mi azonban alázattal valljuk, hogy ezt meg lehet valósítani, és meg is akarjuk valósi-tani, barátságban akarunk lenni vele, aki szintén volt ifjú, s aki minden nemzedék ifjúsága és minden kor számára maga az Út, Igazság, Élet!”

Május 28. szombat 8 óra: a Munkácsi Egyházmegye ósláv nyelvű főpapi liturgiája a Rózsák terén lévő római katolikus plébániatemp-lomban. A liturgiát Sztójka Sándor munkácsi püspök vezette. A miseénekeket az ungvári püspöki szeminárium énekkara énekelte. Sztójka püspök liturgiájával egyidejűleg a kijelölt templomokban az ukrán görögkatolikusoknak, románoknak, szíreknek és a többi keleti szer-tartásúnak is voltak szertartásai.

Május 29. vasárnap 12 óra: Szent Liturgia a Rózsák terén lévő görögkatolikus temp-lomban, a zarándokcsoportok közös szentál-do-zása. A liturgiát Melles Géza hajdúdorogi székeskáptalani kanonok vezette.

nagy szent püspököknek egyháza, hívei elszakadtak Szent Péter sziklájától, elszakadtak Rómától, elszakadtak Krisztus helytartójától, és elindultak a lassú sorvadás, tespedés szomorú útján – mint a szőlővessző, mely elszakadt a szőlőtőttől.

Krisztus Urunk szíve vérzik, amikor látja a sok millió megkeresztelt lelket a lelki eltévelyedés útján. Mindenki, aki szereti Krisztust, kívánja, hogy az egyházak között, a hívek között, Kelet és Nyugat között Krisztus forró kívánsága szerint visszaszálljon az egység, a szeretet.

Krisztus helytartóinak mindenkor a legforróbb vágyát alkotta, hogy a felbomlott egységet helyreállítsák. Lehetetlen ezen rövid felszólalás keretén belül elősorolni azokat az áldozatokat, amelyeket a római pápák ennek érdekében meghoztak. Itt legfeljebb egyik-másikra mutathatunk rá:

II. Orbán 1098-ban a Bariban tartott zsinaton igyekezett visszaállítani az egységet. II. Paszkál 1113-ban Chrysolanus Péter milánói érseket küldte Konstantinápolyba, hogy az elszakadt Keletet visszacsatolja Szent Péter sziklájához. X. Gergely 1274-ben Lyonba hívta össze az egyetemes zsinatot, azonban az unió kihirdetése csak illuzórikus volt, mert ez a gyakorlatba sohasem ment át.

Legtöbbet fáradt az egység helyreállítása érdekében IV. Jenő pápa, aki 1439-ben Firenzébe hívta össze a zsinatot, ahol 35 keleti püspök közül 33 aláírta az unió okmányát, amelyet a pápa a „Laetantus coeli” bullában megerősített – azonban ez sem hozta meg a kívánt eredményt.

A firenzei zsinat után sem szüntek meg a pápák felhasználni minden eszközt az egy-

ség helyreállítására, azonban már csak részleges visszatérések történtek. Ezek aztán már őszinték voltak, és így tartósak is. A galíciai rutének 1595-ben Breszt-Litovszkban fogadták el az uniót. A kárpátaljai rutének 1646-ban Ungvárott, a románok 1698-ban Gyulafehérvárott.

Azonban vérző szívvel kell konstatálnunk, hogy a keleti keresztényeknek igen nagy része még Péter hajóján kívül evez az élet tengerén. Ami pedig minket, ruténeket a legfájóbban érint, az, hogy orosz testvéreink, vagy 160 millió lélek szintén az Egyházon kívül bolyong. Gondoljuk csak el, mit jelentene az Egyházra, de főleg mit jelentene reánk, görögkatolikus ruténekre, ha a nagy Oroszország ismét Szent Vladimir egyházába, a katolikus egyházba térne vissza!

Senki a nagy uniós pápák közül nem mutatott annyi érdeklődést és szeretetet az elszakadt orosz nép iránt, mint a most dicsőségesen uralkodó XI. Piusz pápa. Már mint varsói apostoli vizitátor a legmelegebben érdeklődik az oroszországi viszonyok iránt; orosz eredetiben olvassa kiadványaikat; lelke felzokog a

rettenetes üldözések láttán. Kéri XV. Benedek pápát, engedje el őt Moszkvába, hogy „együtt imádkozzék és szenvedjen szorongatott orosz testvéreivel”; ezt az engedélyt azonban nem kapta meg, az isteni gondviselésnek más, nagyobb tervei voltak vele.

D’Herbigny püspök írja, hogy két ízben is tanúja volt annak, amikor a Szentatya, XI. Piusz önmaga felajánlásáról beszélt, és könnyes szemmel nyilatkoztatta ki szíve azon rejtett titkát, hogy „orosz testvéreinek üdvösségeért és azok uniójának előmozdításáért életét ajánlotta áldozatul Istennek”.

Mindnyájunk előtt ismeretes XI. Piusz pápának az orosz éhező milliók megsegítésére szervezett akciója, amelyet az egész világ megbámult, de amelynek hatásától a bolsevista uralom megrémült, és betiltotta.

Az orosz nép súlyosan vétkezett, amikor hűtlen lett Szent Péter székéhez, amikor az Egyházat saját politikai érdekeinek szolgálatába állította, de súlyos vétkéért súlyosan, nagyon súlyosan bűnhődik. A húszévi kálvária tengeri vére lemosta a sok vétket, és biztosan eljön az az idő, amikor a nagy orosz nemzet ismét egy szívvel, egy lélekkel fogja magasztalni Krisztust, az ő igazi földi helytartójának, Szent Péter utódjának, a római pápának vezetése alatt.

Ha valamikor, akkor itt az alkalmas idő, hogy leborulva kérjük az eucharisztikus Krisztus Királyt, hogy könyörüljön meg a szegény Keleten, könyörüljön főleg a szerencsétlen, Golgotát járó orosz népen, szabadítsa ki a kommunizmus sátáni uralma alól, ébressze fel többszázados eltévelyedéséből, hozza vissza Krisztus Egyházának kebelébe, hogy legyen „egy akol és egy pásztor”.

A Görögkatolikus **Szemle** és a Görögkatolikus **Szemlélet** magazin kiadása és terjesztése 2021 áprilisától – a hierarcha atyák döntése alapján – a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolától a 2021 februárjában megalapított **Görögkatolikus Sajtó- és Médiaközpont**hoz kerül.

Felmerülő kérdéseikkel a parókus atyák és egyéni előfizetőink az alábbi elérhetőségeken érdeklődhetnek:

Telefonon: **06-42/597-607**

E-mailben: **goroghir@gorogkatolikusmetropolia.hu**

HELYSZÍN
MÁRIAPÓCS

IDŐPONT
2021.
AUGUSZTUS 6-8.

*„Tegyétek,
amit mond!”
(Jn 2,5)*

III. ORSZÁGOS
CIGÁNPASZTORÁCIÓS
LELKIGYAKORLAT

INFORMÁCIÓ:

ciganypasztoracio@nyirgorkat.hu

+36 30 816 0108

RÉSZVÉTELI DÍJ

8.000 FT

A programot
az aktuális járványügyi rendelkezések
figyelembevételével
tartjuk meg.

BABITS MIHÁLY

Eucharistia

Az Úr nem ment el, itt maradt.
Őbelőle táplálkozunk.
Óh különös, szent, nagy titok!
Az Istent esszük, mint az őt

törzsek borzongó lagzikon
ették-itták királyaik
húsát-vérét, hogy óriás
halott királyok ereje

szállna mellükbe – de a mi
királyunk, Krisztus, nem halott!
A mi királyunk eleven!
A gyenge bárány nem totem.

A Megváltó nem törzsvezér.
Ereje több, ereje más:
ő óriásabb óriás!
ki két karjával általér

minden családot s törzseket.
Egyik karja az igazság,
másik karja a Szeretet...
Mit ér nekünk a Test, a Vér,

ha szellemében szellemünk
nem részes és úgy vesszük Őt
magunkhoz, mint ama vadak
a tetemet vagy totemet?

Áradj belénk hát, óh örök
igazság és szent szeretet!
Oldozd meg a bilincseket
amikkel törzs és vér leköt,

hogyan szellem és ne hús tegyen
magyarrá, s nőjünk ég felé,
testvér-népek közt, mint a fák,
kiket mennyből táplál a Nap.

Eucharisztikus kongresszusra készülve

A Görögkatolikus Metropólia két jelentősebb emléktárgyat készített az eucharisztikus kongresszusra. Az egyik egy betegellátó papi készlet a parókiák és közösségek részére, a másik egy liturgikus öltözet a papok számára.

Ahogy az 1938-as világeseményen, most is fontos, hogy a görögkatolikus papság egységes liturgikus öltözetben jelenjen meg a kongresszus szertartásain, kifejezve összetartásunkat és Rómával való egységünket. A papság ezért új, a kongresszusra készült liturgikus öltözetet kap, mely a jövőben is emlékeztet e történelmi eseményre.

A század első évtizedeiben még erős latin hatás érződött a résztvevő görögkatolikus papok kongresszusi öltözetén. A 2021-es budapesti esemény görögkatolikus liturgikus öltözte követi a bizánci, szűkebb pátriánkból pedig a munkácsi egyházmegyei hagyományokat, mintázata összhangban van a kongresszusi motívumokkal.

A tervezési folyamat felelőse, **Szabó Irén**, a Görögkatolikus Múzeum projektfelelőse és a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus görögkatolikus kiállításának kurátora mutatja be a bizánci liturgikus öltözetet:

A papi liturgikus viselet jellegzetes darabja a felon, amely a latin kazulának (miseruha) felel meg. A felon szabásának két típusa ismert, a görögnek nevezett változat vállra simul, miközben az orosz felon megerősített álló gallérrészrel a tarkót is takarja. A bizánci görög típus azokban az egyházakban terjedt el, amelyek történetileg szorosabb kapcsolatban álltak a konstantinápolyi pártiárkával, valamint nyugat-ukrán területeken, illetve a munkácsi püspökségben is. A 16. században a felon harang alakú formája úgy változott meg, hogy hátul a hossza megmaradt, elől megrövidült. A felon az ünnepeknek megfelelően különféle színű

brokátanyagból készült, széleit paszomány-szalag díszítette. A felonnal azonos anyagból készültek a kézelők (epimanikia), az öv (dzóné) és az epitachelion (fehér, egész testet takaró liturgikus ruha). Minden viseleti darabnak saját szimbolikus jelentése van.

A magyarországi liturgikus öltözet kialakulásáról **dr. Puskás Bernadett** művészettörténész elmondta: a munkácsi egyházmegyében és ma Magyarországon a felon díszítésének archaikus formája maradt fenn, melynek jellegzetes eleme a vállnál lefutó paszománykeret. Ez a paszománykeret eredetében a középkorig (14-15. század) visszanyúló figurális hímzési hagyományra utal vissza. A hímzett figurális kompozíciókkal díszített vállrész az egész kelet-európai régióra jellemző volt. Leggyakrabban a deésziszt (Krisztus az Istenanya és Keresztelő Szent János között) jelenítették meg ebben a mezőben, de más egyházi ünnepek jelenetei is szerepelhettek itt. A képmező közepén a jelenet önálló, sugaras dicsfénykörmezőbe is kerülhetett. A hímzéstechnika hanyatlásával a figurális díszítés elmaradt, és helyét a díszes hátkereszt vette át. A hátkereszt is készülhetett hímzett vagy festett, kerek képmezővel. Ebben leggyakrabban a korábbi deészisz ábrázolásból kiemelt Pantokrátor vagy az Istenszülő, vagy akár szentek ábrázolásai is bekerülhettek, Magyarországon például Szent István király. Később az alakos ábrázolásokat ornamentális hátkeresztek váltották fel. A vállrészt jelölő paszománykeret Galiciában korábban elmaradt, mint a munkácsi egyházmegyében. A magyarországi görögkatolikus egyház ez utóbbi gyakorlatot őrzi napjainkig.

A textilt annak görögkatolikus tervezője, **Harmati Hedvig** DLA Ferenczy Noémi-díjas textiltervező, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Design Intézet Textiltervezés Tanszék vezetője mutatja be:

Megrendelői szempont volt, hogy a minta kapcsolódjon a kongresszus jelmondatához: „Minden forrásom belőled fakad.” A minta legfontosabb karaktere, hogy rétegekből épül fel. Az alapmotívum a víz hullámjainak ritmikusan ismétlődő, felületé áradó rétege. Ez utal a forrásra. A második réteg formai alapeleme a görögkereszt. A keresztformát rajzoló szalagok egymás alatt-fölött átfutó kereszteződéseket, csomópontokat alkotnak a kereszt négy száránál. A kereszt zárt, ismétlődő geometriája statikus, állandóságot képviselő felület oppozícióban a hullámvíz-motívummal. A minta hatását erősíti a színhasználat. Az ezüst alap csillogással hangsúlyozza a hullámzást, amit ural a kereszt arany-sárga árnyalata. A textil eleganciáját kiemeli az alapanyag, a pamutlánc és viszkózvetülék együttes használata. Megrendelői szempont volt a természetes alapanyag használata is – a nyári melegben ez praktikusabb. A textil típusa: ipari jacquardszövet.

Az ismert tervezőnőnek nem ez volt az első egyházi munkája. Tervezett már ferences fogadalomtételre beöltöztetési ruhát, és mintakollekciót is Szilárd püspök idején, mely liturgikus textilként került használatba parókiáinkon.

Megkérdeztük, mit jelentett számára a liturgikus öltözet tervezése e jeles alkalomra.

„Annyiban volt más, mint egy szokásos tervezés, hogy a munkában hitbeli elköteleződés és személyes hozzáállásom is megnyilvánult – ez nagyon fontos egy ruha tervezésénél, közelebb tudja hozni a tárgyhöz a befogadót.”

A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra készült görögkatolikus liturgikus öltözet tehát természetes anyagból készül, magyar anyagból, magyar tervező és magyar készítő által, amely felelősségteljes gondolkodást képvisel a püspök atyák részéről.

A textilt Magyarországon a Csárda-Tex Plusz Kft. üzemében szőtték, a ruhát a Kézmű Közhasznú Nonprofit Kft. megváltozott munkaképességű munkatársai varrták.

A Kézmű Kft.-nek ez volt az első egyházi megrendelése, de nemcsak a görögkatolikus papi liturgikus öltözetet készítik az eucharisztikus kongresszusra, hanem az ott elsőáldozók fehér ruhát is. Csizi Péter ügyvezetőt kérdeztük a munkáról.

Mit jelent Önöknek egy ilyen, tulajdonképpen történelmi alkalomhoz köthető (egyházi) megbízás?

A cégcsoportunk, amelyet az ERFO-, a FŐKEFE- és a KÉZMŰ Közhasznú Nonprofit Kft. alkot, számtalan hazai és külföldi megrendelést, megbízást kap. Számunkra, és személy szerint az én számomra is különösen fontos az 52. eucharisztikus kongresszussal kapcsolatos megbízás: az elsőáldozók ruháinak, a hímezett férfiingeknek, illetve a görögkatolikus miseruháknak az elkészítése. Mindez tulajdonképpen még 2019 végén kezdődött, és a tavalyi év első hónapjaiban gyorsult fel, bár akkor még nem tudtuk, hogy közbeszól a pandémia, és a kongresszus is csúszik egy évet, nekünk is szünetet tartva a kivitelezésben. Nemcsak a dolgozóink – akik saját szektorban vehettek volna részt az elmaradt liturgikus eseményeken – készültek az eucharisztikus kongresszusra, hanem otthon a családom is: a lányom akkor lett volna elsőáldozó. Nagyon szomorú volt, amikor kiderült: az első szentáldozása nem úgy alakul, ahogyan szeretne, szeretnék volna. Idén szeptemberben azonban, hívó emberként, én is elmegyek – reményeim szerint minél több – kongresszusi programra. Természetesen ügyvezetőként azon vagyok, hogy cégcsoportunk – csakúgy, mint bármely megrendelés esetén – mindent időben, minőségi módon készítsen el.

Jelent bármiféle kihívást az egyházi, a papi öltözet elkészítése, vagy ez is csak egy megrendelés?

Annyiban mindenképpen több mint egy megrendelés, hogy a magunk módján valóban egy történelmi – egyháztörténelmi – esemény részesei lehetünk. Az elsőáldozók ruhájának az elkészítése nem jelentett különösebb kihívást, hiszen ez egyszerűbb munkafolyamat volt, amelyben a dolgozóinknak óriási gyakorlata és tapasztalata van. Ezeket Pécsen szabták és a tabi, csurgói, valamint a berzencei üzemünkben varrták. A 300 görögkatolikus miseruha kivitelezése is tavaly kezdődött a szerkesztési és a modellezési munkákkal: ezekenél a rendkívül sok kézimunkát igénylő, míves kidolgozás jelentette a technológiai kihívást. A varrásuk most történik az ózdi és kállói üzemünkben, és augusztus elejére kell befejeznünk.

***

AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS EMLÉKÉRE KÉSZÜLT A METROPÓLIA PARÓKIÁI SZÁMÁRA EGY BETEGELLÁTÓ PAPI SELENCE. A TISZTELENDŐ ATYÁK ÍGY EGYSÉGES, MÉLTÓ MÓDON TUDJÁK A SZENTSÉGET SZÁLLÍTANI ÉS KISZOLGÁLTATNI BETEG TESTVÉREINKNEK.

A 12,7 cm magas, 7,5 cm széles és 38,5 cm mély betegellátó készlet hordozószelencéje templomot formáz. Gravírozott díszítésű ajtaja oldalt záródó. Berendezése: alul egy, a szelence oromzatával egyező rajzolatú fogantyúval ellátott szentségtartó fiók, felül a betegek kenetének feladásához használt ovális olajtároló pikszis. A középső részben kap helyet a kis kehely és bor tárolására egy üveg. Az ajtó belső oldalához rögzítve helyezkedik el az ezüstfejú áldoztatókanál.

A nikkelezett rézötvözet betegellátó szelencét Gelley Kristóf és Mátyás Zoltán ötvösök készítették (GM Művek Budapest). Mintája és előképe a Görögkatolikus Egyházművészeti Gyűjteményben található, 19. századból származó nagykálói betegellátó készlet. A betegellátó ajtajának gravírozott mintáját Seres Tamás ikonfestő, restaurátor tervezte. Az ajtón a kétlépcsős emelvényből kinövő hármaskereszt – két oldalán stilizált fákkal és a kinszenvedés eszközeivel: a lándzsával és szivaccsal – a Golgota hegyét idézi meg. A kereszt szárjai között Krisztus monogramja látható. A talpzatban a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus mozaikszava és annak dátuma olvasható.

52.
NEMZETKÖZI
EUCHARISZTIKUS
KONGRESSZUS
BUDAPEST | 2021.
szeptember 5-12.

Minden forrásom
belőled fakad! Zsolt 87:7

Ferenc pápa

BUDAPESTEN

REGISZTRÁCIÓ:
iee2020.hu

STATIO ORBIS

2021. szeptember 12., Hősök tere

1. nap Szeptember 2. – csütörtök

10:00-től	Regisztráció
14:45-15:00	Köszöntő
15:00-16:00	1. előadás – Prof. Pierangelo Sequeri, Olaszország: <i>Az Eucharisztia mint a keresztény élet forrása</i>
16:00-16:30	Szünet
16:30-17:30	2. előadás – S.E.R. Joseph Marie Ndi-Okalla, Kamerun: <i>Az Eucharisztia ünneplése Afrikában</i>
17:30-18:00	Szünet
18:00-tól	Szentmise
19:30-tól	Vacsora

2. nap Szeptember 3. – péntek

7:30-tól	Reggeli
9:00-től	Zsolozsma – Reggeli dicséret
9:45-10:00	Köszöntő, programismertető
10:00-10:40	3. előadás – Prof. Antonio Luiz Catelan Ferreira, Brazília: <i>Az Eucharisztia mint a misszió és a testvéri szolgálat forrása</i>
10:40-11:10	Kávészünet
11:10-11:50	4. előadás – Prof. Hafenscher Károly: <i>A MEÖT tágelyházainak álláspontja az úrvacsoráról</i>
11:50-12:30	5. előadás – Prof. Marianne Schlosser, Ausztria: <i>Titokzatos jelenlét – A szentségimádás teológiája</i>
12:30-14:00	Ebédészünet
14:00-15:30	Fakultációk
	1. S.E.R. Manuel Nin Güell OSB, Görögország: <i>Az isteni liturgia a bizánci hagyományban – egy liturgikus teológiai példa a Szent Misztériumok ünneplésében</i>
	2. Prof. Marianne Schlosser, Ausztria: <i>Az Eucharisztia szerepe néhány misztikus életében</i>
	3. Prof. Krzysztof Gózd, Lengyelország: <i>Az Eucharisztia Joseph Ratzinger teológiájában</i>
	4. Prof. Kocsis Imre: <i>Az Eucharisztia és az Egyház a páli levelekben</i>
	5. Prof. Pierangelo Sequeri, Olaszország: <i>Az Eucharisztia ünneplése és az egyházi zene</i>
16:00-tól	Szentmise
18:30-tól	Vacsora borkóstolóval

3. nap Szeptember 4. – szombat

7:00-tól	Reggeli
8:30-tól	Szentmise
9:45-10:00	Köszöntő, programismertető
10:00-11:00	6. előadás – Prof. Helmut Hoping, Németország: <i>A Szent, az Eucharisztia és az Egyház sakramentalitása</i>
11:00-11:30	Kávészünet
11:30-12:30	7. előadás – S.E.R. Ivan Šaško, Horvátország: <i>Az Eucharisztia mint a kiengesztelődés szentsége</i>
12:30-14:00	Ebédészünet
14:00-15:30	Fakultációk
	1. Prof. Dolhai Lajos: <i>A „forrás” gondolat a Római Misekönyv imádságaiban</i>
	2. P. Gerard Francisco Timoner, Magister Generalis OP, Olaszország: <i>Az Eucharisztia és a szinodalitás az Egyházban</i>
	3. S.E.R. Paolo Martinelli OFM, Olaszország: <i>Az Eucharisztia az életszentség forrása</i>
	4. Prof. Antonio Luiz Catelan Ferreira, Brazília: <i>Az eucharisztikus ekkleziológia és a paphiány Brazíliában</i>

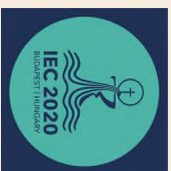
NEMZETKÖZI EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS

BUDAPEST – 2021. szeptember 5-12.

	Szeptember 5. vasárnap Ötön napja	Szeptember 6. hétfő Jóság napja	Szeptember 7. kedd Békesség napja	Szeptember 8. szerda Türelem napja	Szeptember 9. csütörtök Remény napja	Szeptember 10. péntek Hit napja	Szeptember 11. szombat Hűség napja	Szeptember 12. vasárnap Szeretet napja
07:00–08:45								
08:45–09:30		REGGELI IMA	REGGELI IMA	REGGELI IMA	REGGELI IMA	REGGELI IMA	KATEKIZIS 9-10:15 óráig	Beléptetés
09:30–10:00		KATEKIZIS	KATEKIZIS	KATEKIZIS	KATEKIZIS	KATEKIZIS		
10:00–10:30		TANÚSÁGTÉTEL	TANÚSÁGTÉTEL	TANÚSÁGTÉTEL	TANÚSÁGTÉTEL	TANÚSÁGTÉTEL		
10:30–11:30								
11:00–11:30								
11:30–12:00								
12:00–12:30								
12:30–13:00	Beléptetés							
13:00–13:30								
13:30–14:00								
14:00–14:30								
14:30–15:00	Felvezető program							
15:00–15:30								
15:30–16:00	ÜNNEPELTYES MEGNYITÓ							
16:00–16:30								
16:30–17:00	SZENTMISÉ ELISOLDOZÁSSAL (Hősök tere)							
17:00–17:30	Főcelebráns: Pápa legátus							
17:30–18:00								
18:00–18:30								
18:30–19:00								
19:00–19:30								
19:30–20:00								
20:00–20:30								
20:30–21:00								
21:00–21:30								
21:30–22:00								
22:00–22:30								

Vásár a Szent István téren | Árs Sacra Fesztivál | Szent István Könyvtár

Szeptember 8., szerda – Türelem napja PLÉBÁNIAI SZENTMISÉK 17:00 órától	
Helyszín: Szent Annyak-templom. nyelv: spanyol	
Helyszín: Városmajori Jezus Szíve-templom. nyelv: olasz	
Helyszín: Árpád-házi Szent Erzsébet-templom. nyelv: francia	
Helyszín: Szent Imre-templom. nyelv: német	
Helyszín: Mátyás-templom. nyelv: magyar	
Helyszín: Szent József-templom. nyelv: szlovák	
Helyszín: Magyar Szentek Temploma. nyelv: angol	
Helyszín: Szent Anna-templom. nyelv: román	
Helyszín: Belvárosi Nagyboldogasszony Főplébánia-templom. nyelv: angol	
Helyszín: Zuglói Páduai Szent Antal-templom. nyelv: lengyel	
Helyszín: Assisi Szent Ferenc-templom. nyelv: portugál	

NE FELEJTSÜK: az eucharisztikus kongresszus minden eseményére
csak regisztrációval lehet belépni! Regisztrálni az alábbi linken lehet:

iec2020.hu/regisztracio

„AMIKOR AZ EUCHARISZTIÁT ÜNNEPELJÜK,
A SZENTÉLY MEGTELIK ANGYALOKKAL,
AKIK AZ ISTENI ÁLDOZATOT IMÁDJÁK AZ OLTÁRON.”
(ARANYSZÁJÚ SZENT JÁNOS)

Harminc éve temették újra Mindszenty József bíborost

„Amikor Mária és Szent István országa felett lenyugszik a moszkvai hitetlenség csillaga, holttestemet vigyék az esztergomi bazilika kriptájába” – írta Mindszenty József végakarataiban. A 20. századi magyar katolicizmus legjelentősebb alakja megalkuvás nélkül, hűen kitartott egyháza és magyarsága mellett két világháborúban, baloldali forradalomban, a Tanácsköztársaságban, a román megszállás során, Trianont követően, német és szovjet megszállás alatt, nyilas és kommunista terror alatt, börtönben, fogságban, száműzetésben egyaránt.

1892. március 29-én született Csehimindszenten Pehm József néven. Gondos, vallásos nevelését édesanyjától kapta. Tanulmányait a szombathelyi premontrei gimnáziumban végezte, ezután jelentkezett a püspöki szemináriumba. 1915. június 12-én szentelték pappá. Első könyve *Az Édesanya* címmel jelent meg. Megviselte a világháború pusztítása és az ország szétdarabolása. A tevékeny gimnáziumi hittanár a Zalamegyei Újságban nyíltan szembefordult az öszirózsás forradalom túlkapásai-
val, amiért 1919. február 9-én a baloldali forradalmi kormányzat minden jogcím nélkül letartóztatta, majd szülőfalujába internálta. Márciusban, a Tanácsköztársaság idején is letartóztatták, Mikes János megyéspüspökkel együtt két hónappal később, május 19-én szabadult. A proletárdiktatúra bukása után a helyi közösség egyöntetű kérésére lett plébános Zalaegerszegen. Szerzetesrendeket telepített le, iskolát, kollégiumot alapított, egyesületeket szervezett, szociális otthont építtetett, nyomdát létesített, újságot indított. Hívei érdekeit a helyi politikai testületekben is képviselte. A városban páratlan lelkipásztori, kulturális és közösségsszervező munkát végzett, neve már ekkor széles körben

Szülőháza Csehimindszenten

ismertté vált Magyarországon. Második könyvét *Padányi Bíró Márton veszprémi püspök élete és kora* címmel jelentette meg.

1942 augusztusában változtatta meg német eredetű családnévét szülőfaluja, Csehimindszent után Mindszentyre. Egy levélben így ír ennek okáról: „A névváltoztatás nagy gondot okozott. Ötven évig hordtam – úgy érzem, becsülettel. Ha ismertek, ezzel ismertek. Most már az új név inkább a fejfámra kell. Legjobb esetben enged Isten tíz évet munkára, ez már naplemente tollnak, szónak... Megtettem. Németországban irtózatot propaganda folyik annak igazolására, hogy hazánkat nevek szerint németek lakják. Egy vezető zalai tisztviselőt felszólítottak neve után: lépjen a Volksbund-ba. Hosszú ideig vívódtam, megviselte a lelkemet. De ha ezt egyszer magyar érdeknek láttam, meg kellett tennem.”

1973-ban az Egyesült Államokban

1974-ben San Diegó-i magyarok között

Keresztes Szilárd püspök az esztergomi újratemetésen, 1994. május 4-én

A VESZPRÉMI PÜSPÖK

XII. Piusz pápa 1944. március 4-én nevezte ki Veszprém püspökévé, 25-én az esztergomi bazilikában Serédi Jusztinián hercegprímás szentelte püspökké. Novemberben a nyilas hatóságok minden közalkalmazottól megkövetelték, hogy esküt tegyen a nyilas hatalomra. Mindszenty ekkor *Juramentum non – nincs eskü* címmel írta meg hitvallását. Megfogalmazta a harcok azonnali beszüntetését követelő „Dunántúl főpásztorainak memorandumát”, melyet Boldog Apor Vilmos győri, Shovy Lajos székesfehérvári püspök és Kelemen Krizosztom pannonhalmi főapát is aláírt. Az ország elpusztítása és a zsidóüldözés ellen megfogalmazott dokumentumot személyesen adta át a kormánynak. A veszprémi zsidóság elhurcolásáért a hatóság által kért hálaadó szentmise megtartását megtagadta. A válasz nem maradt el, a nyilas kormány utasítására le-tartóztatták, és a személye mellett kiálló papjaival és kispapjaival együtt a sopronkőhidai börtönbe, majd soproni házi őrizetbe zárták. Négy hónapig tartó fogság után 1945 áprilisában szabadult. Mindszenty élesen bírálta, hogy idegen csapatok szállták meg Magyarországot, korlátozták a vallásszabadságot és a katolikus sajtó működését.

A HERCEGPRÍMÁS

XII. Piusz 1945. október 2-án nevezte ki Esztergom érsekévé. Főpapi címerének jelmondata – Pannonia Sacra – és főalakja, Árpád-házi Szent Margit, az imádság és az engesztelés erejébe vetett töretlen bizalmának a jelképe. „A harminckettű új bíboros közül te leszel az első, akinek vállalnod kell a bíbor színnel jelzett vértanúságot!” – e szavakkal kreálta XII. Piusz pápa bíborossá Mindszenty Józsefet 31 társával együtt 1946-ban. Egyházának hű pásztor, népe szabadságának bátor szószólója volt hazai és világviszonylatban egyaránt. Élén járt a háború utáni éhínség csillapításában és az újjáépítés támogatásában. Fáradhatatlanul járta főegyházmegyéjét és az országot, hogy a rábízottak hitét és magyarságát erősítse. Főpásztori kezdeményezései közül kiemelkedik az 1947-ben meghirdetett Boldogasszony engesztelő- és imaév. Kiállt az üldözöttekért: a hadifogságba hurcolt katonákért és civilekért, az internáltakért, a politikai foglyokért, az üldözött külhoni magyarságért és a hazai németiségért.

ELSŐ SZÁMÚ KÖZELLENSÉG

Aktív főpásztori szolgálatát mindössze három évig gyakorolhatta. Őszinte hangját, népszerűségét és helytállását nem sokáig tűrte a kiépülő kommunista diktatúra. Egyre gyakrabban összetűzésbe került a kormánnyal, például a hitoktatás fakultatívvá tétele kapcsán, majd az iskolák államosítása miatt. Ő volt a katolikus egyház ellenállásának megtestesítője. A kommunista hatalom tudta, hogy ő az utolsó véd-bástya, ha ő nincs, ellenállás sincs. Hosszú lejárato sajtóhadjárat után, 1948. december 26-án a Rákosi-rendszer bosszúszomjas Államvédelmi Hatósága hazaárulás, a demokratikus államrend és a köztársaság megdöntésére irányuló szervezkedés, kémkedés és valutaüzérkedés vádjával őrizetbe vette a bíborost, és több hétig tartó kínzatás után, koholt vádak alapján életfogytiglani fegyházbüntetésre ítélték. Börtönbe vetésével kezdődött a magyar katolikus egyház négy évtizedig tartó üldöztetése.

XII. Piusz pápa 1949. február 12-én Acerrimo Moerore kezdetű apostoli levelében nyilvánosan elítélte a bíboros bebörtönzését, kiemelte a per során tanúsított nem megfelelő bánásmódot, és kiközösített mindenkit, aki részt vett Mindszenty elítélésében.

A bécsi Pázmáneum kápolnájában

VI. Pál pápával Rómában

A mariavelli bazilika

Síremléke Mariazellben

SZÁMÜZETÉS

Betegsége és a hatalmas nyugati külpolitikai nyomás miatt 1955. július 14-től házi őrizetbe került, előbb a püspökszentlászlói püspöki kastélyba, majd a felsőpetényi Almásy-kastélyba. 1956 szabadságharca során kiszabadították a börtönből – visszatérése a forradalom egyik fontos követelése volt. Nyíltan a forradalom mellé állt, november 3-án rádióbeszédet intézett az országhoz. A szabadságharc vérbe fojtását követően az amerikai követségre menekült, ahol menedékjogot kapott és tizenöt évig tartózkodott. Ez a helyzet végig feszültséget okozott az amerikai és a magyar állam között. 1971-ben vette vállára élete legnagyobb keresztjét, amikor a Vatikán, a magyar kormány és az USA megállapodásának értelmében 1971 szeptemberében elhagyta hazáját, és a bécsi Pázmáneumban telepedett le. Időskora ellenére fáradhatatlanul járta a világot, és sorra felkereste a számkivetett magyar közösségeket. A szabad világban jelentette meg Emlékiratait.

Óriási nyomás nehezedett rá, hogy mondjon le az érseki megbízatásáról, ám ő erre hivatástudatától vezérelve nem volt hajlandó. VI. Pál pápa végül 1973 decemberében üresnek nyilvánította az esztergomi érseki széket, ami fájt a sokat szenvedett bíborosnak. Mindszenty 1975. május 6-án Bécsben adta vissza lelkét a Teremtőnek. Végakarataiban meghagyta, hogy csak akkor temessék el Magyarországon, „amikor Mária és Szent István országa felett lenyugszik a moszkvai hitetlenség csillaga”, addig a mariazeili kegytemplomban temessék el ideiglenesen. Így is történt. Hamvait a kommunista önkényuralom bukása után, 1991-ben hozták Magyarországra. Május 4-én helyezték végső nyugalomra, az esztergomi bazilika primási sírkápolnájába. Életművének elismeréseként a sírján ez a felirat áll: Fidelissimus in tribulatione pastor (az üldöztetés idején a leghűségesebb pásztor).

Újratemetése Esztergomban, 1991. május 4.

EMLÉKEZETE

1956-ban, 1990-ben és végül teljes jogi, erkölcsi és politikai értelemben 2012-ben rehabilitálták. A rendszerváltozás óta sorra jelennek meg az őt bemutató könyvek, a róla szóló filmek, irodalmi művek és zenei alkotások. Szobrok, emlékművek és emléktáblák jelzik gazdag életművének és történelmi szolgálatának minden fontos állomását.

Mindszenty József tisztelete évtizedek óta töretlen, sírja valószínűleg zarándokhely. Boldoggáavatási eljárása 1994 óta folyamatban van. A Szenttéavatási Kongregáció elismerte Isten Szolgája, Mindszenty József, a Római Szentegyház bíborosa, esztergomi érsek, Magyarország primása hősiességeit, ami fontos lépés a boldoggá avatásában, melynek mielőbbi sikeréért idehaza és a nagyvilágban sok százezen imádkoznak: a főpásztori óhajára imaközösséggé szerveződött több mint egymillió engesztelő magyar.

A Mindszenty Alapítvány nyomán

Mindszenty egész élete során elutasította a szélsőségeket, hite által felismerte és védte az alapvető emberi értékeket. Legyen szó bármilyen politikai rendszerről, bátran ki merete mondani véleményét akkor is, ha tudta, hogy súlyos következményekkel kell számolnia.

Nyilvánosan szembefordult Károlyi Mihály rendszerével, a Tanácsköztársaság túlkapásaival, Gömbös Gyulával és a nyilaskeresztesekkel, majd Rákosi diktatúrájának is egyik fő kritikusa volt. Tiltakozott a zsidóüldözések, majd a németek kitelepítése ellen is. Egyik szentbeszédében az izmusok, az eszmék által megtévedt társadalmakról is beszélt: „A bölcsélet alkalmatlanná tette magát eligazításunkra. Spinoza összeolvasztja Istent az anyaggal: (tétéle) az idealizmus, materializmus szolgálatára vált alkalmassá, csúcspontján Heggel. A pozitivizmus épp a metafizika és teológia ellen harcol. A legmaiabbak, a marxizmus, az egzisztencializmus és pszichoanalízis ez alapján nem más, mint hedonizmus és utilitarizmus. Valamennyi részes abban, hogy az emberiség útvesztőbe került. A bölcséleten kívül napestig sorolhatnák fel a levégzett, hitelvesztett útmutatókat. Kihez menjünk? Egyedül Jézus tanít meg arra: ki az Isten. Jézus szerint az Isten a mi Atyánk, végtelenül szerető és gondviselő. Lénye: a tökéletesség és uralom.”

Kongresszusra készülünk

Hárman üljük körül az asztalt. Nők: feleségek és családanyák. Beszélgetünk. Sokszor csak elmesélve a saját történetünket, segítjük egymást tovább. Gondolatainkat közreadva, reméljük, sokan magukra ismernek, s „leülnek közénk”.

Anna: Hazánk kiemelkedő egyházi rendezvénye lesz szeptemberben az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus. Ez megkerülhetetlen témát ad számunkra. Az, hogy melyikünkben mi játszódik le az áldozás során, s hogy mit jelent számunkra az Eucharisztia, nem is biztos, hogy szavakba önthető. Én most mégis azt kérem tőletek, beszéljessünk erről!

Ildi: Az Eucharisztia számomra nagyon elvont fogalom, így maga ez a szó nem is szokott eszembe jutni. Sokáig jelképesnek éreztem azt is, hogy Krisztus testét és vérének magamhoz veszem. Úgy éreztem, ezzel megvalloam a keresztény hitet, megerősítem a Jézushoz való tartozásomat, de valahogy belül nem érintett meg.

Andi: Én 40 éves korom óta vagyok vallásgyakorló. Lehet azt mondani, hogy messziről indultam. Az idők folyamán lett egyre fontosabb számomra az Eucharisztia. Egyre jobban érzem a szükségét, hogy olyan életet éljek, hogy hetente legalább egyszer megáldozhassak.

Ildi: Az én életemben volt egy konkrét pillanat, amikor minden a helyére került ezen a téren, ezért én azt gondolom, hogy kell valami lelki megrázkódtatás, hogy megértsük az Eucharisztia jelentőségét. Az én esetemben legalábbis így volt. Amikor egy nehéz betegség során fordultam Istenhez kegyelméért, akkor éreztem igazán, hogy az Eucharisztia által igazán velem van! Azóta másképp viszonyulok hozzá. Bár már évekként ezelőtt történt mindez, mégis bennem él, hogy akkor mennyire átéltem az Istennel való találkozást, s hogy milyen megnyugtató volt ez a tudat. Meggyőződésem, hogy a felépülésemben ennek legalább akkora szerepe volt, mint a gyógyszereknek.

Anna: Ahogy hallgattalak benneteket, az volt az érzésem, hogy volt ebben egyfajta fokozatosság. Az én esetemben a hitemmel együtt érett, árnyalódott az, hogy mit élek át a szentség vételekor. Hálás vagyok érte nagyon Istennek, hogy jó ideje valódi találkozásként élem meg az áldozást. Azt élem át, hogy Krisztust valóban magamhoz veszem, eljön hozzám, s onnantól vele járhatok-kelhetek, míg aztán ezt a tudatot felül nem írják a napi történések.

Andi: Olyan nehéz megfelelő szavakat találni, tényleg! Én a heti egy alkalmat vasárnap biztosan megélem, s mi tagadás, ehhez egyre jobban ragaszkodom is. Egyfajta vonzás ez! Érzem, hogy kell nekem, nem akarok e nélkül élni. Egy ideje törekszem rá, hogy csak minimálisat egyek a szertartás előtt, s persze megtartom a szentségi böjtöt, így olyan ez számomra, mintha valódi táplálékhoz jutnék, amikor áldozni megyek.

Ildi: A vasárnapi Szent Liturgia számomra is kiemelt. Azt érzem, hogy az egész hetem „meg van szentelve”, s ez megnyugtató számomra. Átélem, hogy nem történhet semmi baj a családommal, mert Isten vigyáz ránk.

Anna: Az Eucharishtiában való részesüléshez számomra hozzátartozik a bűnbánat szentsége. Az, hogy milyen lélekkel és bűnnel megyek áldozni, az szintén sokat formálódott nálam az idők folyamán. Egyre inkább próbálok abban a tudatban létezni, hogy nagyon fontos az üdvösség! Arra az ideális állapotra vágyom, hogy ez ne legyen veszélyben. Így az a számomra megnyugtató, ha rendszeres gyónás mellett áldozhatok.

Andi: Bennem olyan érzés van, hogy jó lenne mindezt „megérdemelni”. Nekem a havi gyónás segít abban, hogy tényleg méltónak érezzem magam a Krisztussal való ilyen találkozásra.

Anna: Én egyre jobban ajándékként élem meg, hogy létezik az Eucharisztia. A kongresszus pedig hatalmas lehetőség számunkra, hogy még inkább elmélyedjünk a titkában. S hiszem, hogy sokunknak nagy megerősítést jelent majd ez a rendezvény!

Ildi: Mivel egyházi iskolában tanítok, én nagyon készülök arra, hogy a diákjaimmal együtt személyesen is részt vegyek a kongresszuson, remélem, megvalósul!

Kérdések a továbbgondoláshoz:

Mit jelent számomra az Eucharisztia? Ki vagy mi segített, hogy a Krisztussal való találkozást a szentáldozásban igazán megélejem? Inkább a mindennapokban érlelődött bennem az Eucharisztia vételének csodája, vagy egy kimagasló élmény vitt közelebb a titkáinak megsejtéséhez?

Ha válaszait velünk is megosztaná, kérjük, írja meg nekünk!
Weboldalunk: <http://www.noi-kerekasztal.hu>

A szakolyi parókia emlékezete

Mindenkori lakóhelyünk (Csengerújfalu, Biri, Máriapócs) folyosói díszítéséhez hozzátartozott – és tartozik ma is – három darab fekete-fehér, bekeretezett fotó: kettő álló, egy pedig fekvő formátumú, az előbbieken hatalmas fenyőfák, egy kert részlete, az utóbbin egy nagy, régi ház homlokzata látszik (1. kép). Szüleim elbeszéléséből tudom, hogy a szakolyi parókiát, vagyis anyai nagyszüleim „szolgálati helyének”, anyukám gyermekora helyszínének részleteit örököltette meg valaki. A családi beszélgetésekben gyakran felbukkanó szakolyi helyszíneken egy idő után már a hallgató is otthonosan mozgott, de szerencsére még személyes emlékeim is vannak erről a nagy házról, igaz, már egy későbbi korszakából. Gyerekként, kamaszként gyakran megfordultunk ott nagynéném családját látogatva, mivel nagyszüleim után az egyik vejük, Szűcs Mihály lett a szakolyi parókus. Most erről, a mi számunkra szinte már mítikus helyszínről osztok meg néhány képi és verbális családi emléket.

1. kép

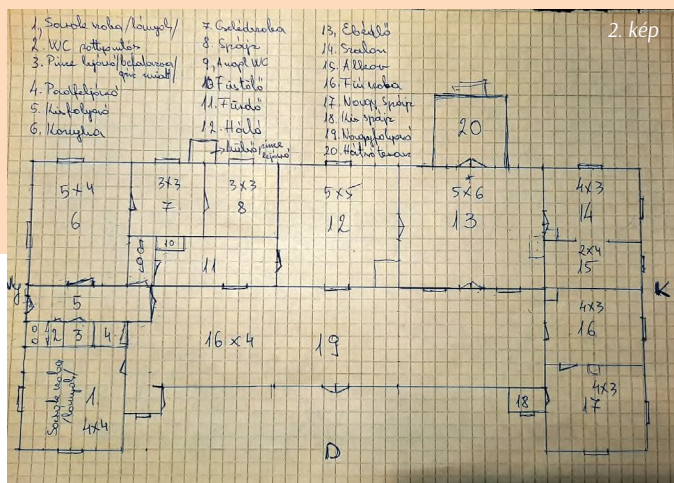
A görögkatolikus parokiális házak (paplakok) történetét ritkán szokták feldolgozni. Míg a templomok építéstörténetéről – jobb esetben – több helyről is tájékozódhatunk, addig a parókiák/paplakok történetének kutatása során rendszerint azzal szembesülünk, hogy szinte alig lehet róluk találni valamit. Építési adatokat és rövid leírásokat tartalmazó ismertetések csupán néhányról, az országos műemlékként számon tartott példákra állnak rendelkezésre. A parokiális épületek sokkal hamarabb cserélődnek, mint a templomok: a korszakonként változó lakhatási igények gyakori átalakításokat, de még többször teljes bontást eredményeznek. A Bodrog és a Tisza jobb partján fekvő hegyvidéki településeken jóval nagyobb számban maradtak fenn napjainkig régi paplakok, mivel ott már legtöbbször a 18. század végén kőből, szilárd anyagokból építkeztek. A szabolcsi, szatmári és hajdúsági településeken azonban nagyrészt vályogból emelték a parókiákat. Ez az építőanyag sokkal érzékenyebb, mint a kő és a tégl, ezért a gyakran 100-120 éves épületeket még manapság is nehéz megmenteni. Természetesen

van néhány olyan település, ahol a téglából épült, de nehezen fenntartható régi parókiát az új építése után is megőrizték, új funkciót találva a korábbi háznak. Sajnos napjainkban arra is van példa, hogy a még jó állapotú régi épület teljesen felesleges és értelmetlen átalakítások miatt veszíti el eredeti jellegét.

A Munkácsi Egyházmegye történeti levéltárában, különösen a 19. század közepétől kezdve, számos parókia tervrajza maradt fenn. Ez az anyag teljesen feldolgozatlan, azonban annyi érzékelhető a felületes áttekintése után is, hogy a paplakok mérete ekkoriban kezdett nőni, reprezentatív kialakításuk a korábbi korokhoz képest hangsúlyosabb lett. A parókiák többsége kisebb kúriákhoz vagy városi polgárházakhoz vált hasonlóvá, ami tükrözte a papok társadalmi helyzetének kétszáz éve óhajtott megszilárdulásának beköszöntét.

Érdekes helyzet állt elő közvetlenül a második világháború végén Szakolyban, ahol a görögkatolikusok a szomszédos nyírgelsei egyházközséghez tartoztak filiaként. A szakolyi hívek már a 19. század első felében saját templomot építettek, amelyet a század végén kibővítettek és toronnyal láttak el, ami a közösség erejét, öntudatát, sőt önállósodási vágyát is jelezte. Meglepő módon a viláégést követő új társadalmi berendezkedés kínált lehetőséget az áttörésre ezen a téren. A község határában fekvő földeken 1945-ig számos földesúr osztozott, többüknek úri laka, kúriája is állt a településen: például a Veress, Básty, Bay és a Szentmiklóssy családnak (a 20. század elején kiadott vármegyei monográfiában sajnos csupán csak az utolsóról közöltek fényképet). Az egyik nagy birtoktest a gróf Tisza családhoz tartozott, akik már 1780-tól komoly földterülettel rendelkeztek itt (1925-ben 1352 holdjuk volt). A szakolyi birtokot gróf Tisza István (1861–1918), a későbbi miniszterelnök 1900-ban öccsére, Lajosra (1879–1942) ruházta, aki kocsordi kastélyában élt. Közvetlenül az első világháború előtt az itteni birtokot bérbé adta, majd a háború után saját kézbe vette, de hamarosan Bilkei Papp Gáborra bízta az irányítást. A község területére eső birtokrészen a Tisza család a 19. század utolsó évtizedeiben egy nagy, kúriaméretű gazdatiszti lakot építtetett megfelelő gazdasági épületekkel együtt. A ház pontos építési idejét nem ismerjük, de az 1870-es kataszteri térképen még egyáltalán nem jelölik, tehát ennél később kellett készülnie. A földosztás idején, 1945-ben ezt az épületet és a hozzá tartozó telek jelentős részét a helyi görögkatolikus egyház vásárolta meg id. Fodor István gelsei parókus vezetésével, hogy közösségük önállósulhasson, s hogy első papjuk számára lakást biztosítsanak.

Az irodalomtörténet ehhez a házhoz kapcsolja Móricz Zsigmond (1879–1942) írónk első szakolyi élményeit is. Móriczot a kisújszállási református gimnázium végzőseként 1898 karácsonyára küldték legációba az itteni református közösséghez, ami azt jelentette, hogy az ünnep alkalmával beszédet kellett tartania, és iskolája számára a vendéglátó gyülekezettől adományt gyűjtenie. Szakolyban a fiatal legátus Balogh Péter körjegyző vendégszeretettel élvezte, aki Móricz anyai nagybátyjának volt barátja, de később az író is jó kapcsolatban maradt vele és családjával. Ezen a karácsonyon még Balogh apósa volt a Tisza család intézője Szakolyban, aki ebben az évben hagyományosan ülte meg

névnapját, az István-napot. Ezen a mulatságon a fiatal Móríc is belekóstolhatott abba, „hogyan vigad a magyar” úgy igazán dzsentrimódrá. Élményei ihlették az 1924-ben megjelentetett *Kivilágos kivirradtig* című regényét, melynek alaphelyzete – a gróf éppen ekkor, karácsony után csapja el az évtizedek óta neki dolgozó intézőt – megfelelt a valóságnak. (Ez el is képzelhető, hiszen Tisza István ekkor engedte át öccsének a birtoktestet.) A regényben szereplő intézőlak leírása azonban más típusú házat sejtet, mint a későbbi parókia, bár a tornác és a leírt helyiségek elhelyezkedése több ponton még akár egyezhet is. „A nagy, dupla tetejű földszintes ház úgy feküdt a reneteg udvar sarkában, mint egy nagy bolhászkodó komondor” – olvassuk a regény első sorát. Az itt bemutatott ház nem volt dupla tetejű, s nem az udvar sarkában, hanem éppen hogy annak közepén feküdt. Máshol Móríc arra is utal, hogy az intézőlak nagyon régi volt. Valójában ekkor épp’ hogy újnak kellett lennie, de ha esetleg Móríc látogatása után, 1900 körül épült volna, akkor ez azt jelenti, hogy az elődje nem közvetlenül a helyén állhatott, mivel 1870 körül ezen a részen még nem volt semmi. Igazából mindegy is, egy regényt nem szabad dokumentumként olvasni...

A görögkatolikus parókiává lett intézőlakba Soltész Mihály nagykálói káplán és családja költözött 1945 októberében, miután Dudás Miklós megyéspüspöktől ide kaptak dispoziíciót, először helyettes lelkészként, majd néhány év múlva parókusként.

A parókia nagy, tágas kert közepén állt, a mai Esze Tamás utcára merőlegesen. Főhomlokzata előtt valóságos kastélykert feküdt, sok virággal, szabályos ágyásokkal, dísfákkal. A kiskapu az Esze Tamás utca Létai utcához közel eső végén nyílt, onnan lehetett, két orgonasor között, az egykori intézőház főbejáratához elcsúszni. A főhomlokzatot egy nagy,

üvegezett tornác alkotta, végein egy-egy háromszögű oromzattal záruló, előre ugró szárnyal. Az oromzatokat később statikai okok miatt le kellett bontani (2. kép, dr. Verdes Miklósné vázlata, amit hálásan köszönök). A tornác középtengelyében nyílt egy üvegezett, kétszárnyú ajtó, innen lehetett belépni a széles és hosszú folyosóra, amellyel párhuzamosan a ház fontosabb, reprezentatívabb szobái húzódtak: a keleti végén a szalon, amelyből egy kisebb, keskenyebb helyiség is nyílt (alkóv), majd nyugat felé haladva következett az ebédlő, közvetlen kijárással a hátsó kertre, az ajtaja előtt egy szép, fűrészelt faelemekből épített nyitott terasszal (3. kép). Az ebédlőből nyílt a hálószoba, amelyhez közvetlenül a fürdőszoba csatlakozott. A ház nyugati végét, amely az Esze Tamás utca felé nézett, a konyha és a cselédszoba foglalta el. Az oromzatos homlokzatú szárnyakban a lányok és fiúk számára voltak fenntartva a szobák, de az egyiket magtárnak is használták. A ház alatt pince húzódott, amelyet belülről és kívülről is meg lehetett közelíteni. A telek nyugati oldalán, a ház nyugati végéhez közel volt a gazdasági bejárat a nagy kapuval, amelytől északra, az úttal párhuzamosan állt az istálló, a sütőház, egy nyitott szín (hintóval, kocsiával), majd a disznóól.

Ezen az átlagos egyházi beltelket meghaladó méretű portán és ebben az átlagos parókiát meghaladó méretű házban kezdte meg önálló életét a Soltész család. A nagy ház hamarosan benépesült, a két idősebb lánykát, akik még Nagykállóban születtek, további öt gyermek, három lány és két fiú követte. Anyai nagyapám nem jött zavarba a nagy portától: annak ellenére, hogy Budapesten önéből végezte és fejezte be teológiai tanulmányait, majd 1942-ben pappá is szentelték, mégiscsak

pátyodi parasztfiú volt, aki tudta és nem felejtette el, hogyan kell gazdálkodni. Hamarosan az istállóban is volt két tehén, amelyeket sógora, Papp Laci bácsi, Irén nényu férje gyalog hajtott fel Pátyodról. A fiatal papnénak, Breznay Stefániának, akinek szülei a putnoki polgári iskola tanárai voltak, és ő maga is Budapesten szerzett tanítónői oklevelet, minden bizonnyal nagyobb kihívást jelentett a falusi élet. Ő maga mesélte, hogy eleinte nem tudott kenyeret dagasztani, erre a fontos feladatra a férje, nagyapám tanította meg. Tette mindezt szigorú titoktartás mellett, mivel a falusi asszonyok szemében szégyennek számított volna, ha kitudódik: a papné nem tud kenyeret dagasztani. Egy-két külső segítség mellett aztán a cseperedő gyerekeknek jutott fontos szerep a nagy ház, a virágoskert és a kert gondozásában, fenntartásában. Az ötvenes években Takács Miklós bácsi, szakolyi születésű görögkatolikus pap örökölte meg fényképezőgéppel a dolgoz hétköznapi néhány pillanatát (4. kép). Ezeket a felvételeket a családi szóhasználatban csak a „Jézus Szíve TSZ” – viccesen így nevezték a kapáló nagy családot – dokumentumaiként emlegették. Ma is teljesen abszurdnak hat,

hogy a dühöngő sztálinizmus idején egy papcsalád „kastélyban” él a falu közepén. Akkor sem volt természetes, nagypapa mindig attól tartott, hogy egyszer csak kiszuppolják őket, s államosítják az egészet: nem is alaptalanul, többször jöttek ugyanis megnézni az elvtársak, vajon milyen más funkció férne még el benne a nagy család mellett. Az intézőlak egykori terei ugyanazt a szerepet töltötték be a papcsalád életében, mint az „ánti” világban, elnevezésük, funkciójuk is tovább élt (szalon, ebédlő stb.). Sőt, még a berendezés is illő volt az egykori úri lakhoz: ebben a nagy házban találtak menedéket a soproni rokonság államosított házának elhelyezhetetlenné vált polgári bútorai. Sok időt töltött itt lányával, unokaival mamuska, Fischer Stefánia nyugdíjas tanítónő, aki sokat segített mindenben, többek között a lányunokákat a házi munkák rejtelmeibe vezette be (5. kép). A nagy házak nehezen fűthetők, mindig hideg, huzat van valamelyik sarkában, úgyhogy igazán jó szolgálatot tettek az általa kötött zoknik, kesztyűk, sapkák, sálak. A nagy házak gyakran félelmetesek is. Apukám, Terdik Mihály elbeszéléséből tudjuk, hogy amikor először ment udvarolni Szakolyba, éppen egy nyári vihartól rettegetek az ott lévők: a nagymama vezetésével a gyerekek térdelpeve rózsafüzért imádkoztak az egyik belső szobában. A nagy ház a nagy család életében számos ünnepi esemény meghitt helyszíne is volt: keresztelők, lakodalmak sorát tartották itt. Az első szakolyi parókus keréken harminc évig szolgált benne. Néhány, Putnokon töltött nyugdíjas év után, 1982-től az örök nyugalomban várja a hű szolgának járó jutalmat. Felesége, akinek élete legmeghatározóbb évei ugyancsak Szakolyhoz kapcsolódnak, idén júniusban töltötte be 100. életévét. Ennyi év alatt az emlékek rostálódnak, szépülnek, de Szakoly neve s a nagy ház emléke biztos pont marad.

5. kép

A szakolyi parókia az utóbbi húsz évben már üresen állt. Néhány éve történt kísérlet a megmentésére, de sikertelenül, napjainkra már csak hült helye maradt. Lassan emléke is megfakul. Ezzel a néhány sorral és fényképpel igyekszünk feltartóztatni vagy legalábbis lassítani a megállíthatatlant, a mindent elérő felejtést.

„Maradjatok bennem, és én tibennetek”

Az emmauszi tanítványok kérésére, hogy „velük” maradjon, Jézus egy sokkal nagyobb ajándékkal válaszolt: az Eucharisztia szentségével megtalálta annak módját, hogy „bennük maradjon”. Az Eucharisztia vétele azt jelenti, hogy mélységes közösségre lépünk Jézussal. „Maradjatok bennem, és én tibennetek” (Jn 15,4). E bensőséges és kölcsönös egymásban „maradás” bizonyos módon lehetővé teszi, hogy elővételezzük a mennyországot a földön. Vajon nem ez-e az ember legnagyobb óhaja? Nem ezt tűzte-e ki maga elé célként Isten, amikor üdvözítő tervét megvalósítja a történelemben? Ő oltotta az ember szívébe az Igéje utáni „éhséget” (vö. Ám 8,11), azt az éhséget, amely csak akkor szűnik meg, amikor az ember teljes közösségre lép övele. A szentáldozás azért adatott nekünk, hogy „jóllakhassunk” Istennel itt a földön, beteljesedést várva az égből.

(Részlet Szent II. János Pál pápa *Mane nobiscum Domine* című 2004-es apostoli leveléből)

A Görögkatolikus Roma Szakkollégium felvételt hirdet

Jelentkezési
határidő:

2021. augusztus 05.

A Görögkatolikus Roma Szakkollégium felvételt hirdet a **2021/2022** tanévre elsősorban roma és/vagy hátrányos helyzetű, illetve fontos társadalmi kérdések iránt érdeklődő, a cigányságot érintő problémákra fogékony hallgatók számára, akik a Miskolci Egyetemen, nappali tagozaton tanulnak.

Amit kínálunk:

• **akár 50 ezer Forint ösztöndíj havonta!**

- színes tanulmányi program
- mentori rendszer
- felzárkóztatás és hátránykompenzálás a nehezebb tantárgyakból
- személyes odafigyelés, egyetemi tanulmányi előmenetel segítése
- nyelvtanulási lehetőség
- gyakornoki program
- közösségi és hitéleti programok
- ingyenes nyomtatás és fénymásolás
- ingyenes laptop- és biciklikölcsönzési lehetőség
- kellemes és kulturált egyetemi kollégiumi férőhely Miskolctapolcán.

Felvételi - bevonó tábor időpontja:

2021. augusztus 12-14.

További információ:

Mozgó Mónika (külső kapcsolatok koordinátora)

3519 Miskolc, Görömbölyi u. 24.

Mobil: +36 30 723 1005

E-mail: gkciganyszakkoli@gmail.com

Infók és jelentkezési lap:

<http://szakkoli.gorogkatolikuskoli.hu>

<https://www.facebook.com/gkciganyszakkoli/>

A Szentföld érdekességei XVI.

A Szentföld állatvilága 1.

IVANCSÓ BAZIL

Jordánia éghajlata sokkal jobban hasonlít a sivatagira, mivel a Júdeai-hegyvidék megszüri a csapadékot, és Jordánia már igen keveset kap belőle – de teljesen azért Jordániára sem helytálló a sivatagi éghajlat. Ez leginkább csak Egyiptomra igaz, a Nílus völgyétől és deltatorlatától eltekintve. Libanon éghajlata pedig leginkább hegyvidéki, sok csapadékkal.

Bár ezen rövidke írás nem alkalmas a Szentföld teljes állatvilágának bemutatására, tekintsük most át a fontosabb állatokat!

Oroszlán

Afrika legfejlettebb csúcsragadozója, amely az emberiség fantáziájában olyannyira az állatok királyaként szerepel, hogy a történelem során rengeteg országnak lett címerállatává vagy akár a szabadság jelképévé.

Mára sajnos mind elterjedési területe, mind létszáma drasztikusan megfogyatkozott, Izraelből is régen kihalt. Ám az ószövetségi időkben még jelen volt, hiszen a Bírak könyvében is azt olvashatjuk, hogy Sámson pusztá kézzel ölt meg egy oroszlánt (vö. Bír 14,5–6). A haldokló Jákob Egyiptom földjén, amikor fiait megáldja, Júdának adja a legszebb áldást, s ezzel együtt a messiási ígéretet: „Júda, téged magasztaljanak testvéreid! Kezed az ellenséged vállán lesz, s leborulnak majd előtted atyád fiai. Ifjú

oroszlán vagy, fiam, Júda, s egy sarjadékból emelkedtél fel. Leheveredve elaludtál, mint egy oroszlán, s mint annak kölyke. Ugyan ki kelti fel őt? Nem lesz híja Júdából származó fejedelemnek, sem vezérnek az ő ivadéakai közül, míg el nem jön az, aki még hátra van: ő az, akire a népek várnak. Szőlőtőhöz köti számárcsikáját, és venyigéhez a számárkancának vehető. Borban mossza meg ruháját, és a szőlő vérében a köntösét. Szeme örömtelibb a bornál, és fogai fehérebbek, mint a tej.” (Ter 49,8–11) Babilonban Dániel prófétát Dáriusz király, majd Kürosz király vetette az oroszlánok vermébe, akik azonban nem bántották őt (vö. Dán 6,1–29; 14,23–42). A témát igen röviden, mindössze egyetlen célzással Szent Pál apostol is megpendíti a zsidókhoz írt levélben: „Mit is mondjak még? Kifognék az időből, ha Gedeonról, Barákról, Sámsonról, Jeftéről, Dávidról, Sámuelről és a prófétákról beszelnék, akik a hit erejével országokat győztek le, igazságot gyakoroltak, ígéreteket nyertek el, oroszlánok száját tömték be, lángoló tüzet oltottak ki, megmenekültek a kard élétől, gyengeségből erőre kaptak, hősök voltak a háborúban, és megfutamtották az ellenség táborát.” (Zsid 11,32–34) Számos zsoltárban is szerepel, köztük a gyakran imádkozott 103. zsoltárban is: „Sötétséget parancsolsz, és éj van, mely alatt mind kimennek az erdei vadak: az oroszlán ordító kölykei, hogy ragadozzanak és az Istentől maguknak eledelt keressenek.”

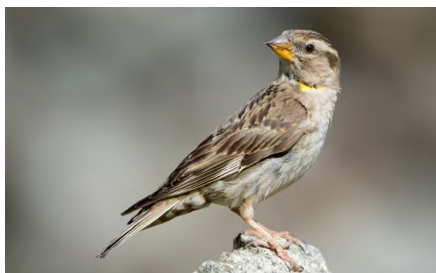
Nem is gondolná az ember, hogy egy olyan kis országnak is, mint Izrael, lehet változatos állatvilága. Ez kézenfekvő is, hiszen – a közvélekedéssel ellentétben – az éghajlata nem sivatagos, noha sivatagokat is találhatunk benne, hanem változatos. Állatvilága ennek megfelelően alakul.

Vitatható, hogy Jézus idejében éltek-e még oroszlánok Júdeában és Galileában. Szent Péter apostol – az emberre is veszélyes ragadozóvolta miatt – az ördöghöz hasonlítja: „Óvatosak és éberek legyetek. Ellenségeitek, az ördög, mint ordító oroszlán jár körül, keresve, kit nyeljen el. Szálljatok vele szembe keményen a hit erejével, hiszen tudjátok, hogy testvéreiteket szerte a világon ugyanez a szenvedés éri.” (1Pét 5,8–9)

Búbos banka

A Bibliában csak egy konkrét említése van: a tiszta és tisztátalan állatok felsorolásánál találkozhatunk vele mint tisztátalan állattal: „A madarak közül ezeket tartásotok tisztátalanak; ne egyetek belőlük, mert tisztátalanok: a keselyű, a szakállas keselyű, a réti sas, a fekete kánya és a vörös kánya különféle fajtái, a varjak különféle fajtái, a strucc, a kukuk, a sirály, a karvályok különféle fajtái, a fűlesbagoly, a bagoly, a kormorán, a vöcsök, az íbisz, a pelikán, a fehér keselyű, a gólya, a különféle gémek, a búbos banka, a denevér” (Lev 11,12–19).

Az azonban, hogy tisztátalan, vagyis rituálisan tilos a fogyasztása, nem teszi lehetetlenné, hogy Izrael nemzeti madara legyen. Nevét a feje viselt, sugarasan felmereszthető tollbóbítáiról kapta. A rigónál nagyobb, világosbarna

tollazatú madár testének hátsó fele fekete-fehér csíkos, testhossza 25–29 cm, szárnyfesztávolsága 44–48 cm, tömege 45–87 gramm.

Magyarországon márciustól szeptemberig tartózkodik, a fiókák kiköltése és felnevelése után délre vonul. A Magyar Madártani Egyesület háromszor választotta az év madarává (1989, 1990, 2015).

Hula-tavi pettyes béka

Másik neve palesztin korongnyelvű béka. A cikksorozat 2. részében volt szó a Hula-tóról, melyet 1951 és 1958 között teljes egészében lecsapoltak, hogy a termékeny tómedret mezőgazdasági célokra (művelésre, növénytermesztésre, állatok legeltetésére) használják. Az eredetileg 6000 hektáros térségben csak 320 hektár maradt mocsaras. Ez az itt élő békák sorsát is megpecsételte. A kihalástól az utolsó pillanatban sikerült megmenteni, és ez a tapasztalat is azt mutatja, hogy ha törekszünk a természet megóvására, akkor azok a fajok, amelyek még nem haltak ki, megmenthetőek.

Egyébként mindegyik békafaj tisztátalan állat a mózesi törvény alapján, így a zsidó konyháknak nem képezi részét a békacomb: „A vízben élő állatok közül ezeket ehetitek. Azokat, amelyeknek uszonyuk és pikkelyük van, s vízben, tengerben vagy folyóban élnek, mind megehetitek. De amelyeknek a tengerben és a folyóban nincs uszonyuk és pikkelyük, az ilyen állatokat és élőlényeket, amelyek ott élnek, tartsátok tisztátalannak.” (Lev 11,9–10)

Fehér gólya

A Szentföld nem élőhelyük, csak átvonulnak rajta rendszeresen. Akik ilyenkor látják őket vagy éppen fényképezik, szerencsésnek mondhatják magukat. Az európai költőhelyükről a Földközi-tengert a Gibraltári-szoroson vagy éppen Kis-Ázsián át kerülnek meg. Az utóbbi esetben természetesen Izraelen is keresztülválik az útjuk. Okos madarak: fészkelni ugyan szeretnek villanyoszlopok tetején, a vonulás alatt azonban kerülnek az emberek közelségét. A Holt-tengerhez nem ereszkednek le, tudják, hogy ihatatlanul sós, tehát nem oázis. Ezért az onnan való felemelkedés olyan sok energiát

felemésztene, ami miatt nem éri meg oda le szállni.

Rokona, a fekete gólya egész életében kerül az embereket, és erdőkben szeret fészkelni. Szép külleme miatt az alkonyati zsolozsmánk állandó részének számít. 103. zsoltárban is helyet kapott: „Jóllaknak a mező fái és a Libanon cédrusai, melyeket ültetett. Ott fészkelnek a madarak, a gólya háza fő azok között.”

Mindkét faj fokozottan védett, a fehér gólya eszmei értéke 100.000, a fekete gólyáé 500.000 forint.

Dorkász gazella

Jellemző izraeli állat, sőt jóformán egész Észak-Afrikában honos, a legszárazabb szaharai vidékeken is. Neve ógörög nyelven zergét jelent. Viszonylag kis testű antilopféle: magassága 55–65 cm, testhossza 90–110 cm, testtömege 15–20 kg.

Még ha furán is hangzik, az apostoli időkben női keresztnévként is funkcionált. Szent Péter apostolt Liddából hívták Joppéba, amikor egy Tabita, vagyis Dorkász nevű asszony, aki teljesen az alamizsnázkodásnak és a jó cselekedeteknek szentelte életét (vö. ApCsel 9,36), meghalt. Péter azonnal útra kelt, és egy imádság után a kezénél fogva feltámasztotta (vö. ApCsel 9,36–42).

Kövi veréb

Bár Jézus példabeszédeiben is szerepel a veréb, hajlamosak vagyunk teljesen átsiklani rajta. Pedig nem a nálunk jól ismert két fajról, a házi verébről vagy a mezei verébről van szó, hanem egy ott élő másik fajról: a kövi verébről. Mind külső megjelenése, mind életmódja eltér a mi két veréb fajunktól, mivel kerüli a településeket és az emberek közelségét. A két evangéliumban, melyekben szerepel, nem egyértelmű az értéke:

„Két verebet, ugye, egy fillérért adnak?
És Atyátok nélkül egy sem esik a földre”
(Mt 10,29).

„Öt verebet, ugye, két fillérért adnak.
De Isten egyről sem feledkezik meg közülük”
(Lk 12,6).

Mezei nyúl

A felsorolásba csak azért kerül be, mert a Biblia (talán) legismertebb emberi tévedéséről híres. Isteni tévedés ugyanis nem fordulhat elő a Bibliában. „Tartsátok tisztátalannak a nyulat, mert kérődzik ugyan, de nem hasított körmű” (Lev 11,6); „Mindazáltal a kérődzők és hasított patájúak közül a következőket nem ehetitek: teve, nyúl és szirti borz, mert kérődzők ugyan, de nincs egészen behasított patájuk, ezért tartsátok tisztátalannak őket” (MTörv 14,7).

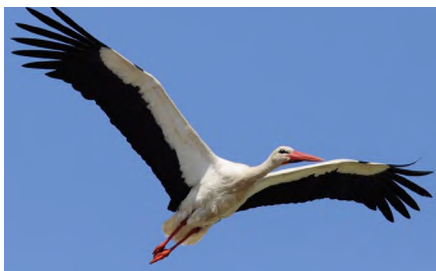
A mezei nyúl itthon is jól ismert: testhossza 50–70 cm, farokhossza 7–11 cm, testtömege 2500–6500 g, színe szürke. Életmódja rengeteg tekintetben különbözik az üregi nyúlétól: a kisnyulak a mezőn születnek, és nem üregben; a születésük után egy órával már látnak és szaladnak. Ez fontos is a ragadozók miatt, mivel nem a föld alatti üregekben keresnek menedéket.

Izraelben szintén nagy számban fordul elő, de csak a csapadékosabb területeken (elsősorban Galileában), ahol legelni való füves mezőket is talál.

A Szentföld élővilágának változatossága elmarad ugyan a miénktől, de mégsem teljesen egyhangú. A vonuló madarak pedig a változatosság növelése mellett is minden évben szemet gyönyörködtetők. Bár szomorúsággal megállapítható, hogy az emberi civilizáció – a megjelenése óta – sok faj élőhelyét visszaszorította, vagy akár teljesen kipusztította, ma már léteznek fajmentő programok, amelyeknek célja a veszélyeztetett vagy akár kipusztulás szélén álló fajok megőrzése.

Az összeállítás a következő számban folytatódik.

Kicsinyke lángok, ó, mindig égjetelek

– Interjú a gyémántmisés
BEREGI ISTVÁN atyával

Beregi István atya június 6-án ünnepelte gyémántmiséjét. Bár papságának hatvanadik esztendejét tavaly töltötte, a járvány miatt 2021-re halasztott ünnepi liturgiára – saját bevallása szerint – olyan izgalommal készült, mint egy menyasszony az esküvőjére. A hasonlat annak a tükrében, amit köszönetképp elmondott a szertartás végén, igazolódni látszik: az isteni szerelemről beszélt, melyet nem tudunk szavakba önteni, csak megérezni, megsejteni lehet. „Nagy vagy te, Urunk, és fölségesek a te műveid, és nincsen szó, mely elégséges volna a te csodatételeid magasztalására!” – idézte a nagy vízszentelés szövegét ott is és beszélgetésünk során is.

Gyémántmiséjén jelen volt egy asszony, aki tizenhat éves korában ismerte meg István atyát, húszéves volt, amikor férjével megeskette őket az atya. Házasságuk ötvenhét év elteltével is boldog. Ők is hálát adtak a liturgián ezért a papi hivatásért. István atya lelkipásztori szolgálatával ma, felszentelése után hatvanegy évvel is besegít a jóságos egyházközösségben.

Volt-e olyan időszak az életében, amikor úgy érezte, nehéz papnak lenni?

Én harminc évet kommunizmusban, harminc évet demokráciában töltöttem el papként, de nekem nem volt ilyen időszakom. Én mindig jól éreztem magam. Papi jelmondatomnak a páli szavakat választottam:

De nem nagyképűségből, hanem hogy ezt a feladatot teljesítem be egész életem által. Ha visszaemlékezem erre a hatvanegy esztendőre, mintha sikerült volna teljesíteni. Úgy látszik, az Istennek volt valamilyen elhatározása velem. A kommunizmusban pedig volt egy kis mázlim is.

Mi mindenkivel jóban voltunk első szolgálati helyünkön, Nyírtúrán is: a körzeti orvossal, a tanácsitkárral, aki a háború előtt főjegyző volt, a református pappal, az óvónővel. Egyszerű társasági életet éltünk tizenöt éven keresztül. Ez nekünk tartást is adott. Vittük a kávé is magunkkal, amikor meglátogattuk egymást, egy edényben megfőztük – akkor még nem volt kávéfőző. A régi világ intelligenciája átsugárzott ebbe a rendszerbe is, és mi igyekeztünk is azt továbbvinni.

„Mindenkinek mindene lettem, hogy mindenkit üdvözítsek”

(1Kor 9,22).

Hogyan tudták ezt a mindennapokban megvalósítani?

Nyírtúrán befogadtak, örömmel fogadtak, én pedig igyekeztem elsajátítani azt a stílust, amelynek segítségével megtalálhattam a megfelelő hangot mindenkivel. Egy alkalommal megszólított az orvos: lesz egy egészségügyi verseny, minden faluból csak három fő mehet, én lennék a harmadik. Megnyertük a területi, majd a járási fordulót. A győzelmünket a tanácselnök elvtárs is óriási örömmel fogadta.

Bajom nekem senkivel sem volt. Egy másik eset is igazolja ezt: akkor, amikor én még csak motorkerékpárral jártam, egy elegáns, nagy, fekete autó állt meg a parókia előtt, azt mondták Csajka a neve, én nem ismertem a márkáját. (Csajka: luxus kategóriájú személygépkocsi, a szocialista pártvezetők, magas rangú tisztviselők kedvelt autómárkája – szerk.) Sofőre is volt az illetőnek, aki hátulról kiszállt,

elegáns öltözékben: 'A lelkész urat keresem' – szólított meg. – 'Én vagyok' – válaszoltam. – 'Temetést szeretnék' – mondta. Kiderült, hogy Székelyben kellett volna eltemetni valakit, de ott Nyírturának már nincs illetékessége, csak Nyírbogdányban és Kemecsen. 'De volna lehetőség rá?' – erősödött. Elirányítottam Nyírtassra, a Székelyben illetékes kollégámhoz, ő vagy engedélyezi, vagy nem. 'Bízva rám, uram, nemsokára visszajövök' – búcsúzott.

Úgy is lett: hozott engedélyt, hogy én temessem el az apját. A kíváncsiságom nem hagyott nyugodni: 'Mi nem találkoztunk az életben soha, ugye? Ön nem ismer engem, én nem ismerem önt. Honnan gondolja, hogy az ön édesapját nekem kell eltemetnem?'

'A húgom mondta, hogy Bogdányban hallgatta az ön prédikációját egy temetésen, ő kérte, hogy keressem meg magát' – hangzott a válasz.

Elvégeztük a temetést. 'Hadd jegyezzek meg valamit. Megérte a húgomra hallgatni. Köszönöm a temetést' – mondta.

A hatvanas években nagy Csajkával nem jártak kisemberek, fogalmam sincs, ki volt, nem is kutattam, nem ez volt az érdekes. Bármilyen pártember is volt: el akarta temetni az apját.

Egy másik alkalommal a megyei pártbizottság egyik tagját hívtam be a templomba, mert a templomon kívül akarta megvárni az esküvői szertartás végét, melyre hivatalos volt. Végül bejött, leült a hátsó padba.

Hitem szerint a pártemberek is érezték, megérezték olykor, hogy jó lenne olyannak lenniük, amilyenek, s nem olyannak, amilyenné válni kényszerültek. A felszínen hangoztatott elvek alatt ott volt mélyen az Isten iránti kíváncsiság, kíváncsiság.

Milyen volt a gyermekkor, családjá?

Én nagyon egyszerű család gyermeke vagyok, nekem nem volt gyermekszobám. Az én anyukám hat osztályt járt. Az apám a Sopron környéki Csermajor községben tej- és vajgyártó mesterséget tanult. Amikor a hadifogságból hazajött 1947-ben, a tejcsernokban dolgozott, ahová rengeteg tejet hordtak. Apám gomolyát, túrót gyártott, szakértője volt ennek. Akkor kicsit fellendültünk anyagilag.

Mikor és hogyan érezte meg Isten hívását egy olyan családban, ahol nem volt példa, mint a papságra?

Én még a nemlét állapotában lettem felajánlva a Jóistennek. Anyukám még csak menyasz-

szony volt, amikor elment a kanonok úrhoz, és megkérdezte tőle, hogy szabad-e neki fogadalmat tenni. 'Mire akarsz fogadalmat tenni, gyermekem?' – kérdezte Volosin János atya, a nyírvasvári parókus. – 'Tetszik tudni, nemsokára férjhez megyek, és azt szeretném, hogy a Jóisten adjon nekem egy fiúgyermeket, aki pap lesz' – magyarázta anyám.

Ilyen a gondviselés: csodálatos dolog. Az én szülőfalumban volt egy család, Siketéknek hívták őket, két lányuk és három fiúgyermekük volt. A két lány: Veronka és Marika. Marika férjhez ment, született egy lánya, őt is Mariskának nevezték el. Ő lett az én anyukám. De Veronikának, aki Kántorjánosiban ment férjhez, szintén született egy lánya, Annus. Annak a fia is pap lett. A két nagymama édesestvér, unokáik lettek görögkatolikus papok: Szimicsku Ferenc és én.

A zsinat előtt olyan volt az egyházi törvény, hogy a pap egyedül nem végezhetett misét, csak ha volt valaki a templomban. Igen ám, de a vasvári harangozónak nyolc gyermeke volt: kapálni, aratni járt nyáron, nem a templomba. Parányi kis ember volt Volosin János kanonok úr, de szellemes: kiokoskodta, ha van egy lélek a templomban, mindegy, hogy felnőtt vagy gyermek, eleget tesz a törvénynek. Mi a dombon épült templom közvetlen közelében laktunk, a domb alján. Beszölt anyámnak az atya, ahogy misére ment: 'Mari, küldd fel a gyermeket.' Anyám küldött: 'Eredj, hív a pap bácsi.' Két-három éves forma lehettem. Bukfenceztem a szőnyegen, csengettem

hogy ki volt korábban, de hiszem, hogy neki azért kellett gimnáziumi tanárnak lenni, hogy azt a három papot valamilyen formában segíthesse. Óriási rajongással viseltettünk iránta, csodálatos egyéniség volt, vigyázott ránk: miatta és általa nem bántott minket senki. A Jóisten szeretetét közvetítette felénk, amiből senki sincs kizárva. Ő a mi hivatásunkat védte akkor, amikor az a legsérülékenyebb volt. Ez az én szent meggyőződése. Így gondoskodik rólunk az Isten.

Hogyan emlékszik vissza a szolgálati helyekre?

Úgy érzem, engem nagyon szerettek, igaz, én is nagyon szerettem az embereket.

Dudás püspök első szolgálati helyemre, Nyírturára helyezett, s azt mondta: két évig, ha fát vágnak is a hátamon, akkor is ott kell lennem, két évig szóba sem akar velem állni. Püspök atya kilenc év múlva meghalt, és valóban nem is beszélt velem többet, nem volt miért: az életképtelennek mondott egyházközség, hála az Úrnak, beindult, mára már szépen felépített egyházközség lett belőle. Tizenöt évig voltam ott. Elhatározás kérdése: akarom-e szolgálni a híveket, vagy csak játéknak tekintem az egészet, s a gög és a nagyravagyás vezérel. Én szolgálni akartam.

Majd Biriben tizenkét évig, aztán Bökönyben huszonhárom évig szolgáltam. Ez utóbbi volt a szívem csücske. Pedig egy romos templom és egy még romosabb parókia fogadott, mikor Timkó Imre püspök 1986-ban kinevezett. Ez volt a feladat: meg kellett újítani, rendbe kellett tenni, ami elhasználódott. Bökönyben 1881 előtt is állt egy kisebb parókia, abban az évben azonban új tetőt kapott az épület, és kibővítették: akkortól óriási méretű lett. A nagy parókián fokozatosan kiépítettük és felénkítettük a közösségi életet is. Hittankör működött fiatal felnőtteknek, közülük egy fiú lett görögkatolikus pap (Tótszegi István sajtóvamosi parókus atya, kórházlelkész), négy leány lett papné. A templomra teljesen új tornyot építettünk, vörösrézrel fedettük be a tetejét. Akkor készültek el a külső homlokzati ikonok velencei üvegmozaikból, melyek Puskás László atya, festőművész alkotásai, valamint a belső festés is. A templomszentelésre az akkori pannonthalmi főapátot, Várszegi Asztrik püspök atyát hívtuk meg 2006-ban. Az ünnep azzal kezdődött, hogy a faluban egy csodálatos körmenetet tartottunk. Harminc, egyenruhába öltözött leányzó vitte a Mária-képet. Felejthetetlen emlékem az egyik húsvéti pászkaszentelés is, amikor kétszer kellett megtöltenem a szenteltvíztartót, majd két liter szenteltvizet hintettem szét a pászkás kosarakra, annyian voltunk.

éktelenül – mesélték, hisz én ezekre a dolgokra nem emlékszem már. De a kanonok úr gyönyörű szépen elvégezte a misét, engedelmeskedett az egyház törvényeinek, mert volt egy lélek a templomban. Én így kezdtem a papságomat.

Volt egy alkalom, amikor óriási felfordulást okoztam a faluban: összefutott mindenki, mert a gyermek – jómagam – eltűnt. Csáklával a kútban kerestek, hogy nem estem-e bele. Nem. 'Hol lehet?' – kutattak mindenütt. Végül valakinek eszébe jutott, mintha látott volna engem vecsernyén bemenni a templomba. Mentek a harangozóért, hogy jöjjön, nyissa ki a templomot. Hát ott játszottam bent a templomban csendben, egyedül, magamban.

És a későbbiekben kapott-e valamilyen útmutatót a papi szolgálat irányába?

A gondviselő Istentől. Ő vigyázott ránk, három gimnazista fiatalemberre, Orosz Lajosra, Zatik Jánosra és Beregi Pistára, hogy a kommunizmusban se tévelyedjünk el, hanem megfelelően felkészült papokká legyünk majdan.

A történet 1941-ben kezdődött, amikor római katolikus pappá szenteltek egy Pém József nevezetű embert a Szatmári Egyházegységben. József Mátészalkán megismerkedett egy lánnyal, aki miatt 1945-ben felmentését kérte a papi szolgálat alól. Orosztanár és osztályfőnök lett a gimnáziumban. A mi osztályfőnökünk. Amikor mi leérettségiztünk, Pém József befejezte ottani pályafutását, és valahová a Dunántúlra költözött. De abból az osztályból heten jelentkeztünk teológiára, és pappá szenteltek hármunkat. Ő arról sohasem beszélt,

Akkor tehát mozgósítani tudta az embereket...

Igen. Majd a kétezer-ötszáz fős egyházközségből Mezőladányba helyeztek. Az ott élő kétszáz görögkatolikus közül kevesen jártak templomba. Nagy váltás volt, de ott is tettem a dolgom. Megszépült a mezőladányi templom is.

Az én kikapum soha sem volt sehol sem becsukva: az jöhetett be hozzánk, aki csak akart.

Hogyan fogadta, hogy a fia is a nyomdokaiba lép és pap lesz?

Gimnazista volt, amikor megkérdeztem Istvántól, mi akar lenni. Bányamérnök vagy gépészmérnök – mondta, s én aggodalmam ellenére elfogadtam ezt. Miskolcra felvételizett a műszakira. Harmadéves volt, amikor egy alkalommal hazajött, de Nyíregyházáról érkezett. Elmondta: járt bent Imre püspöknél, hogy kérje az átvételét teológiára. Odáig voltam!

Elmentem a püspök atyához, és megkérdeztem tőle, hogy történt Istvánnal a dolog. Szeptembertől Pestre küldtem a szemináriumba – válaszolta. Én ennek nagyon örültem, boldog voltam.

Mikor vesztette el a feleségét?

Az én feleségem negyvenéves korában lett beteg, iszkémiás szívbetezséggel került kórházba. A kiváltó okot nem tudjuk, s bár korábban tanított, utána leszázalékoltatta magát, mert

már nem volt képes tovább iskolába járni. Aztán valahogyan eléldégtelt Isten kegyelméből a nyolcvanadik évéig, amikor meghalt. Az utolsó nagy csapás számára az állatorvos fiam halála volt.

2018 decemberében az utolsó kenetet is feladtuk neki. Veseelégtelensége, szívelégtelensége, májelégtelensége volt, de még egy fél év itt-hon gondoztam, s végül egy tüdőgyulladásba halt bele.

Hogyan élte meg távozását?

Tudtam, hogy meg fog halni, mert mindenki meghal. Az alatt a fél év alatt felkészítettem a gyermekeinket. Tudtam, hogy nekem kell eltemetnem. Tudomásul kellett vennem, el kellett fogadnom. A feleségem halála után Jósavárosban szolgálhattam – a legjobb terápiaként –, gyóntathattam, áldoztathattam, misézhettem, prédikálhattam.

Gondol-e a halálra néha?

Nekem nem szokott eszembe jutni a halál, csak az élet. Minden este megköszönöm a Jóistennek a napot, és elbeszélgetek vele. Ha engem éltet még az Isten, nem azért teszi, hogy lustálkodjam, hanem azért, hogy valamit tegyek. A papi életem azzal, hogy nyugdíjas lettem, nem ért véget. Sokan megkeresnek, szeretnék, hogy meghallgassam őket, és nálam nyitott fülekre találnak a történetek. Mindenkiért imádkozom, aki kéri.

Pünkösdi gondolatként osztottam meg másokkal a Szentlélekről a következőket: a Szentlélek egykor az ősröbbanásban meggyújtotta a létet, létbe állította a nem létező világot. A „Tűz Csiholója” felrobbantotta a csillagokat és lángra lobbantotta máglyájukat, majd a lángnyelvek formájában működésbe hozta az anyaszentegyházat, s az emberekben ma is kis lángocskák gyúlnak, mikor segítenek másokon: a Szentlélek gyűjtja bennünk erre a vágyat. Kicsinyke lángok, ó, mindig kellene, hogy égjetek.

Milyen üzenetet fogalmazna meg a felnövekvő papnemzedéknek?

Engem a Jóisten nagyon szeretett, egy olyan csodálatos papi életet adott, melyben mindenki igyekezett szeretni engem, és én mindenkit igyekeztem viszonsszeretni. Jézus ezt mondta nekünk: szeressétek egymást, ahogyan én szerettelek titeket. Ennél nagyobb törvény, prófécia nincs. Ha valakit szeretünk, az fontos nekünk. Amelyik papnak ez válik a legfőbb jellemzőjévé, ezzel a legtöbbet tudja adni a híveknek.

NÉVJEGY

BEREGI ISTVÁN tiszteletbeli esperes-parókus atya

Született Nyírvásváriban
1935. augusztus 31-én.
Dudás Miklós püspök
1960. augusztus 7-én
szentelte pappá.
Felesége Berettyán Ilona.

1960–75: Nyírtura, segédlelkész, parókus
1975–86: Biri, parókus
1986–2008: Bököny, parókus
2008–17: Mezőladány, parókus

Három gyermek édesapja, hat unokája
és két dédunokája van.

Hungarikum lett

Máriapócs Nemzeti Kegyhely és a pócsi búcsúk

Hungarikum lett Máriapócs Nemzeti Kegyhely és a máriapócsi búcsúk – jelentette be a Hungarikum Bizottság keddi ülése utáni sajtótájékoztatón Budapesten az agrárminiszter. Nagy István szerint a Hungarikumok Gyűjteménye olyan elemekkel gyarapodott, amelyekre a magyarság mindig büszke lehet. Máriapócs a leglátogatottabb kegyhelye az országnak, évente több mint félmillióan keresik föl, II. János Pál pápa is meglátogatta. A Magyar Püspöki Kar 2005-ben Máriapócsot nemzeti szentéllyé nyilvánította – tette hozzá.

Magyarország híres, egyben leglátogatottabb kegyhelye Máriapócs, a Kárpát-medencei görögkatolikusság lelki központja. Évente mintegy öt-hatszázezer zarándok és turista keresi fel a könnyező Istenszülő képéről európai hírűvé vált templomot, nemcsak Magyarországról, hanem határainkon túlról is. 1696. november 4-én a máriapócsi kicsiny görögkatolikus fatemplomban az abban az évben festett Istenszülő-ikon könnyezni kezdett. A csodálatos esemény híre eljutott a bécsi udvarba is, ahol I. Lipót császár elrendelte, hogy a képet szállítsák a császári városba, amelyet 1697 nyarán a Stephansdomban helyeztek el. Másolata Máriapócsra 1715-ben és 1905-ben is könnyezett. A csodás helyre zarándoklók növekvő száma miatt a fatemplom már nem tudta befogadni a híveket, új templomra volt szükség, mely 1731 és 1756 között épült kora barokk stílusban, és Szent Mihály tiszteletére szentelték fel. Két díszes, öblös sisakkal ellátott tornya 1856-ban készült el. A templom külsejét 1893–96-ban, illetve 1991-ben újították fel. Az ikonosztázion 1785–88 között épült. Történelmének egyik kiemelkedő pillanata volt, amikor II. János Pál pápa magyarországi látogatása során, 1991-ben bizánci

szertartású Szent Liturgiát végzett magyar nyelven a kegykép előtt. 2005-ben Keresztes Szilárd püspök kezdeményezésére szentszéki jóváhagyással a Magyar Katolikus Püspöki Kar a helyet nemzeti szentéllyé nyilvánította.

Kegyhelyünk és búcsúink a Hungarikum Bizottság 2020. október 15-ei döntése értelmében a Magyar Értéktárba kerültek. A javaslatot Papp Bertalan, Máriapócs polgármestere és Kiss András megyei közgyűlési képviselő terjesztette a bizottság elé. Mint mondták, Máriapócs fontos szerepet tölt be a Kárpát-medencei magyar görögkatolikusság történelmi emlékeinek ápolásában, megőrzésében és gyarapításában, hűen azokhoz a tradíciókhoz, melyek a Magyar Görögkatolikus Egyházban már évszázadok óta léteznek.

Kérésüket azzal is indokolták, hogy a magyarországi görögkatolikusság ikonikus színtere, s egyben Közép-Európa leglátogatottabb görögkatolikus zarándokhelye, és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik leglátogatottabb turisztikai centruma a Máriapócs Nemzeti Kegyhely, ahová évente több százezer zarándok látogat el, nemcsak az országhatáron belülről, hanem határon kívülről is. A máriapócsi bazilika pedig kiemelt jelentőségű nemzeti kincs.

A Nemzeti Értéktárba való felvétel után közölték azt is, hogy kérvényezni fogják a kegyhely és a búcsúk hungarikummá nyilvánítását is, amit püspökeink és több megyei és országgyűlési képviselő is támogatott. Ez a fáradozás érett most be.

MI A HUNGARIKUM?

A hungarikum a magyarság csúcsteljesítményét jelölő gyűjtőfogalom, amely olyan megkülönböztetésre, kiemelésre méltó értéket jelez, amely a magyarságra jellemző tulajdonság, egyediség, különlegesség és minőség.

A kétezres évek elején többirányú összefogás eredményeként szerveződő, a magyarság értékeit összegezni, rendszerezni kívánó mozgalom indult útjára. Széles körű társadalmi és szakmai egyeztetések eredményeként született meg végül a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény, amelyet az Országgyűlés 2012. április 2-án fogadott el egyhangú döntéssel. Célja, hogy megfelelő jogi keretet adjon a magyarság egésze számára fontos értékek azonosításához, dokumentálásához, hozzájárulva ezzel az összegyűjtött értékek szélesebb körben való megismertetéséhez.

A hungarikumtörvény, mely 2012. július 1-jén lépett hatályba, az alábbiak szerint határozza meg a hungarikum fogalmát:

„Hungarikum: gyűjtőfogalom, amely egységes osztályozási, besorolási és nyilvántartási rendszerben olyan megkülönböztetésre, kiemelésre méltó értéket jelöl, amely a magyarságra jellemző tulajdonságával, egyediségével, különlegességével és minőségével a magyarság csúcsteljesítménye.”

HOGYAN VÁLHAT VALAMI HUNGARIKUMMÁ?

A hungarikummá nyilvánítás alulról építkező, többlépcsős folyamat, melyet bárki kezdeményezhet a megfelelő formanyomtatvány benyújtásával.

Ennek első lépcsőfoka az adott érték települési vagy tájegységi (azaz közös települési) értéktárba, külhoni települési vagy tájegységi értéktárba, avagy ágazati értéktárba való felvételének és nemzeti értéké nyilvánításának kérelme. Ha olyan nemzeti értékről van szó, amely

konkrét településhez nem köthető, az adott nemzeti érték gondozója vagy fenntartója a tárgy szerinti minisztérium által működtetett ágazati értéktárba nyújthatja be a javaslatát.

Amennyiben a települési/tájegységi értéktárba már felvett nemzeti érték megyei jelentőségű, azt a megyei értéktárba kell felterjeszteni, külhoni települési/tájegységi értéktárba már felvett nemzeti értéket pedig a külhoni nemzeti rész értéktárba.

A második lépcsőfok a megyei értéktárba vagy külhoni nemzeti rész értéktárba, vagy az ágazati értéktárba már felvett nemzeti érték Magyar Értéktárba való felvételének, azaz kiemelkedő nemzeti értéké nyilvánításának kérelme, mely a megfelelő javaslati adatlap Hungarikum Bizottsághoz való benyújtásával történik.

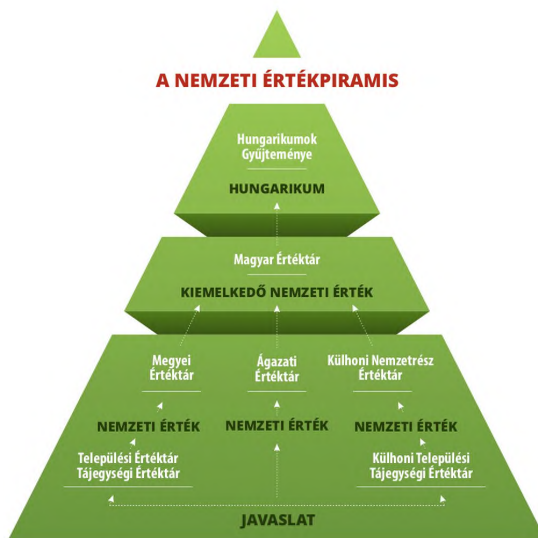
A hungarikummá nyilvánítás utolsó lépcsőfoka a Magyar Értéktárba már felvett nyert kiemelkedő nemzeti érték felvételének kérelme a Hungarikum Gyűjteményébe. Ezt a felterjesztést szintén a Hungarikum Bizottsághoz kell benyújtani.

Máriapócs számára talán egy kis jóvátételt jelent ez az elismerés az elűzött szerzetesekért és a kommunizmus éveiben zajló egyházüldözésért – mondta Papp Bertalan, Máriapócs polgármestere. – Hálás vagyok, hogy a görögkatolikus egyház és a kormány politikusai is támogatták ezt a törekvést, az ő közreműködésük nélkül nem való-

színűlt volna meg ez az elismerés. Eddig is nagy volt a felelősségünk, hogy az Istenszülőhöz látogató zarándokokat méltó módon fogadjuk a városban, és ez a felelősség sosem lesz kisebb. Igyekezzünk mindent megtenni a nemzeti kegyhely és a város kitűnő kapcsolatáért. A település a görögkatolikusoknak, a Szűzanyának köszönheti létét, fejlődését. Épül az autópálya-bekötőút, a vízhálózat, a kábeltévé-hálózat és még sorolhatnám – és ez mind az évi több százezer zarándoknak köszönhető. Nagyon sok máriapócsi lakos a közeli ipari parkokban dolgozik, gyakorlatilag aludni járnak haza, mégis óriási büszkeséggel tölti el őket, ha otthonukról van szó a tévében, vagy hogy olyan helyen laknak, melyet a magyarság büszkeségei között tartanak számon – mondta a településvezető.

Hálás vagyok ezért a döntésért, mely elismerte Máriapócs rendkívüli jelentőségét. Fontos azonban, hogy szem előtt tartsuk: az egyház ettől nem lesz sem több, sem kevesebb, hiszen nem a földi elismeréseket gyűjtjük – mondta Fülöp metropolita. – Ez a döntés azt jelenti, hogy Máriapócs nemcsak a görögkatolikusoké, hanem az egész magyarságé. Máriapócs nem csak azért különleges, mert egy apró, jelentéktelennek tűnő szabolcsi településen az Úristen 325 évvel ezelőtt csodát tett. A hely az embereket is megváltoztatta, mi is bekapcsolódtunk a csodába, mely azóta is tart. Először a görögkatolikusok, majd az egész nemzet, s most már a Kárpát-medence és Európa jelentős kegyhelye lett.

A főpásztor kiemelte: miközben Máriapócs nemzeti érték, megbékél itt román, szlovák ukrán és magyar, és minden nemzet, aki az Istenszülő oltalmát keresi. Ez Máriapócs igazi csodája.

TÍZ SZÁZALÉK ESÉLYE VOLT AZ ÉLETBEN MARADÁSRA...

Kopasz István atya gyógyulása

VILÁGSZERTE IMÁDKOZTAK ÉRTE: CSALÁDTAGOK, PAPOK, HÍVEK ÉS KÖZÖSSÉGEK. KÖZEL KÉT HÓ-NAP UTÁN A SAJÁT LÁBÁN HAGYTA EL A KÓRHÁZAT. AZ ORVOSOK A MAGUK BIZTATÁSÁRA FÉNYKÉPET KÉRTEK TŐLE. HÁROM HÓNAP TELT EL A HAZATÉRÉSE ÓTA, NAPRÓL NAPRA ERŐSÖDIK, ÉS KÜZD A FELÉPÜLÉSÉRT. **KOPASZ ISTVÁN PLÉBÁNOSNÁL JÁRTUNK.**

„Három hét altatás után a többedik próbálkozásra tudtak felébreszteni. Depresszióba estem, úgy éreztem, feladom, nincs értelme küzdeni. Akkor volt a 60. születésnapom. Sorra jöttek a köszöntések, az ajándékok, de én nem tudtam örülni. Sok szent mondja, hogy számára a keresztr lett a tankönyv. Én is megértettem, mit jelent a keresztre feszített Jézussal való kapcsolat.

Mélyen, egzisztenciálisan átéreztem, hogy vagy igent mondok erre a szenvedésre Jézussal együtt, és akkor várható a feltámadás, vagy nem.

Jézus követésével együtt jár a keresztr. Ő van az egyik felén, én a másikon. Nem azt kell kérnem, hogy leszállhassak a keresztről, hanem erő ahhoz, hogy fennmaradhassak. Nem az a kereszténység, hogy bedobunk egy kis imádságot, és kijön a megoldás, elmúlik a panaszom, megoldódik a nehézségem. Megértettem, hogy ott kell maradnom Jézussal a kereszten. Onnantól kezdve fényes a történet. Nagyon sokat segített a testvérek szeretete, imádsága szerte a világon.”

István atyáért Ugandától Dél-Koreán, Brazilián, Németországon és Svájcban át Lengyelországig a világ minden táján imádkoztak. Imát mondtak érte a hozzátartozói is – 94 éves édesanyja, 8 testvére, az ő 35 gyerekük és a 22 dédunoka –, paptestvérei a Fokoláre mozgalomból, ismerősök és ismeretlenek kérték Istentől a gyógyulását. Nagy Károly plébániáján

minden este online kapcsolódtak össze a hívek, és együtt imádkozták a rózsafüzért. Ugyancsak naponta imádkoztak érte üllési és zsembói hívei. István atya számára

ez az Egyház szeretetének nagyon konkrét megtapasztalása volt, annak a megerősítő megélése, hogy világméretű család vagyunk.

Üllés és Zsembó plébánosa október végén betegedett meg. Egyre csak emelkedett a láza. Felhívta a háziorvosát, és szinte azonnal jött is érte a mentő. Úgy véli, a fertőzést a testvéreitől kaphatta el, akik mindannyian átestek a betegségen. Édesanyjukról csak sejtik, hogy ő is megfertőződhetett, de neki nem voltak tünetei. István atya került a legsúlyosabb állapotba. Lélegeztetőgépre tették, altatni kellett, több alkalommal dialízisre volt szüksége.

Az orvosok szerint tíz százalék esélye volt az életben maradásra.

Hozzátartozói naponta érdeklődtek telefonon, nem biztatták őket semmi jóval. Egy alkalommal, amikor az orvosok azt mondták, az az éjszaka lesz a vízváltató, Kondé Lajos elvitte neki a betegek szentségét: „Azt mondják, akkor fordulat állt be az állapotomban. Az utolsó héten mindennap felébresztettek, figyelték, beindul-e a légzés, ha levesznek a gépről. Húsz nap után tudtam önállóan lélegezni. De a tudatom nem talált vissza a valósághoz. Az altatás ideje alatt bennem egy rémvilág élt, úgy éreztem, megfigyelnek, elrabolnak, és amikor felébresztettek, összefolyt bennem a képzelet és a valóság.

Az orvosok számára sikertörténet vagyok. Az egyikük fényképet kért tőlem. »Magunkat erősíteni, hogy lássuk, van, aki felépült a kezeink alatt« – mondta.

Akkor onnan tízből nyolc beteg nem jött ki a saját lábán, és ez nagyon nagy teher az orvosoknak. Én nagyon hálás vagyok nekik, megköszönöm a gondosságukat, amivel visszasegítettek az életbe.”

Amikor december 19-én hazaengedték a kórházból, hosszú, nehéz munka állt előtte, a küzdelem a felépüléséért. A tüdeje vitálkapacitása ötvenszázalékos, a diffúziós kapacitása harmincnegyzsázalékos volt, holott nyolcvan százaléka a normál élethez szükséges érték. „Nincs még nálunk protokollja a rehabilitációnak – mondja. István atyának a gyógytornász testvére ad segítséget. – Egy évem van, hogy javuljon az állapotom, utána már nem várható változás, a szervezet beáll arra a szintre, ami van. Minden napomnak része a gyógytorna, a légzőgyakorlat, az intervallumtréning. Feszegetni kell a határokat. Mindez arra kényszeríti a tüdőt, hogy aktiválja a működésbe még be nem vont részeket. Nyáron még száz kilométert kerékpároztam, most harminc méter futás után is lihegek. Próbáltam felmenni a hatodik emeletre, de a harmadiknál már légszomjam volt. Sík terepen viszont már jól megy a gyaloglás, az állóképességem megvan, tizenkét kilométeres túrát is tettem már.”

Kopasz István atya nem sokkal a beszélgetésünk előtt érkezett vissza egy mátrai szanatóriumból, ahol rehabilitációs kezelésen vett részt: „Öt hét után úgy jöttem haza, hogy most néhány százalékkal rosszabbak az eredményeim. Miközben fizikailag erősödtem, a tüdőkapacitásom nem javult.

Jézus azt mondja, elég neked az én kegyelemem.”

És sorolja a példákat, csupa olyan embert, akinek elég volt az élethez Isten kegyelme: a Naphimnuszot vakon író Szent Ferencet, a zsinat miatt aggódó XXIII. Jánost, a süketen zenét szerző Beethovent és a saját kamaszkori hittanárát, aki az egész életét végig betegeskedte, de a növendékei közül öten lettek papok.

„Két napig bennem volt a csodálkozás és az aggodalom, de most már nyugodt vagyok. Isten megnyugtató. Így állok a folytatás elé. A kereszténység középpontjában nem egy tan, hanem egy személy áll, Isten, aki szeret minket. Én benne hiszek. Kell néha egy kis idő, hogy megerősödjek, hogy visszatérjek a hitemhez egy-egy nehézség után, de alapvetően a hitem éltet. Hiszem, hogy Isten szeret, akkor is, amikor megengedi, hogy valami rossz történjen velem, emberileg nehéz helyzetbe kerüljek. Hogy mi a szerencse, és mi a szerencsétlenség, nem mindig tudjuk felmérni. Amióta eljöttem Zsombórról, megnőtt a szköla létszáma, a Szent Mónika körben egymást segítik a tagok, találkoznak, keresztutat jártak online. A hívek körében ősszel elindított munkacsoportok is szépen dolgoznak. Legyen távol tőletek minden keserűség, harag és indulat – olvastam Szent Pálnál. – Már a kórházban szíven ütött ez a mondat. Nem tudok minden dologra úgy nézni, hogy ne érezzek keserűséget, de az élet aztán megtanít, hogy ami az egyik pillanatban szerencsétlenségnek tűnik, arról később kiderülhet, hogy ajándék, és Isten szeretete volt mögötte.”

Trauttwein Éva, Magyar Kurír/Új Ember, fotó: Lambert Attila

Magyarországon egyedülálló képzés indul a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolán

HITTUDOMÁNYI FŐISKOLÁNKON EDDIG IS SZÁMOS NEMZETKÖZI TEOLÓGUS TARTOTT VENDÉGELODÁST, A SZEPTEMBERBEN INDULÓ ÚJ TANÉVBEN AZONBAN A KÜLFÖLDI AKADÉMIKUSOKAT A BEIRATKOZOTT HALLGATÓK TANÁRAIKÉNT KÖSZÖNTHETJÜK. NEM EZ LESZ AZ EGYETLEN ÚJDONSÁG A MOST INDULÓ ÚJ KURZUS SORÁN.

DR. GYURKOVICS MIKLÓS ATYÁVAL, A FŐISKOLA TUDOMÁNYOS REKTORHELYETTESÉVEL BESZÉLGETTÜNK.

A külföldi professzorok óráinak hallgatása tehát nyelvismerethez kötött?

Nagy fegyvertény, hogy a nyelvi akadályokat is sikerül leküzdenünk. A külföldi előadók mellett minden kurzuson egy társtanár lesz, aki az adott nyelv tökéletes ismerete mellett a témának is kiváló tanára, így folyamatosan fordítani fogja a vendégprofesszor előadását. De lesznek olyan kurzusok is, amelyeken két magyar szaktekinthely különböző megközelítésből világítja meg az adott teológiai témát. Ezek a páros kurzusok is rendkívül érdekesek lesznek.

Egy tudományos fokozat megszerzésére irányuló kurzus elengedhetetlen feltétele a kutatható szakkönyvtár. Hogy állunk e téren?

Túlzás nélkül kijelenthetem, hogy kitűnő szakmai könyvtárunk van. Ókeresztény irodalomból és keleti keresztény tudományokból nem-

Ugorjunk vissza az időben. A főiskola 1995-től a római Pápai Keleti Intézet (Pontificio Istituto Orientale) affiliált, 2006 óta aggregált intézménye. Mit is jelent ez pontosan?

E nemzetközi intézményi kapcsolat a hallgatóink számára azt jelenti, hogy aki teljesíti a tanulmányi követelményeket, Rómából a Pápai Keleti Intézetből kapja a diplomáját. A baccalaureátusi képzésen túl licenciátusi képzésre is jogosultak vagyunk, ez a második képzési ciklus. A teológiai felsőoktatásban ez a baccalaureátusi diploma és a doktori (PhD) közötti tudományos fokozat. Magyarországon a mi főiskolánk az egyetlen ilyen aggregált intézmény.

Eddig is volt licenciaképzés a főiskolán, mi változik szeptembertől?

A legnagyobb újdonság, hogy szakmai elismertségünknek köszönhetően a keleti keresztény tudományok nemzetközi szaktekinthelyei fognak tanítani Nyíregyházán a szeptemberben induló licenciaképzésen. Óriási szó ez,

hiszen olyan professzorokról van szó, akiknek a tudományos tevékenysége széles körben elismert. Vito Limone a milánói Vita-Salute San Raffaele Egyetem és az Oxfordi Egyetem patrisztikus professzora, Massimo Pampaloni a Pápai Keleti Intézet Keleti Egyháztudományi Karának dékánja, Stefano Parenti a Regensburgi Egyetem világhírű bizánci liturgikus professzora, Manuel Nin, Görögország apostoli exarchája a római Pontificio Ateneo Sant'Anselmo liturgikus professzora, Thomas Pott chevetogne-i szerzetes, a Pápai Keleti intézet és a Sant'Anselmo liturgikatanára, Maxim Kivelev a Robert Taft kutatói ösztöndíj jogosultja és a Pápai Keleti Intézet liturgikus tanára. Büszkék vagyunk rá, hogy e szaktekinthelyek örömmel vállalták az intézményünkben való oktatást. Mindez – és erről nem szabad elfelejtenünk – főiskolánk tanárainak köszönhető, akiknek a nevei szintén jól csengenek a nemzetközi akadémikus életben. Tehát nemcsak a külföldi vendégeinkkel büszkélkedhetünk, hanem a képzésben részt vevő hazai tanárainkkal is, akik a keleti keresztény tudományok elismert szakértői.

csak az országban vagyunk elsők, de Közép- és Kelet-Európában is büszkék lehetünk rá. Húsz éve egy nagyobb tanterembe is befért volna a könyvtárunk, most pedig már azon törjük a fejünket, hova lehet még könyveket tenni.

Kik hallgathatják az új kurzusokat?

Eddig csak teológus diplomával rendelkezők végezhettek licenciakurzust. Sokak számára örömteli hír, hogy most már a bölcsész diplomások számára is megnyitottuk a képzést, ezt részismereti képzésnek hívjuk.

Milyen tárgyakból és hány alkalomból áll a képzés?

A kurzus 4 félévből áll, a szakterületek: patrisztikus teológia, keleti liturgia és keleti egyháztörténelem. Eddigi kurzusaink hétfőn-kedden voltak. Azért, hogy a hétfőn-kedden dolgozó érdeklődők is tudjanak járni a kurzusra, az előadásokat péntek délutánra és szombatra tettük át. Hallgatóink életritmusához alkalmazkodva tömbösítjük a jelenléti elő-

a közvetlenséget, ezért például a hétvégi kurzusokon közös étkezéseket tervezünk. Főiskolánk mindig is híres volt vendégszeretetéről, ezúttal sem fogunk csalódást okozni. Arra is buzdítjuk a távolabb élő hallgatóinkat, hogy hozzák el családjukat Nyíregyházára. Amíg ők előadást hallgatnak, a család többi tagja kirándulhat, szórakozhat, pihenhet. Kérésre segítünk válogatni Nyíregyháza és környéke szállásaiban, gazdag turisztikai kínálatában.

Kiknek ajánlják e két képzést?

Mindenkinek, aki a keleti keresztény teológia és a rokon tudományok területén elmélyült ismereteket kíván elsajátítani a kor akadémiai szellemiségében. A teológus diplomával rendelkezők licenciát, a bölcsészdiplomával rendelkezők hivatalos oklevelet kapnak az elévített részismereti képzésről. Képzéseinket külön ajánlom római katolikus, ortodox és protestáns testvéreinknek is, akik szeretnének mélyebb ismereteket szerezni a keleti keresztény tudományokban és lelkeségben.

JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ:

augusztus 11.

A képzésről és a jelentkezési feltételekről bővebben a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola honlapján olvashat.

adásokat, tehát egy kurzus általában egyetlen hétvégét vesz igénybe, ami összesen hét jelenléti és további két közös online alkalmat jelent. A módosított oktatási forma egyszerre hozza személyes kapcsolatba a hallgatókat az előadókkal, ugyanakkor a technika által kínált alternatív oktatás során figyelembe veszi a távolabb élők és munkaidejükben elfoglalt tanulni vágyók lehetőségét is.

Fontosnak látjuk a személyes szakmai kapcsolatokat és a keleti keresztény lelkeség elmélyítését, ezért a tanárok az előadások szünetében és azt követően is rendelkezésére állnak a hallgatóknak, sőt online szakmai mentorálást vállalnak. A képzésünknek fontos velejárója a szakmai mentorálás. A hallgatók tanulmányait a mentortanár figyelemmel kíséri, kötelező személyes konzultációk során segíti.

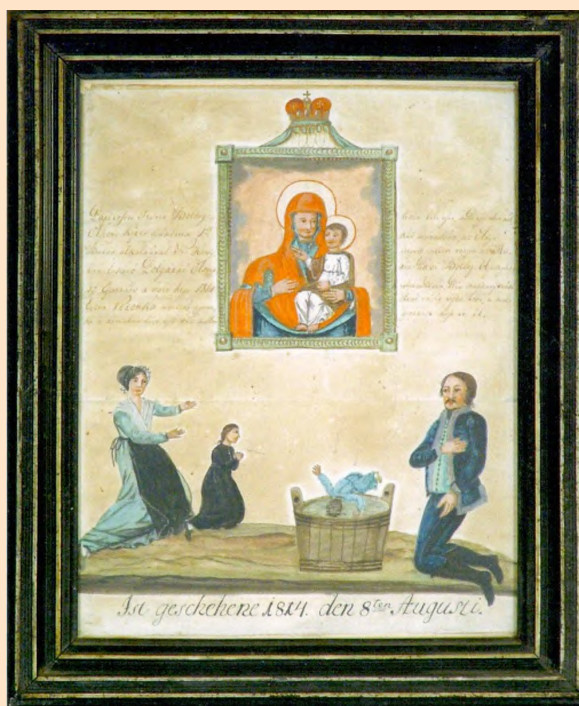
De nemcsak a tanulmányok során, hanem az emberi kapcsolatok terén is döntőnek tartjuk

„Az én orvosom a Csodatevő Szűzanya volt!”

Máriapócsi imameghallgatások a 18–19. századból

Máriapócs nemcsak a megújulás és a lelki megtisztulás, hanem a gyógyulás helye is. A kegyhelyen történt csodás gyógyulásokat nem lehet összeszámolni, „nem csupán azért, mert itt a Szűzanya oltalmában olyan bőségesen áradt ki – és árad napjainkban is – a gyógyulás kegyelmi ajándéka, hanem azért is, mert nem is jut mindenkinek eszébe, amikor meggyógyul ő vagy hozzátartozója, hogy a csodát – Isten és az Istenszülő Szűz Mária nagyobb dicsőségének előmozdítására – tudassa egyházunk vezetőivel. (...) Érthető ez persze, hiszen egy-egy csoda kapcsán akkora az öröm és a megrendültség, hogy erre talán nem is gondolnak az esemény részesei” – írja Keresztes Sarolta Bazília nővér. A csodás gyógyulások már a kegykép első könnyezésekor, illetve annak kivizsgálása során elkezdődtek, ám ezt követően nemcsak a Bécsbe vitt eredeti ikonnál folytatódtak, hanem az 1707-ben Máriapócsra került másolatnál is, amely 1715. augusztus első két napján, illetve 5-én az eredeti kegyképhez hasonlóan könnyezett.

Mi tehetett egy gyógyulást csodássá? Egyrészt a betegség súlyossága, láthatóan gyógyíthatatlan volta: a források szerint, amikor a gyógyszerek már hatástalanok voltak, és az orvosok is lemondtak a beteg életéről, a hívők a szakrális szférához fordultak. 1737-ben De Guella Ferenc Antal királyi tanácsos is elzárándokolt feleségével Kassáról Máriapócsra. „Ez előtt öt évvel egy rendkívül kellemetlen betegség jött rám, amit – úgy sejtem – az orvosok sem ismertek eléggé, én sem tudtam elég részletesen elmagyarázni. Olyan makacs és borzalmas volt, hogy bár mindig orvosok és kirurgusok tanácsával és munkájával éltem, és csaknem a legmodernebb gyógyszereket használtam, kimondhatatlan és csak a lobogó tűzhöz hasonlítható fájdalmakat viseltem el” – írja levelében. Felesége tanácsára fogadta meg, hogy amint enyhül a fájdalom, a „csodáiról híres Mária-kép” előtt fog imádkozni. A fogadalom teljesítése után a tanácsos súlyos betegsége a gyógyszerek további szedése nélkül elmúlt.

Akik a 18–19. század folyamán a pócsi Szűzanyától kértek segítséget, azok többsége vakságban, valamilyen szembetegségben, süketnemságban vagy különböző lábbántalmakban szenvedett. Ma is a kegytemplom falán láthatók azok a fekete bambuszmarkók, amelyeket egykor gróf Károlyi Ferenc hagyott Máriapócsra. A gróf súlyos betegsége miatt csak mankó segítségével tudott járni, görögkatolikus vallású veje tanácsára kereste fel a kegyhelyet a gyógyulás reményében. Meggyógyult, s miután hallott a templomépítés nehézségeiről, magára vállalta az építkezés további költségeit, sőt a templom mellé monostort is emeltetett, melynek fenntartására környékbeli birtokaiból ezer holdat adományozott. 1751-ben Desseffy Ferencné kereste fel szintén fogadalomból a máriapócsi Szűzanya kegyképét, mivel Veronika nevű lánya mindkét szemére megvakult. A zarándoklatot követően a gyermek látását visszanyerte, amit édesanyja 1751. július 2-án elismert.

Csodássá minősíthette az eseményt az a tény is, hogy a szent megszlítása a betegség azonnali enyhülését, elmúlását eredményezte. Több kiadványban is megjelent gróf Barkóczy János Szabolcs vármegyei főispán egyik, súlyosan beteg lányának története, aki, miután a pócsi templomba vitette magát, rövid imádkozás és a kegykép megcsókolása után teljesen egészséges lett. A 18. századi esetek közé sorolható a Forgách Pál gróf családjában történt csodás gyógyulás, melynek a templom falán, a fogadalmi tárgyak között elhelyezett, ezüstből öntött figurából álló fogadalmi kép állít emléket, amely a beteg gyermekért imádkozó nemesi családot ábrázolja. A kegytemplomban látható különböző adományok dokumentálják a kegyhelyen történt imameghallgatásokat, reprezentálva ezáltal az ikon gyógyítóerejét, ugyanakkor követendő példát nyújtanak a zarándokok számára. A fogadalmi tárgyakat a hívők vagy a kérésük megfogalmazásakor ajánlották fel, vagy pedig az elnyert segítséget köszönték meg velük. 1771 márciusában Gróf Zichy Terézia Homonnáról egy ezüstsívet küldött Máriapócsra, és levélben írt lánya betegségéről, melyért misét kért. A mise hatását bizonyítja, hogy 1796. december 5-én a grófnő egy aranyat küldött Pócsra, hogy betegségből felgyógyult lányáért ismét liturgiát végezzenek.

Ugyancsak a kegytemplom falán látható az a festmény, amely a nagykárolyi Bolgár Anna asszony Veronika nevű lányának halálából való visszatérését örököltette meg a következő felirattal: „Papiroson Festet Boldog Asszony Képét ajánlotta 1-ső Butsu alkalmával N. Károlyban lakozó Polgárné Anna 49 Esztendő avégett hogy 1814 Eszten. Veronka nevezetű gyereke a dézsában lévő esső víz mellett lévén bele esett, mind egy elen nélkül maradván az Anya felyebb említve vagyon az Mária Pócsi Boldog Asszonyhoz folyamodván édes magzatjának éltető erejét vissza adot, amely gyermek most él.” 1817-ben a májtényi származású Sefferin Zsuzsanna nyerte vissza lábai egészségét, man-

kői emlékül a máriapócsi templom falára kerültek. Hasonló csodatörténet maradt fenn a kegytemplom 1851–1858 közötti, szláv nyelvű bevételi és kiadási naplójának utolsó oldalán, magyar nyelven: a 20 éves dámóci lakos, Bodnár Mária mankón érkezett az 1852-es pócsi búcsúra, a következő évben azonban már halál adott a Szűzanyának visszanyert egészségéért. Az esetet a szintén Dámócon élő, 50 éves Vorus Mária és fia tanúsították a pócsi parókus előtt.

A kegykép gyógyítóereje különböző módokon nyilvánult meg, melyek között nagyon gyakori volt, hogy a kegytemplomba érkezett beteget egyszer vagy többször az ikonhoz érintették. Csőke Mátyás és Szabó Anna nagyiváni lakosok 17 éves süketnéma gyermeke, Rozália 1857. szeptember 7-én a kegyképhez kétszer hozzáérintve szólalt meg először, és a „Jézus, Mária” szavakat mondta. Ezt a források szerint még aznap megerősítette tizenkét tanú, akik közül tízet sorol fel a kegyhelyen 1857–1899 között vezetett évkönyv. A következő évben a Jéke községből származó Policzky József és Kádár Borbála 20 éves lánya, Borbála gyógyult meg, aki 7 éves korától, lábainak elnyomordása miatt, csak mankóval volt képes járni. A lány Mária névnapján „Pócson a Boldogságos szent szűz képéhez ájtatos imái közt felérintetvén – vallomása szerint a képhez való érintése alkalmával valami különös könnyebbülést érzett, és már a garádcsról önerejével jött le, és minden segedelem nélkül jött ki a templomból”. A gyógyulást Borbála testvérei és rokonai tanúsították, a lány elhagyott mankói pedig a kegytemplom falára kerültek.

Az 1860. évből több gyógyulástörténet is ismert. Méltóságos Semsey Józsefné szül. Battay Paulina 1860. április 27-én Eperjesről teljes felgyógyulásáért hálából három fogadalmi tárgyat küldött a pócsi Szűzanyának. Szeptember 6-án a következőket jegyezték fel Ripka János 10 éves lányáról, Zsuzsannáról, aki születésétől kezdve süketnéma volt: „a Boldogságos szűz képéhez érintetvén megszólalt, és a mostoha Anyja Zsilova Anna után az Otcenást (Miatyánk) elimádkozta de nem egészen tisztán.” Ugyanezen hónap 8. napján szintén történt egy csodás gyógyulás, a 43 éves, másfél évig vakságban szenvedő Miklós

István pácini lakos a következő módon nyerte vissza szeme világát: „amint ide a Pócsi templomba beért, azonnal a szemei előtt nagy világosodást látott s azonnal a Boldogságos Szűz képét meglátta, és azóta folytonosan lát, és könyvet is olvas.”

A Doboka megyei Vármezőről származó Kozma Pelagia súlyos betegsége mellett három évig süketnéma volt. 1871-ben az asszony Pócson nemcsak betegségéből gyógyult fel, de hallását és beszédképességét is visszanyerte. 1897 áprilisában Lázár József és Bakancsos Eszter 4 éves lánya, Terézia elvesztette a látását, és három hónapig teljesen vak volt. Mivel az orvosok nem tudtak rajta segíteni, a szülei elvitték őt Máriapócsra, ahol „1897. év július 31-én és ugyanazon év augusztus 1-én a kegyképhez főt. Lupis Sylvester ezidőszertini ecclesiarcha (kanonok) által felérintetett (...), csodálatos módon még augusztus 2-án szemvilágát visszanyerte.” A csodát a szülők és a nagymama igazolta és kérte megörökíteni a kegyhelyen.

Sok esetben hozott gyógyulást a kegykép előtt elmondott ima is. A 23 éves, Királyházán élő Farkas Lajosné szül. Tóth Borbála 11 hónapos gyermeke, Erzsébet születésétől kezdve vak volt, és látását akkor nyerte vissza, amikor édesanyja leborult vele a pócsi Istenszülő kegyképe előtt. Mindezt tanúvallomásában több királyházi lakos is megerősítette Mel-

les Emil, Mosolygó Antal, Szabó Miklós és Sereghy János görögkatolikus lelkészek előtt.

A kézzel történő érintés mellett az ikon megcsókolása szintén azonnali javulást eredményezett a feljegyzett történetek szerint. 1899. augusztus 27-én Petruka Aurél szilágy-krasznai görögkatolikus lelkész és felesége, Coszte Julia harmadik gyermeküket, Andrást a pócsi Szűzanyára bízták. Miután az orvosok nem tudták a fiú lábait meggyógyítani, a család elzarándokolt a kegyhelyre, ahol a kegykép előtti imát, illetve az ikon megcsókolását követően a gyermek lábai teljesen egészségesek lettek. Végül szintén ebben az évben történt Zsola Joan és Podica Flóra Mária nevű lányának gyógyulása, aki két hónapra teljesen megvakult a jobb szemére, amelyen egy tyúktojás nagyságú kinövés volt. Miután a gyermeket 1899. augusztus 27-én a kegyképhez érintették, nemcsak látását nyerte vissza, hanem a daganat is eltűnt.

A pócsi kegykép általános segítő patrónusnak tekinthető, mivel a hívők nemcsak betegség esetén keresték fel, hanem olyan természeti csapások idején is, mint az 1842-ben bekövetkezett aszály vagy az 1860-as éhínség. Utóbbira a fogadalmi adományok között látható kis csupor és kanál emlékezteti a templomba betérőket.

A csodás imameghallgatások a későbbi századokban tovább folytatódtak, s még napjainkban is számtalan csodás gyógyulás történik a pócsi Istenszülő közbenjárására: „A mária-pócsi kicsiny (...) kegykép (...) különleges esztetikai méltatásra és értékesebb technikai műbecsre nem tart számot. (...) Ámde megtaláljuk benne a megosztható kegyelmek olyan forrásait, a melyekből bajában, szenvedésében meríthet a vak, a sánta, a béna s más testi nyomorék és lelki beteg, s évszázadok óta enyhülést, gyógyulást talál sok olyan, a kinek egészségét az emberi tudomány nem volt képes visszaadni... A templom főhajójának oldalfalain függő mankók, a megbilincseltek a kép előtt lehullott láncai, a meggyógyult testrészeket ábrázoló számos ezüst dombormű, eme titokzatos erejű kegykép által felkeltett érzéseknek, a teremtett állapotváltozásoknak csodás következményeiről tanuskodik; s a képet borító ruhalepelre ráaggatott értékes aranyláncok, gyűrűk, órák, karperecek és egyéb ékességek a számos meggyógyultnak örök hálájáról tesznek bizonyosságot.”

A család egy izgalmas közösség. Mint minden közösségre, erre is igaz, hogy nem tud az egyik végében valaki valamit úgy cselekedni, hogy az ne érintené a tagokat a másik végen is. Ez az összekapcsolódás és érintettség olyan erős, hogy családtagjaink fájdalma olykor jobban bánt minket, mint a sajátunk. A másik öröme, fájdalma, sikere és kudarca a mi örömünk, fájdalmunk, sikerünk és kudarcunk éppúgy, mint az övé. De ez a láthatatlan egység nagyon érzékeny és könnyen kikezdehető, ezért is van napjainkban válságban a család intézménye. Még sincs olyan külső erő, még a halál sem, amely önmagában képes lenne felbontani ezt az Istentől rendelt egységet. Igazán csak akkor fenyegetheti a széthullás veszélye, ha azt maguk a tagjai hagyják.

„Boldog az az ember,
aki hozzátartozói tökéletlenségét éppúgy elviseli,
ahogy szeretné, ha az ő tökéletlenségét mások elviselnék.”

(Assisi Szent Ferenc)

és saját terményeivel tartsa el családját. Nem is akármilyen zöldségeket és gyümölcsöket akar művelni, hanem igazi koreai terményeket. A házuk körül elterülő ötvenholdas föld teljesen megbűvöli, és nagy álmokat szöve azt tervezi, hogy az ott megmunkált terményekkel látja majd el a Koreából elvándorló több tízezer honfitársát. Fiatal felesége, Monica (Yeri Han) sokkal racionálisabb: kezdetektől fogva

mezőn, azonnal utánakiáltanak: „David, ne rohanj!” Minden este ellenőrzik a vérnyomását, és meghallgatják a szívét, mert az orvos azt mondta, hogy a rajta lévő lyuk miatt lényegében bármikor megállhat. Nem engedik futni, erőlködni, így szegény gyerek nem is igazán élvezheti a felhőtlen gyerekkort. Nővére, Anne (Noel Cho) még Koreában született, s tiszteltető, felelős magatartásán a keleti mentalitás

MINARI: A családom története

Az idei, 2021-es Oscar-díj-átadó gála egyik sokat emlegetett alkotása Lee Isaac Chung koreai-amerikai rendező **Minari: A család története** (Minari) című mozifilmje volt, aminek Chung nemcsak a rendezője, de forgatókönyvírója és operatőre is. Az alkotó személyes érintettsége egyértelmű, hisz dél-koreai bevándorlók gyermekeként saját élet-történetéből merítve készítette ezt a filmet. A Minarit hat Oscar-díjra jelölték a legjobb film, a legjobb rendező, a legjobb férfi főszereplő, a legjobb eredeti forgatókönyv, a legjobb eredeti filmzene és a legjobb női mellékszereplő kategóriákban, amelyekből az utóbbit a női mellékszereplő, az idős nagymamát játszó Yuh-jung Youn meg is nyerte. Érdekesség, hogy a film egyik producere a híres amerikai színész, Brad Pitt volt.

A történet a nyolcvanas évek Amerikájában játszódik, ahol kitartó munkával bárki az lehet, ami csak akar, hisz Amerika nem más, mint az ígéret földje. Elhagyva hazáját, Dél-Koreát, a teljesen eltérő kultúrából érkező Yi család is ebben a reményben kezd új életet a kontinensen. A családfő, Jacob (Steven Yeun) a frissen vásárolt új földjén régi álmát szeretné megvalósítani: jó pár éve robotol egy csirkegyárban, és most elérkezettnek látja az időt, hogy családdal áttelepüljön a napos Kaliforniából a jóval szürkébb Arkansasba, hogy gazdálkodjon,

kétkedik férje tervének sikerre vihetőségében, és nem örül, hogy az egyszerű, de biztos kaliforniai életet feladva ismét újrakezdenek egy ismeretlen vidéken. Bár már jó pár éve eljöttek Koreából, a bizonytalanság még mindig nagy félelem bennük. Eddig mindketten egy csibeválogató üzemben robotoltak biztos keresettel, ám míg neki ez elég volt, addig férje többet akar elérni: önálló gazdaságot akar vezetni. Az ember örök dilemmája az ő életükben is megjelenik: járt utat járatanért elhagyjanak?

Az első jelenet az új telekre való megérkezést mutatja. A nagy semmi közepén Monica teljesen elkeseredik, pláne mikor meglátja, hogy lényegében egy kerekében álló lakókocsi lesz az új otthonuk. Azt tervezték, hogy új életet kezdenek, de ő nem egészen így képzelte az újrakezdést. Aggódik azon is, hogy spórolt pénzük traktorra, mezőgazdasági eszközökre megy el, miközben semmi garancia nincs arra, hogy bármi összejön férje tervéből. A megmaradt nyolcórás üzemi munka mellett minden szabadidejükben a földjükön dolgoznak. A kietlen vidék meghódítása nagy áldozatokat követel tőlük mind anyagilag, mind időben, mind energiában. Kezdenek kimerülni, folyton összekulönböznek, és nehézségeiket kisfiuk, David (Alan S. Kim) szívbetegsége is tetézi. Az amúgy élénk gyereket folyton visszafogják, nehogy megálljon a szíve. Ha szaladni kezd a

nyagon is meglátszik. Átérezve szülei nehéz helyzetét, mint egy mini felnőtt, kiveszi a részét a munkából, s helyettük is vigyáz öccse egészségére.

Örzött kincséknél ennek a négy embernek két értéke van: a családjuk és a még Koreából hozott vetőmagjaik. Ebben a kettőben van minden reményük, ugyanakkor a szülők a nagy feszültségben lényegében bármin összevesznek, mivel nem tudnak egymás félelmeivel és vágyaival azonosulni, jóllehet, egykor megígérték egymásnak: „Elmegyünk Amerikába, és megmentjük egymást!”

Az egyik komoly veszekedésük után a Yi házaspár belátja, hogy ezek a kihívások nagyobbak, mint amire számítottak, és kezdik felörölni amúgy sem felhőtlen házasságukat. Segítségre van szükségük, ezért úgy döntenek, hogy megkéri Monica édesanyját, Soonjat (Yu-jung Youn), hogy költözzön hozzájuk Koreából. Az idős asszony kisebbik unokájával, Daviddal még nem is találkozott, hisz ő már kint született. Már az érkezésére való várakozásban is megváltozik valami a családi légkörben. Remény csillan fel, és mindenki kicsit megnyugszik, különösen Monica cserélődik ki. „Akkor vagy a legszebb, amikor boldog vagy!” – puszilja homlokra férjét, aki örül, hogy sikerült kompromisszumot kötni nevével: marad a

gazdálkodás terve, cserébe magukhoz veszik a nagymamát. A szókimondó, szeleburdi, öntörvényű és nem is igazán „nagymamás” asszony érkezésével minden felpezsdül. Elkezdnek a helyi egyházközségbe járni, a termények száraiba szöknek, egy helyi, kissé bolondos farmer személyében segítségük is akad, valamint a gyerekek is kezdik megszokni a furcsa családtagot. Jóllehet David eleinte nem kedvelte az újonnan megismert rokont, idővel elkezd elvezni, hogy az idős asszony teljesen máshogy kezeli, mint bárki eddig a családból: fittyet hány az orvosok jóslataira, nem óvatoskodik, nem fékezi, hanem engedi a kisleányt szaladgálni a mezőn, kalandozni az erdőben és élvezni a gyermekkort. Ő nem azt erősíti benne, hogy bármikor megállhat a szíve, hanem hogy ilyen erős kisleány még életében nem látott. Amikor

akarja dobni kövel, az asszony megint: *„Ne bánts, még a végén elbújik. David! Jobb, ha a szemed előtt van, mintha megbújna. Az elbújó dolgok sokkal veszélyesebbek és ijesztőbbek.”*

Sajnos azonban egy bölcs édesanya sem oldhat meg mindent. Fog a pénzük, újabb banki kölcsönhöz kell jutniuk, nincs elegendő víz az öntözéshez, a locsolócsövek kilyukadnak, és mindig újabb és újabb nehézségek tódulnak a föld művelése elé. Miközben Jacob minden erejével küzd a természet erőivel, s igyekszik közelebb jutni céljához, a felesége annál inkább eltávolodik tőle. Nem tud már hinni férjében, s belefáradt a bizonytalan kimenetelű álmok kergetésébe. Teljesen más motiválja őket. Míg Monica biztonságban szeretné tudni gyermekeit, és retteg a kockázatvállalás

hatást gyakorolt mindannyiuk életére. Monica az édesanyjával történetek miatt magát hibáztatja, és végérvényesen arra az elhatározásra jut, hogy visszatér a gyerekekkel Kaliforniába, de még nem szól róla férjének. Vár ugyanis Davidre egy közelgő vizsgálat, ami megmutatja, milyen állapotban van a szíve.

A városba tartanak, hogy a kisleány vizsgálatait elvégeztessék és Jacob terményeiből mintát vigyenek az ottani koreai étterem vezetőjének. Nagy reményekkel indulnak útnak. Az utazással járó fáradalmak miatt a szélütés óta lassan épülő, mozgásában korlátozott nagymamát otthon hagyják mindent előkészítve számára. Miközben az eredményekre várnak, a pár között közös életük talán legsúlyosabb beszélgetése zajlik le. *„Az élet olyan nehéz volt*

ketten vannak, David szaladgál, megemel nehéz dolgokat, és bátran játszik. Legbizalmasabb pillanatainkban még azt is bevallja nagymamájának, hogy fél, hogy meghal, és még nem akar a mennyországba menni. Soonja határozottan magához öleli és kijelenti: *„Nagyi nem engedi, hogy meghalj. Ne aggódj, nem lesz semmi bajod.”* A kisleány először hall ilyen biztató szavakat.

A film legkedvesebb jelenetei a nagymama és kis unokájának a sétái, beszélgetései. Az idős asszony magával hoz egy koreai növényt, a minarit, és a Daviddal való erdei sétáik során megfelelő helyet keres az elültetésére. Végül a patak partján ássa el a magokat, bízva abban, hogy meggyökerezik, és elterjed, s akkor majd meg tudják enni. *„A minari a legcsodálatosabb dolog a világon. Bárhol megterem, mint a gaz. Bárki szedhet és ehet belőle. Gazdag vagy szegény, mindenki élvezheti, és egészséges lesz tőle. A minarit beleteheted raguba, levesbe vagy a salátába. Ha megbetegszel, gyógyszerként is használható. A minari csodálatos, csodálatos”* – magyarázza a nagymama, s megértjük, hogy a filmben a minari rengeteg dolgot jelképez, de legfőképpen a szeretetet. Azt a szeretetet, és mindent és mindenkit összeköt, és gyógyító erejű. Sok bölcsesség van az asszonyban. Amikor egyszer az erdőben távolabb meglátnak egy kígyót, és a kisleány meg

következményeitől, addig Jacob saját példájával épp arra szeretné őket megtanítani, hogy küzdjenek álmaikért, és merjenek többek lenni. A család számára váratlan fordulat, amikor Soonja szélütést kap. Ekkor döbbennek rá, hogy a nagymama látszólag észrevétlenül, de annál hathatósabb jelenlétével milyen pozitív

Koreában. Emlékszel, mit mondtunk, amikor összeházasodtunk? Hogy elmegyünk Amerikába, és megmentjük egymást. Végül ahelyett, hogy megmentettük volna egymást, csak veszünk el egymást. Vajon ezért beteg a fiunk?” – válaszolja önmagukat a férj. Monica ekkor szint vall: *„Jacob nem jössz el velünk Kaliforniába?”*

indul a folyó felé. Párhuzamosan két jelenet zajlik, s mindkét fronton a szeretet győz. A szívbeteget David, bár fél a sötétben, a nagymama után ered. Szedi a lábát, siet, ahogy tud, tilos rohanással szalad, fut, hogy még az előtt utolérje az elkeseredett öregasszonyt, hogy baj történne. Most tényleg bebizonyíthatja a nagymamájának, hogy ő a legerősebb kisfiú a világon. Hisz az asszony hitt benne, s most neki van szüksége rá. Amikor lihegve utoléri, elé áll, nem engedi továbbmenni, s csak ennyit mond neki: „Nagyi, rossz irányba mész. Arra van a házunk!” Eközben szülei a lángokban álló házikóban pakolják a terményekkel teli faládákat, hátha egy részét meg tudják menteni. Az egyik pillanatban Jacob hiába kiabál, a füsttengerben nem találja Monicát. Nagyon megijed. Ordít, keresi nejét, de sehol sem kap választ. Egyszer haloványan ezt csak hallja: „Szívem!” Azonnal odarohan, és kiviszi gyermekei anyját az enyészet felé tartó raktárból. Hirtelen szerepcsere történik: Jacobot már nem is érdekli a lángoló házikó, egyre csak feleségét szorítja magához, s öleli, csókolja, aggódva nézegeti, míg Monica le sem veszi szemét a pusztuló terméskészletről. Sírva fakad, látva, hogy férje minden addigi fáradozása pillanatok alatt semmivé lesz. Újra bele tudnak helyezkedni egymás helyzetébe, s legnagyobb veszteségük közepén ismét megnyerik egymást.

A következő kép, ahogy a felkelő nap fényében Soonja ébren ül, és nézi a családját: koszosan, kimerülve, de egymást átkarolva, együtt alsznak a padlón. Mindent elveszítettek, de a legfontosabbat újra meglették: a család egységét. Az utolsó jelenetben Jacob és David apa-fia sétára indulnak a folyóhoz, hogy megnézzék, a nagymama ültetéséből végül mennyi minari termett.

A **Minari** csodálatosan szép története magában hordoz minden apró emberi gyengeséget, ami az embert emberré teszi. Ugyanakkor a megbocsátás motívuma és a családban mint közösségben rejlő erő, történjék bármi, a film összes mozzanatában mindvégig jelen van. „A Minari egy családról szól, mely próbálja megtalálni a módját, hogyan beszélje a saját nyelvét. De ez a nyelv mélyebben van bennük, mint az angol vagy bármely más idegen nyelv. Ez a szív nyelve” – nyilatkozta a rendező. Minden családban előfordul, hogy a különböző vágyak és az eltérő szükségletek mentén valahogy elfelejtik beszélni a szívnek ezt a nyelvét. Amíg azonban a legnagyobb feszültségek közepette is szem előtt tudják tartani az igazi fontossági sorrendet, és maguk a tagok nem engedik a szakadást, addig meg tud maradni az egység, és a család nem hullik darabokra.

Nélküled nem vagyok rá képes. Ha itt maradtunk, tönkre fogunk menni. Gondolj a gyerekekre! Ott könnyedén visszafizethetnénk a tartozást.” Az ambiciózus férfi visszavág: „Úgy, hogy életünk végéig csirkéket válogatunk? Épp a gyerekekre gondolok, amikor maradni akarok. Egyszer az életben végre látniuk kell, hogy sikeres vagyok valamiben.” Az asszony fontos kérdést tesz fel: „De nem az a fontosabb, hogy együtt maradjunk?” Monica összetörik férje válaszára: „Csinálj, amit akarsz! Ha kudarcot is vallok, akkor is be kell fejeznem, amit elkezdtem.” Könnyek szöknek a nő szemébe, de épp behívja őket az orvos. Az élet abszurd dolgokat produkál, mert miközben épp széthullik a családjuk, a kórházban elképesztő híreket kapnak. David szívén olyannyira összeszűkül a lyuk, hogy nincs szükség műtétre, és aggodalomra sincs továbbra ok. „Bármit is csinálnak, ne változtassanak rajta!” – javasolja viccelődve a szívsebész. A pozitív fordulatok itt még nem érnek véget, ugyanis a koreai étterem, látva Jacob terményeit, üzletet köt a családfővel, és igényt tart friss zöldségeire és gyümölcsöire. Minden jól alakul, a bizonytalan helyzet végre megoldódni látszik, s örülnie kellene, de Monica mégsem tud. A kórház folyosóján zajlott beszélgetésük mindent megváltoztat-

tott, hisz férje nem mellettük döntött, hanem a farmot választotta a család helyett. Hazaindulás előtt nekiszegezi a kérdést: „Akkor tudunk csak együtt élni, ha minden rendben van, de ha nincs, akkor minden szétesik?” Jacob értetlen: „Most hagyjuk ezt abba! Minden megoldódott. Most már tudunk pénzt keresni, nem kell folyton aggódnunk.” Felesége továbbra is kitart igaza mellett: „Szóval azt mondd, mi nem tudjuk megmenteni egymást, de a pénz igen? Jacob, lehet, hogy most minden rendben van, de nem hinném, hogy ez így is fog maradni. Már nem hiszek benned. Nem tudom tovább folytatni.” Egyfelől minden megoldódott, másrészt viszont minden darabjaira hullott. Némán indulnak haza.

Már az esti órákban, a sötétben közeledve a farmhoz, a kocsiban erős füstszag csapja meg az orrukat. Amikor közel érnek, akkor látják, hogy a faházikóban, amelyben a terményeket tárolták, tűz ütött ki. Jacob berohan, hogy mentse, ami menthető. A gyerekek az autóban maradnak, de Monica is férje után szalad, hogy segítsen neki. A füst egyre nagyobb, értelmetlen harcot vívnak a tüzzel. A nagymama is előkerül a lángokból, és elkeseredésében, hogy véletlenül milyen nagy bajt okozott, el-

Mikor érkezünk meg?

– Játékok gyerekekkel hosszú autó- és vonatutakra

A címben szereplő klasszikus kérdés sokszor már a város végét jelző táblánál elhangzik a gyerekek szájából, és annyiszor ismétlődik meg útközben, hogy a szülő már nem tud újabb frappáns választ kitalálni rá. De mi az a távolság autóval vagy vonattal, amit a gyerekek még jól bírnak nyüggösködni nélkül? Ez a szám nagyon változó lehet, hiszen van olyan gyerek, aki 20 km-en is képes kiborítani a szüleit.

Ha azonban felkészülünk az utazásra, és nem várjuk el a gyerekeinktől, hogy egyedül küzdjenek meg a helyzettel, akkor az egész család

nyugodtabban érkezik meg, és még a kedve sem megy el a további utazásoktól.

Olyan játékokat igyekeztünk összegyűjteni segítségül, amelyekkel jól le lehet foglalni a gyerekeket, és semmilyen eszköz nem szükséges hozzájuk, némelyiket pedig egyedül is tudják játszani a gyerekek, lehetőséget teremtve ezzel a szülőknek, hogy ők is nyugodtan beszélgethessenek egymással.

JÁTÉKOK:

1. Betű- vagy számkereső. Valaki mondja fejben az abc-t (mint a barkochbában), majd keressünk olyan feliratokat, rendszámtáblát, reklámot stb., amelyben szerepel az adott betű vagy szám! Versenyezhetünk is, hogy ki talál több ilyen feliratot.

2. Szivárványjáték. Keressetek olyan dolgokat, amelyek a szivárvány színeinek felelnek meg! Először piros tárgyakat, vagy olyat, amiben a piros szerepel. Ha megvan legalább annyi, amennyit előre megbeszéltünk, jöhet a következő szín, a narancssárga. A játékkal kiválóan megtaníthatók a szivárvány színei, melyek sorrendben a következők: piros, narancssárga, citromsárga, zöld, világoskék, sötétkék, lila.

3. Beszélgessünk kérdésekkel! Beszélgessünk valmiről úgy, hogy csak kérdéseket lehet feltenni! A kérdésre mindig kérdés legyen a válasz.

4. Mondjunk mesét közösen! Felváltva egy-egy mondatot mondhat mindenki! Nehezítésként minden mondatot úgy kell kezdeni, hogy „sajnos” vagy „szerencsére”.

5. Számolós játék. Ez az a játék, amit biztos minden szülő is játszott már gyerekkorában, de sosem lehet megunni. Hány kerékpárost látsz? Vagy gólyafészket? Vagy traktort? ... A feladványok sora végtelen, felváltva találhatjuk ki, hogy mit számoljunk meg.

6. Autókereső. Az utazás előtt rajzoljunk le vagy nyomtassunk ki néhány autómárkajeleket, vagy töltsük le telefonunkra egy mappába! Keresünk különböző márkájú autókat a forgalomban! Játshatjuk úgy is, hogy ki talál több-

féle márkát adott időn belül, vagy játszhatjuk úgy is, hogy milyen márkájú autóból látunk legelőször egy előre megbeszélt mennyiséget.

7. Holnap utazom, ezért becsomagoltam... A memóriajátékban mindenki mond egy tárgyat, de az előtte elhangzottakat is fel kell sorolnia, csak aztán teheti hozzá a sajátját. A játék addig tart, amíg valaki el nem rontja a felsorolást.

8. Mit látok? A játék lényege, hogy a környezetünkől (az ablakon kinézve) kell valamit körülírni, megadni a helyzetét, majd a gyereknek megnevezni. Például: „Balra fenn, nagy, szürke és repül”, erre a válasz a „repülő”.

9. Igaz vagy hamis? Mondunk egy mondatot, és arról el kell dönten, hogy igaz-e. Kisebkeknek lehet egyszerűbb, nagyobbaknak már nehezebb mondatokat kitalálni. Például: Vacsorára majd lecsót iszunk. A Balaton vize nagyon sós lesz.

10. Szólánc. A játék örök klasszikus. A lényege, hogy valaki mond egy szót, és a következő játékos az elhangzott szó utolsó hangjával mondja a következőt. Kétszer ugyanaz a szó természetesen nem hangozhat el.

A játék nehezített változata szerint a szó utolsó szótagjának kell lennie a következő szó első szótagjának.

Egy másik variációjában lehet szavakat gyűjteni. Soroljunk szavakat felváltva, pl. amiben két „á” hang szerepel! Pl. Kálmán, drágám...

**Jó szórakozást,
nyugalmat és vidám
utazást kívánunk
mindenkinek!!!**

Napszámból az érseki hivatalba

Posváncz József története nem egyedi. Szegény cigány családban nőtt föl, szülei nem voltak tanult emberek – napszámban dolgoztak egész életükben. Ő maga is egészen kis korától mellettük dolgozott, saját maga kereste meg a tanszereire és ruháira való pénzt. A tanulásra mindig biztatták szülei. Szakmát tanult, érettségire készült, de szülei, majd munkája elvesztése után hullámvölgybe került. Tengődött, kétségbe volt esve. Végül a tanulásban látta meg a kiutat. Élete azonban csak akkor vált teljessé, amikor rátalált Istenre. Józsi gyermekkoráról, tanulásról, küzdelmekről, hitről és a görögkatolikus roma szakkollégiumban szerzett élményeiről mesél.

Szegénységben, szeretetben

Vegyes házasság második gyermekeként születtem Nyírbátorban. Reformátusnak lettem megkeresztelve. Szegény életkörülmények között, de annál nagyobb szeretetben nőttem fel. Édesanyám nem végezte el az általános iskolát, csak öt osztályt. Kezdetben Budapesten építőipari segéd munkásként dolgozott, ahol megismerkedett édesapámmal, majd mezőgazdasági munkás volt – rokkantnyugdíjazásáig. Édesapám kőművesként, később pedig művezetőként dolgozott nyugdíjazásáig, számunkra ezmester volt.

Korán megismerkedtem a munka világával. Tizenegy éves koromtól a tanítási szünetekben édesanyámmal jártam napszámba a földekre almát, meggyet, paradicsomot szüretelni. A béremet megtarthattam, ebből fizettem ki az iskolai tanszereimet, ruháimat. Felső tagozatosként tanulmányi eredményeim alapján ösztöndíjban részesültem, ami büszkeséggel töltötte el szüleimet. Az általános iskolát követően édesapám biztatására a helyi szakmunkásképzőben tanultam tovább, ahol 2006-ban karosszéria-lakatos szakképzettséget szereztem jeles minősítéssel. Szüleim fontosnak tartották a tanulásomat, mindig megnézték a

leckéimet, bátorítottak, hogy kitartó tanulóval jó szakember válhat belőlem, amivel boldogulhatok majd az életem során. Tizenegyedik osztályos voltam, amikor szakmai tanáraink biztatására jelentkeztem a helyi gimnázium esti tagozatára, hogy a szakmám mellett az érettségi bizonyítványt is megszerezhessem. Szakmunkás tanulmányaim után egy helyi vállalkozónál a szakmában sikerült elhelyezkednem, ami azt jelentette, hogy a gimnáziumi tanulmányaimat nem tudtam folytatni.

Nehéz évek

2008-ban megszűnt az állásom, a lakóhelyemen nem sikerült munkát találnom. Nem akartam elhagyni magam, ezért minősített hegesztő, majd személy- és vagyonőr képesítést szereztem. Talán nem volt szerencsés, de mindenképpen a lakóhelyemen szerettem volna elhelyezkedni.

2009-ben édesanyám, röviddel utána édesapám is elhunyt. Magam alatt voltam. Szüleimet elvesztettem, munkám nem volt, pedig mindent megtettem érte. Kemény, megrázó időszak volt, azt éreztem, hogy az Isten büntet engem. A nyírbátori városüzemeltetésnél közfoglalkoztatott voltam fél évig. Az önkormányzat szociálisiroda-vezetőjének javaslatára jelentkeztem Biri gimnáziumának nappali 12. évfolyamára, hogy megszerezsem az érettségit is. Megélhetésem az árvaellátás és a családi pótlék képezte. Komolyabban ekkor fogalmazódott meg bennem a felsőoktatási továbbtanulás gondolata. 2010-ben állami finanszírozásban felvételt nyertem a Nyíregyházi Főiskola gépészmérnök szakára, ekkor költöztem Nyíregyházára. A főiskola mellett gyári diákmunkákat végeztem Nyírbátorban és Nyíregyházán. Ekkor született a kisfiam, akiben azóta is minden boldogságomat lelem. Bálintkám görögkatolikus szertartás szerint lett megkeresztelve. Sok diákmunkát vállaltam, hogy a családomról gondoskodni tudjak. Mindennap ingáztam a főiskola, a diákmunkahely és a lakóhelyem között. A gépészmérnöki tanulmányaimat sajnos emiatt végül nem sikerült befejeznem.

Újra egyenesben

2014-ben felvételiztem a Nyíregyházi Egyetem szociális és ifjúsági munka felsőfokú szakképzés nappali tagozatára, amit képzési időn belül, 2016 júliusában sikerült elvégeznem. 2020 szeptemberében jelentkeztem a Szegedi Tudományegyetem által meghirdetett, roma ifjúsági vezetőképző képzésére, melynek követelményeit idén sikeresen teljesítettem.

HAJDÚDOROGI
FŐEGYHÁZMEGYE

2012 őszén jelentkeztem a nyíregyházi Evangélikus Roma Szakkollégiumba, ahová helyhiány miatt nem vettek föl. Az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy a felvételin a vallásos témájú kérdések kifogtak rajtam, hiszen a szüleimmel nem gyakoroltuk a hitünket, iskoláskorom óta nem foglalkoztam Istennel. A következő félévben már felkészültebben jelentkeztem, föl is vettek. Óriási élmény volt ez számomra.

Felnőtté válás Krisztusban

A spirituális órákon felelevenedtek bennem az általános iskolai hittanórákon elhangzottak. Megkopott hittanos ismereteim szép lassan erősödni kezdtek, ismét elkezdtem keresni az Istennel való kapcsolatomat. A szakkollégiumban eltöltött két évben a spirituális órák, illetve az önkéntes munkák voltak a leghasz-

lelki vezetővel, Evariszt atyával, aki nagyban hozzájárult hitem elmélyüléséhez, és ahhoz, hogy 2020 novemberében első szentáldozáshoz járulhattam és a bérmlás szentségében is részesültem. Jelenlegi lelki vezetőmnek, Kapin István parókus atyának is nagyon sokat köszönhetek. Teljesen megváltozott az életem, mióta rendszeresen részt veszek a vasárnapi, ünnepi Szent Liturgián!

Sajnos a szakkollégium előtt kevésbé jártam templomba, gyerekkoromban pedig egyáltalán nem. Milyen szomorú, hogy Máriapócs szomszédságában nőttem föl, mégis csak felnőttként csodálhattam meg a máriapócsi Szűzanya óvó, gondoskodó szeretetét. Szülőként is vallásos életre próbálom nevelni a gyermekeimet, többek között ezért is jár görögkatolikus iskolába. Fontosnak tartjuk, hogy hasonlóan gondolkodó közösségben növekedjen.

A Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium

Szakkollégistaként rengeteg olyan dologra nyílt lehetőségem, amelyre azelőtt nem is gondoltam. Közösségbe tartoztam, élményekben volt részem, lelkiileg és emberileg is fejlődtem, erősödtem, a nehéz pillanatokban lelki és pszichológusi segítséget kaptam, és kapok ma is. Nem tudom szavakba önteni, milyen nagyszerű érzés, hogy Fülöp érsek atya is ad útmutatást, hozzá is bármikor fordulhatok bizalommal.

Szakkollégistaként ismerkedtem meg a karitatív munkával, melyet ma is rendszeresen végzek. Az itt szerzett tapasztalatok nagyban hozzájárultak tanulmányaim sikeres elvégzéséhez. Szakkollégistaként ösztöndíjban is részesültem, tanulmányaimban mentortanárok segítettek, rendszeresen részt vettem a Roma Társadalompolitikai Akadémiákon, ahol sokat tanultam, és így jutottam el több nagyvárosba is, amiért szintén hálás vagyok. Szakkollégistaként léptem át először az országhatárunkat. Jártam Lengyelországban, Ausztriában, Felvidéken és Erdélyben is. Ha nem lettem volna szakkolis, talán sosem látom a történelmi Magyarország csodálatos tájait. Szakkollégistaként ismerkedtem meg a roma kultúrával, találkozhattam híres művészekkel, előadókkal, politikusokkal, példaképekkel. A Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat (KRSZH) fókupájának legeredményesebb játékosai vagyunk négy arany- és két ezüstéremmel. (Negyedik aranyéremmet mint tiszteletbeli edző vehettem át.) Rendszeresen részt veszek az öregdiák-találkozókon, ahol újra találkozhatok egykori szakkollégista társaimmal.

Egyetemi tanulmányaim után Debrecenben maradtam. Az egyháztól nemcsak családot, de munkát is kaptam: lassan öt éve, hogy a Hajdúdorogi Főegyházmegye Érseki Hivatalában dolgozom, ahol boldog, családi környezetben dolgozhatok. 2017 óta a Hajdúdorogi Főegyházmegye Cigánypasztorációs Bizottságának is tagja vagyok. A KRSZH rendezvényein Fülöp atya és a jezsuita Hofher József atya családról, cigány identitásról, szeretetről mondott gondolatai állnak hozzám a legközelebb, ezeket jól elraktározom, és a nehezebb időkben előveszem őket, hogy erőt merítsek belőlük. Szerencsésnek mondhatom magam, mert a reggeli imaórákon sűrűbben hallgathatom Fülöp atya tanításait.

**BÜSZKE VAGYOK,
HOGY EGYSZERRE VAGYOK
GÖRÖGKATOLIKUS KERESZTÉNY,
CIGÁNY ÉS MAGYAR.**

Kötelességemnek érzem megszólítani a hátrányos és kevésbé hátrányos helyzetű fiatalokat, hogy a keresztény cigány értelmiségi utánpótlás mindig „biztosított” legyen. Remélem, hogy mind a debreceni, mind a miskolci görögkatolikus és a többi keresztény roma szakkollégium a jövőben is virágozni fog, és egyre többen keresnek és kapnak életre szóló élményeket és útmutatást egyetemi tanulmányaik során. Remélem, hogy sok-sok fiatalnak, köztük majd a fiamnak is megadatik, hogy a keresztény roma szakkollégium tagja legyen.

*„Valahányszor valaki jót cselekszik
ezen a világon:
egy pillangó száll föl a levegőbe,
s viszi a hírt a Jóistennek.”
(Wass Albert)*

nosabbak. 2015 szeptemberében végzős hallgatóként felvételt nyertem a debreceni Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégiumba. Az ott tapasztalt közvetlenség és segítőkészség ösztönözt arra, hogy mindent megtegyek az újonnan alakult roma szakkollégium sikerességéért. Remek közösség kovácsolódott, többször hódítottuk el a roma szakkollégiumok országos fókupáját is. Szoros kapcsolatba kerültem az akkori szakkollégiumi

Trianon és a délvidéki görögkatolikusok

Minél mélyrehatóbban tanulmányozzuk a trianoni országcsönkítés témáját, annál inkább szembesülhetünk a minden téren elszomorító tényekkel: amit csak lehetett, elveszítettünk, de semmit nem nyertünk. Az anyaországi magyaroknak persze más ezt a témát megélni, mint a határon túliaknak, akiknek valóban húsbavágó téma ez, és máig életük része. Fülöp Zoltánnal beszélgettem, aki a verbászi görögkatolikus egyházközség oszlopos híve, és közösségszervező munkájával igyekszik tartani a lelket a Bácskeresztúri Egyházmegye görögkatolikus híveiben.

80 éve tért vissza rövid időre a Délvidék: Bácska és a Muraköz. Hogyan érintette ez az ott élő magyarokat, hogyan érintette ez az ott élő görögkatolikusokat?

Mielőtt kitérnénk a visszacsatolásra, fussuk át az előzményeket. Mint tudjuk, az első világháború legvégén Dél-Magyarországot megszállta a szerb hadsereg. A megszállást a népfelség elve alapján valahogy legitimálni kellett, ezért a szerb és francia megszálló csapatok szuronyainak védelme alatt 1918. november 25-én Újvidéken a radikális párti, magyar- és zsidógyűlölő, egyébként elítélt gyilkos Jaša Tomić összehívott egy „nemzetgyűlést”, amelyen a Délvidék lakosságának 55,34 százalékát kitevő magyar és német többségnek, valamint a lakosság 6 százalékát kitevő románoknak a teljes kikapcsolásával kimondták Bácska, Bánát és Baranya csatlakozását a Szerb Királysághoz. Ennek a „nemzetgyűlésnek” a legitimitását az a tény is kétségbe vonja, hogy a „képviselők” legfeljebb önmagukat képviselték, mert senki nem választotta meg őket, még a szerb lakosság sem, és az is érdekes, hogy a szerbiai törvényhozás soha nem cikkelyezte be a délvidéki területek Szerbiához való csatlakozását. 1918. december 1-jén Karadordević Sándor szerb régens önkényesen, a törvényhozás megkérdése nélkül kikiáltotta Jugoszláviát, „Szerbek, Horvátok és Szlovének királysága” néven; tulajdonképpen ez a „népek börtönének” is becézett államalakulat részesedett a Trianonban elcsatolt területekből. Az első világháborút követő évek megmutatták, hogy Jugoszlávia gyakorlatilag nem volt egyéb, mint „Nagy-Szerbia”, szerb szuronyokra támaszkodva, szerb hegemoniával és terrorral. Belgrád sorozatos támadásokat intézett a magyar kisebbség ellen, a rezsim több tízezer magyart

elűldözött, csak 1918 és 1924 között több mint 45 ezer délvidéki magyart marhavagonokba zsúfolva taszítottak ki. 1922-ben névelmzési törvényt hoztak, amelynek értelmében nem vallhatták magukat magyarnak, és nem járhattak magyar tannyelvű iskolába a nem magyaros hangzású vezetéknevűek, még akkor sem, ha csak magyarul tudtak, és családjuk több nemzedéken át magyarnak vallotta magát. A magyar tannyelvű iskolákba járók számára is lesújtó volt a helyzet, hiszen az ötödik és hatodik osztályban a tanítás rendszerint szerb nyelven folyt. Kulturális téren is durva sérelmek érték a magyarságot, például a Jugoszláv Királyságban nem engedélyezték a magyar színjátszást.

Gazdasági és pénzügyi szempontból nézve az ószerbiai vállalkozók átlagban 70 százalékkal kevesebb adót fizettek, mint a délvidékiek,

a hírhedt jugoszláviai agrárreformnak pedig a magyarság kétszeresen vált szenvedő alanyává. Pénzügyek terén a délvidéki gazdasági élet első nagy vérvesztését a korona bankjegyeknek dinár bankjegyekre történő 4:1 arányú beváltásával szenvedte el még a trianoni békediktátum aláírása előtt. A beváltás oly módon történt, hogy négy korona fejében egy dinárt adtak, miközben a korona vásárlóértéke nagyobb volt a dinárnál. Ezzel a lépéssel jelentős mennyiségű tőkét szívott el Belgrád a délvidékiektől. A jugoszláv kormány a rablással befolyt összegből mintegy egymillió-öt-százezer frankot fizetett a konstantinápolyi pátriárkának az újonnan létrehozott Szerb Pravoszláv Egyház (SPC) autokefalitásának elismeréséért. A Szerb Pravoszláv Egyház olyan kiváltságokhoz jutott, amelyekkel a többi vallás nem rendelkezett, például hatszor akkora állami segítségben részesült, mint a katolikus

Újvidéki bevonulás

Horthy látogatása a visszaszerzett Pécsen, 1921

egyház. A húszas években a rezsim elkobozta az összes katolikus felekezeti iskolát az épületekkel, alapítványokkal együtt, továbbá: katolikus zárdákat, zárdaiskolákat, magában Bácskában húsz római és bizánci rítusú katolikus zárdaépületet és 212 tantermet foglaltak le. A katolikus egyházi birtokokat alávetették a hírhedt agrárreformnak, ellenben a Szerb Pravoszláv Egyház birtokait „nemzeti érdekből” kivették a reform alól, emellett a katolikus papoktól megkövetelték az államhűséget is. Nagy és késhegyre menő harcot folytattak a görögkatolikus egyház ellen, a Szerb Pravoszláv Egyház a kormány segítségével igyekezett áttéríteni a görögkatolikusokat, amit terrorral és a földhöz juttatás ígéretével sem sikerült elérniük. A körösi Križevci című görögkatolikus lap 1922-ben például arról számolt be, hogy az akkori kucorai görögkatolikus parókust bezárták és internálták, helyére pedig menekült orosz pravoszláv papot állítottak, hogy a parókiát pravoszlávvá alakítsa át. Volt, hogy Kárpátalja térségéből (amely 1941-ig a Szerb Pravoszláv Egyház joghatósága alá tartozott) pravoszláv papnövendékeket hoztak, akiket a karlócai pravoszláv szemináriumban képeztek ki, majd a bácskai és szerémségi ruszinok közé küldték, hogy a délvidéki görögkatolikusokat agitációval áttérítsék a pravoszláv vallásra.

A fentiekből megérthetjük, hogy 1941 húsvétját miért érték meg az örömkönnyekekben úszó nagyszüleink nemcsak lelki, hanem nemzeti feltámadásnak is. A rövid három és fél év leforgása alatt máig is érezhető szellemi és érzelmi feltöltődés ment végbe. A Muraköz visszavételével Magyarország dényugati határai ismét elérték az ősi, ezeréves határokat. A bánati magyarok számára ilyen élmény csak távoli kívánság maradt, s ez a hiány az ő közérzetükben mind a mai napig ürt jelent. Bácska visszacsatolásával mintegy 15 ezer görögkatolikus ruszin is visszatért Magyarországhoz, akik ismét egy államba kerültek a kárpátaljaiakkal. 1944-ben sajnos nem kevés ruszinra ugyanolyan sors várt, mint a bácskai magyarokra. Így például a felerészben szerbek és ruszinok lakta Sajkásgyörgyén az 1944-es szerb partizán terror áldozatai elsősorban a magyar uralom iránt lojális helyi görögkatolikus ruszinok voltak. A falu görögkatolikus parókusát, a kucorai születésű Böszörményi Mihályt a helyi kovácsműhelyben szabályosan megpatkolták (információim szerint túlélte a brutális kínzást). A partizán terroristák Bácskában összesen 17 katolikus papot és két újvidéki ferences szerzetest gyilkoltak meg 1944-45-ben.

A trianoni békediktátum pontosan megállapította a csonka Magyarország határait, ám az átadás mégsem ment ennyire

könnyen, hiszen a szerbek a magukénak akarták a Barcs-Szigetvár-Pécs-Baja-Szeged vonalig húzódó területet is. Ebből hosszú ideig tartó áldatlan állapotok lettek, Horthy Miklós kormányzó csak 1921 augusztusában tudta a szerb csapatokat kiharcolni, és a területet visszaszerezni Magyarországra számára.

Aki a balkáni történelmet ismeri, az tisztában van vele, hogy az akkori szerb politika álma az volt, hogy megteremtse Nagy-Szerbiát, melynek északi határa Barcs-Szigetvár-Pécs-Bátaszék-Baja-Szabadka-Horgos-Szeged vonal mentén húzódott volna. Mint tudjuk, a katonai megszállást 1918-ban mégis elsősorban a félnótás Károlyi Mihálynak és társainak köszönhetjük, akik tudatlanságukban Magyarország „visszanyert függetlenségét” azzal is kifejezésre akarták juttatni, hogy a pár nappal azelőtt Padovában megkötött, az egész Monarchiára érvényes szerződést nem tisztelték, hanem küldöttségileg Belgrádba mentek külön fegyverszüneti egyezményt kötni, aminek az lett az eredménye, hogy a szerb és francia csapatok ellenállás nélkül elfoglalták Szerémséget, Bánátot, Bácskát és Baranyát a Barcs-Szigetvár-Pécs-Baja-Szeged vonalig, 1918. decemberben pedig Csáktornyát és a Muraközt is megszállták. A Trianon előtti párizsi béketárgyalásokon Belgrád minden eszközt bevetett annak érdekében, hogy területi követeléseit alátámassza és maximalizálni tudja területi nyereségét, a trianoni békediktátum Baját, Szegedet és Pécsét mégis meghagyta Magyarországnak, ám ennek ellenére a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság mégsem üritette azt ki, ehelyett rászabadította a lakosságra a helybeli szociáldemokratákat és a magyarországi Tanácsköztársaság bukása után odamegyekülts kommunistákat, akik közel egy éven át terrorizálták az ottani lakosságot. Pécs város élére például a hírhedt Linder Béla került, aki a Károlyi-rezsim hadügyminisztereként 1918 novemberében leszerelt 1.200.000 harcedzett magyar katonát, és védtelenül szolgáltatta ki az országot a minden oldalról betörő ellenség önkényének. Pécs polgármestereként Linder persze mindent elkövetett annak érdekében, hogy a Szerb-Horvát-Szlovén Királysághoz csatolják a megszállt területeket, sőt, cinkosaival együtt még egy rövid életű bábállamot is létrehozott (Baranya-Bajai Szerb-Magyar

Köztársaság). Végül nagyhatalmi nyomásra a szerbek 1921 augusztusában kivonultak Pécsről, Bajáról, valamint a szegedi háromszögből (kivonuláskor mindent elvittek, ami mozdítható volt), és visszavette a közigazgatást a magyar hatóság. Mindemellett a szerb politika az ezt követő évtizedekben sem mondott le a visszacsatolt területekről, így például 1944 januárjában a nyugat-szerbiai Ba településen megtartott csetnik kongresszuson Nagy-Szerbia területeként tüntették fel Pécs, Mohács, Baja és Szeged környékét is.

Ekkor, 1921 augusztusában a magyaroknak kedvezett a szerencse, és (az egyébként gyalázatos) trianoni békediktátumnak sikerült érvényt szerezni. Mert egyébként nem volt ennyire egyértelmű a végkimenete, igaz? Menyire volt esélyes, hogy a trianoni határmegállapítás ellenére a szerbeké maradt a terület?

A terület egy kis része bizony a szerbeké maradt. Kevesen tudják, hogy a délszláv államnak – egy alattomos katonai rajtaütéssel – 1921. augusztus 21-én sikerült kijátszania a trianoni békediktátumban rögzített határokat és elérnie a részleges határrevíziót. Ez volt az úgynevezett „kelebiai d'anunziáda”, amely 8 km hosszú és 1,7–3 km széles sávval korrigálta a trianoni határvonalat, a jugoszláv állam ekkor összesen tízezer hold földet tulajdonított el, amely a trianoni békediktátum területi rendelkezései értelmében Magyarországot illette meg. A magyar kormány tiltakozott, de a tiltakozása hiábavalónak bizonyult, mivel a határmegállapító bizottság jóváhagyta az önkényes határkorrekciókat.

1941-ben a Bánát ugyan nem tért vissza, mégsem maradt a szerbeké, hanem (a világháború végéig) német közigazgatás alá került. Mennyiben volt ez más az ottani magyar lakosság számára?

Természetesen a bánáti magyarság nehezen törődött bele, hogy nem került vissza Magyarországhoz, és bár a kombinált német-szerb adminisztráció alatt éltek, a bánáti magyarok helyzete jobb volt, mint a jugoszláv uralom alatt volt. Például a magyarok engedélyt kaptak a német hatóságoktól arra, hogy fenntartsák a rendet Bánát magyarlakta vidékein. A bánáti magyarság a már régebben létrehozott Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség bántási szervezetébe tömörült. Mint közösség önkormányzatot élvezhetett, a magyar gyermekek számára ismét megnyitották a magyar iskolák, a gazdasági életet újra megszervezték, a művelődési élet is megélénkült, mindebben Magyarország támogatását élvezték, ugyanakkor Magyarországra, így Bácskába is csak útlevelemmel lehetett beutazni. Bánátban Trianon óta egy pillanatra sem szakadt meg a kisebbségi sors, mint a szomszédos Bácskában, 1944 őszén a bánáti magyarok ugyanabban a tragikus sorsban osztoztak, mint a bácskaiak.

A trianoni békediktátum amiatt is hihetetlenül inkorrekt, mert az elméleti célkitűzés az volt, hogy új határai között Magyarország és a szomszédos országok minél több hajózható közös folyóval bírjanak. (A másfél-két méter mély Ipoly folyó és a bokaig érő Ronyva patak Sátoraljájúhelynél persze nem túlzottan hajózható.) Ha ezt valóban hitelesen figyelembe vették volna, akkor Magyarországnak meg kellett volna hagyni a Baranyai-háromszöget, hiszen jelenleg nem ér össze a Duna és a Dráva folyó. Emellett az elvételkor szinte teljes magyar és horvát lakossággal bírt a terület, szerbel alig – és így van ez ma is, noha a magyarok kevesebben, a horvátok többen lettek azóta.

Mi a helyzet ma, milyen a hitélet, milyenek a megmaradás esélyei? Egyáltalán: hogyan kerülnek annyira délre a ruszinok?

A délvidéki görögkatolikusok főleg ruszin, ukrán és román nemzetiségűek, de szórva is akadnak a hívek között magyarok is.

A bácskai ruszinok a török hódoltság után telepedtek le Délvidékre, amikor a kincstár tulajdonában lévő pusztákat benépesítették. Ekkor a felső-magyarországi ruszinok egy kis töredéke is elindult Bácskába. Az első csoport – némely forrás szerint 120, más forrás szerint pedig 180 család – 1744 körül Zemp-

lén megyéből, Töketeres vidékéről indult ki, és Nagykeresztúr pusztán telepedett le. 1765 és 1767 között Abaúj és Borsod vármegyéből mintegy 80 család költözött Bácskába, ők Kucorán telepedtek le. A szapora nép nem sokára rajokat bocsátott ki. A pétervári sáncerődítés építésénél bácskeresztúri és kucorai ruszin munkásokat alkalmaztak. Ezek azután Újvidéken telepedtek le. 1885-ben 20 család Sajkásgyörgyén telepedett le. A bácskai ruszin családnevek közel 25 százaléka, a családnévi funkciójú ragadványnevek 15 százaléka magyar eredetű, mely tény önmagában a ruszin-magyar népi kapcsolatok intenzitásáról és tartósságáról tanúskodik.

Ahogy a délvidéki magyarok körében, úgy a bácskai ruszinok körében is az utóbbi években szédületes méreteket ölt a kivándorlás, aminek oka bizonyára a reménytelen gazdasági helyzet. A legutóbbi, 2011 októberében megtartott népszámlálás mintegy 14 ezer ruszint talált Délvidéken.

A Bácskába települt görögkatolikus ruszinok 1777-ig joghatóságilag a kalocsai érsekséghez tartoztak, azt követően pedig az akkor alapított körösi egyházmegyéhez. Jellemző a ruszin nép mély vallásosságára, hogy Bácskeresztúrnak 1751-ben már megvolt a maga temploma, melyet azóta többször átépítettek.

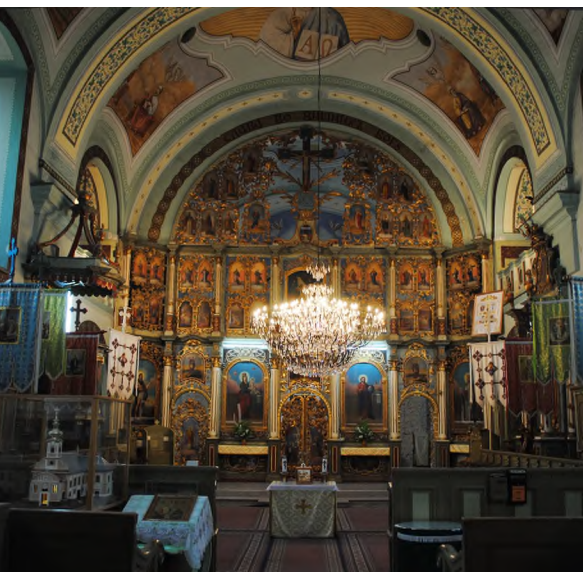
Az ukránok a 19. század végén, 20. század elején Galiciából telepedtek át az Ausztria-Magyarország által 1878-ban megszállt, majd 1908-ban annektált Boszniába, az 1950-es években nagy hányaduk áttelepült Délvidékre, ahol ma mintegy 4000 ukrán él, a legtöbbjük Verbász és Kúla községekben.

A román nemzetiségű hívek Bánátban, Márktelken és Versecen élnek.

A délvidéki görögkatolikusok 2003-ig a körösi (Križevci) egyházmegyéhez tartoztak. II. János Pál pápa 2003-ban számukra Bácskeresztúr székhellyel létrehozta a Szerbiai és Montenegrói Apostoli Exarchátust. Ferenc pápa 2018-ban püspökség (eparchia) rangra emelte az akkor már csak Szerbiai Apostoli Exarchátust, és létrehozta a Bácskeresztúri Szent Miklós Egyházmegjét. Dzsudzsar György (Дюра Джуджар) apostoli

exarchát az új egyházmegye első megyéspüspökévé nevezte ki. Az egyházmegye székes-egyháza a Bácskeresztúron Myrai Szent Miklós püspök tiszteletére felszentelt templom, társszékesegyháza Újvidéken a Szent Péter és Pál apostolok tiszteletére szentelt templom lett. Az egyházmegye adminisztrációs központja ugyancsak Újvidéken van.

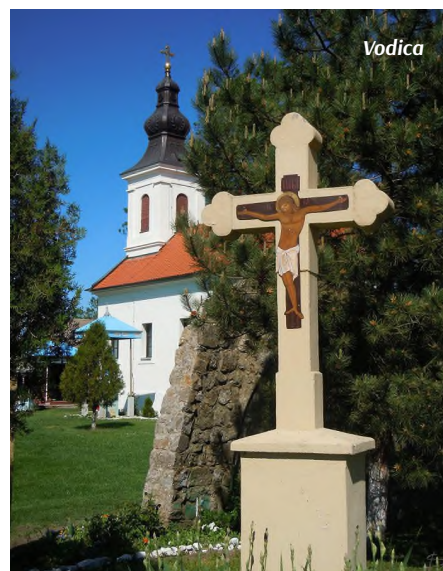

A Bácskeresztúri Szent Miklós Egyházmegyének 20 parókiája van, mintegy 22 ezer hívővel.

A délvidéki görögkatolikusok 2019. évi statisztikája:

- BÁCSEKERESZTÚR: 36 keresztesítés, 12 esküvő, 87 temetés
- ÚJVIDÉK: 7 keresztesítés, 5 esküvő, 20 temetés
- KUCORA: 22 keresztesítés, 9 esküvő, 22 temetés
- SAJKÁSGYÖRGYE: 12 keresztesítés, 1 esküvő, 23 temetés
- SID: 8 keresztesítés, 0 esküvő, 8 temetés
- ÓVERBÁSZ: 9 keresztesítés, 0 esküvő, 16 temetés
- ÚJVERBÁSZ: 7 keresztesítés, 1 esküvő, 21 temetés
- KÚLA: 8 keresztesítés, 1 esküvő, 33 temetés
- SZÁVASZENTDEMETER: 7 keresztesítés, 2 esküvő, 17 temetés
- HOSSZÚBÁCS: 1 keresztesítés, 0 esküvő, 6 temetés
- BEREKSZÓ: 0 keresztesítés, 0 esküvő, 1 temetés
- BIKITY: 0 keresztesítés, 0 esküvő, 3 temetés
- BOLDOGASSZONYFALVA: 1 keresztesítés, 0 esküvő, 5 temetés
- ZENTAGUNARAS: 1 keresztesítés, 1 esküvő, 1 temetés
- TOPOLYA: 0 keresztesítés, 0 esküvő, 1 temetés
- SZABADKA: 1 keresztesítés, 0 esküvő, 0 temetés

A papnövendékek a szabadkai Paulinumban (gimnáziumban) tanulnak, míg egyetemi hit-tanulmányaikat Horvátországban, Olaszországban és Ukrajnában végzik. Külön bazilita szerzetesek vannak. Az egyházmegye területén a Boldog Hordasevszka Jozafáta nővér által alapított Szeplőtelen Mária Szolgálatnői apácarend tevékenykedik bácskeresztúri tartományi székhellyel. A Jézus Kistestvérei Női Szerzetes Kongregációnak szintén Bácskeresztúron található a kolostora, melynek jelenleg két lakója van: a francia származású Martina nővér és a svájci származású Krisztina nővér, aki februárban töltötte be 100. életévét. A Bácskeresztúri Egyházmegye hivatalos búcsújáró helye a Bácskeresztúr határában található Vodica (Szentkút), ahol az Istenszülő többször is megjelent, és csodás gyógyulások történtek. A kegyhelyet évente több ezer zarándok keresi fel.

A Görögkatolikus Metropólia lett a kiskvárdai kórház fenntartója

TÖRTÉNETE SORÁN ELŐSZÖR VETT FENNTARTÓI KEZELÉSBE KÓRHÁZAT A MAGYAR GÖRÖGKATOLIKUS EGYHÁZ: A KORMÁNY 1216/2021. SZÁMÚ HATÁROZATÁBAN A LAKOSSÁG EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTÁNAK JAVÍTÁSA ÉS AZ EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÓRENDSZER TOVÁBBFEJLESZTÉSE ÉRDEKÉBEN A KISKVÁRDAI FELSŐ-SZABOLCSI KÓRHÁZ FENNTARTÓI JOGÁT JÚLIUS 1-JÉTŐL A GÖRÖGKATOLIKUS METROPÓLIÁNAK ADTA ÁT. HOGY MIT IS JELENT EZ, ARRÓL FÜLÖP METROPOLITÁVAL BESZÉLGETTÜNK.

Honnan jött az ötlet, hogy kórházat működtessen a görögkatolikus egyház?

Az egyház mindig is nagy figyelmet fordított a szenvedőkre. Mi, görögkatolikusok eddig is kiemelt figyelemmel igyekeztünk segíteni a sérült gyermekek és a betegek ügyét. Csaknem 25 éve rendszeresen táboroztatunk sérült gyermekeket, két éve pedig megnyitottuk első egészségügyi intézményünket Debrecenben: a Szent Lukács Görögkatolikus Korai Fejlesztő és Gyermekrehabilitációs Központot, mely hála Istennek, nagyon népszerű, egyre többen keresik. A kiskvárdai kórház ötlete nem új dolog, már korábban is volt szó arról, hogy az egészségügyben vállalt szerepünket tovább bővítjük, ám az uniós forrásból történő felújítás közben nem lehetett fenntartót váltani. Ha a kórházak átcsoportosítása során a kiskvárdai kórházat a megyei kórházak alá szervezik,

akkor a kórház számára biztosított keretről a megyei kórház vezetősége rendelkezne – így viszont, hogy nem megyei kórház, teljes egészében a kórház fenntartója rendelkezik a finanszírozási keretről. Hála Istennek, a kormány úgy látja, hogy az egyházi intézmények általánosságban színvonalasabbak, gazdaságosabban működtethetők, az egyház jobban magáénak érzi az intézményeit. Nem a kiskvárdai lesz az első egyházi fenntartású kórház, hiszen a Bethesda Gyermekkórháznak a református egyház, a budai, pécsi és váci irgalmasrendi kórháznak a Betegápoló Irgalmasrend, a Szent Ferenc Kórháznak az Assisi Szent Ferenc Leányai Kongregáció, a Szeretőkórháznak pedig a MAZSIHISZ a fenntartója. Mindegyik kórház bizonyította, hogy nemcsak orvoslásban, de emberközpontúságban is kimagaslók.

Mi változott július 1-jétől a kórház működésében, mit érzel a váltásból egy ott dolgozó, illetve ott gyógyuló beteg?

A kórházi ellátásban és a személyi állományában nem lesz változás. Törekszünk a teljesen zökkenőmentes átvételre. Alapvetően abban fog változni a kórház, hogy nem csak a betegek, de az orvosok, ápolók és minden alkalmazott lelkének ápolása nagyobb hangsúlyt kap – ez pedig jó hatással lesz a dolgozók és betegek hangulatára, lelkiállapotára is. A pozitív változás nyilván nem lesz érzékelhető egyik napról a másikra, hiszen jóval hosszabb folyamat ez, de minden erőnkkel azon leszünk, hogy jobb legyen orvosnak, dolgozónak és betegnek lenni a kiskvárdai kórházban.

Mit értsünk a dolgozók lelkének ápolásán?

Azokban a világi oktatási intézményekben, melyeket egyházunk vett fenntartói kezelésbe, eleinte mindig megfogalmazódott bizonyos félelem velünk szemben. Sokan azt hiszik, ez avval jár, hogy papok lesznek jelen a munkájuk során, meg kötelező lesz imádkozni s hasonlók. Holott erről szó sincs. Azok, akik tartottak a váltástól, mára mind belátták, hogy alaptalanok voltak ezek a félelmek, hiszen nagyon sok területen értékes fejlesztések történtek. Fontos tudni, hogy nem „téríteni” akarunk, nem imádkozni akarjuk tanítani a kórház dolgozóit, hanem lelki többletet szeretnénk nekik nyújtani. A kórházban nemcsak lehetőséget biztosítunk személyes lelki támogatásra, hanem közös beszélgetések, lelki napok, „tréningek” is lesznek – az oktatási intézményeink nem valóságos dolgozói például ezeket az alkalmakat szeretik legjobban. Úgy kell elképzelni ezeket, mint csapatépítő, mentálhigiénés alkalmakat, melyek nemcsak horizontális síkon mozognak, hanem nyitottak a transzcendens felé is. Nem baj, ha ezt nem mindenki érti, vagy ismeretlennek érzik, a saját tapasztalat mindig felülírja ezt. Hadd meséljek el egy személyes példát! Egyszer egy kórház igazgatóját próbáltam meggyőzni, hogy kórházlelkésszel segítsük a munkájukat. Nem sikerült meggyőzőm,

váltig állította, hogy ez teljesen fölösleges energia- és pénzpocséklás. A beszélgetésünk aztán egészen hosszúra nyúlt, ami alatt teljesen megnyílt, elmesélte az életét, személyes nehézségeit, kiöntötte a lelkét. Egy ilyen meghallgatás néha teljesen meg tud változtatni. Persze, a végén nem éltem vissza a helyzettel, hogy rákérdezzek: valóban nincs szükség lelki beszélgetésekre a kórházban?

A kórházban gyakran kardinális kérdés a hosszú várakozási idő, a fülledt folyosók, a leterhelt telefonvonalak, a mellékhelyiségek tisztasága, az ételmezés kifogásolhatósága. Ha jobban magáénak érzi az egyház az intézményeit, az azt jelenti, hogy ezek változni fognak?

Nem vagyunk varázslók, a gazdálkodási keret nálunk sem lesz nagyobb. De ezek az apróságoknak tűnő dolgok valójában nem a költségvetést érintik, hanem az egyéni gondosságot. Bár ezen a téren a kisvárdai kórház, szerintem,

ezelőtt sem volt rossz helyzetben. Az biztos, hogy az anyagi kereteken túl igyekszünk jobban odafigyelni az ilyen dolgokra is. Kifejezett szándékunk, hogy családiasabb, meghittebb legyen a betegek környezete.

Lesz elegendő pénze az egyháznak, hogy működtesse a kórházat?

Az állami és egyházi intézmények ugyanakkora keretből működnek. Ezt a vatikáni egyezmény garantálja. Tehát akár állami, akár egyházi fenntartású egy iskola vagy kórház, ugyanannyi összeget kap az éves működéséhez. Az állam finanszírozza tehát a kórház működését, melyért mi felelünk. A görögkatolikus egyháznak bevétele a kórházból nem származik, ahogy pluszköltsége sem.

Lesznek személyi változások?

Maximálisan megbízunk a kórház vezetésében és alkalmazottaiban, úgyhogy az egészségügyi

ellátásban nem lesznek személyi változások. Kórházlelkészek eddig is működtek Kisvárdán, a görögkatolikus mellett római katolikus és református is. De tervünk az, hogy a városban és a környéken élő papjainkat jobban bevonjuk az itt folyó lelki munkába.

Lesznek-e új fejlesztések?

A tervezett, illetve már megkezdett fejlesztéseket természetesen mi is szeretnénk megvalósítani, hiszen a folyamatos fejlesztések szükségesek egy ilyen intézményben. Az újabbak pedig természetesen következnek. Nagy tervünk azonban, hogy egy kis görögkatolikus templomot építsünk a kórház területén, amely más felekezetűek számára is biztosít majd istentiszteleti lehetőséget.

Változik-e a kórház területi ellátási kötelezettsége?

Szeretnénk fölkinálni az ország bármely pontján élő állampolgárnak, hogy aki görögkatolikus kórházban szeretne gyógyulni, az lehetőséget kapjon erre Kisvárdán. Ez egyelőre csak tervben van, meglátjuk, sikerül-e megvalósítani.

Lesz-e nem államilag finanszírozott ellátás, lesz-e magánrészleg?

Külön magánrészleg nyitását nem tervezzük. A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő által nem finanszírozott ellátások eddig is voltak a kórházban. Ezek olyan vizsgálatok, beavatkozások, amelyeket az Egészségügyi Alap terhére nem lehet igénybe venni (pl. tüdőszűrés), illetve a Magyarországon érvényes biztosítással nem rendelkező betegek részülnek ilyenekben.

Hálaadás az Örömért:

TÍZÉVES A MISKOLCI GÖRÖGKATOLIKUS ROMA SZAKKOLLÉGIUM

2021-ben tízéves évfordulóját ünnepli a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat. Alapítótagként szakkollégiumunk is tízéves fennállását ünnepli. Ezen jeles alkalom megünneplésére hívtuk barátainkat, támogatóinkat, mentorainkat, szakkollégistáinkat a Hálaadás az Örömért című konferenciára 2021. június 25-én, az Aurora Hotel különtermébe.

A délelőtti program kezdéseként Csorba Mónika tanulmányi vezető köszöntötte az egybegyűlteket, majd Jónás Dániel szakkollégista játszotta el Kovács Béla *Hommage a Z. Kodály* című művét klarinéton. Makkai László igazgató úr ünnepi gondolataiban fellelevenítette szakkollégiumunk történetét, és visszaemlékezett az elmúlt tíz év kimagasló eredményeire. Atanáz püspök atya ünnepi köszöntőjében többek között arról is beszélt, hogy milyen nagyszerű, hogy a szakkollégium mindenki számára esélyeket ad. Balog Zoltán püspök úr köszöntőlevelét Szajkó Cintia hallgatónk olvasta fel. Püspök úr kiemelte, hogy milyen sokunknak van oka a hálaadásra ebben a jelentős és egyedülálló ökumenikus kezdeményezésben. Kocsis Fülöp érsek atya felidézte a szakkollégiumunk megalapításának pillanatait, a szakkollégiumi hálózat indulását. Dr. Szeiler Orsolya igazságügyi közszolgálatokért felelős helyettes államtitkár ünnepi beszédében méltatta a miskolci szakkollégium szakmai munkáját, elismerését fejezte ki az elért eredményekért. Langerné Victor Katalin társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkár előadásában bemutatta a tízéves Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat indulását, eredményeit, működését. Balogh Tibor, az EMMI online kommunikációs osztályvezetője, alumni szakkollégista a szakkollégiumi életéről beszélt. Kiemelte a közösség megtartóerejét, a barátságokat, a lehetőségeket, amiket a szakkollégium adott számára.

Szakkollégiumunk tíz éve színvonalasan, a hallgatók érdekeit és szükségleteit szem előtt tartva, igazi közösségként tud működni, rengeteg nagyszerű ember munkájának és odaadásának köszönhetően. A tízéves hálaadó ünnepségünkön emlékeztünk meg róluk, és köszöntük meg nekik azt a sok-sok segítséget és támogatást, amit kaptunk.

BOLDOG ROMZSA TÓDOR-DÍJBAN RÉSZESÜLTEK:

Dr. Orosz Atanáz, a Miskolci Egyházmegye püspöke, szakkollégiumunk fenntartója,

Balog Zoltán református püspök, a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat egyik alapítótagja,

Langerné Victor Katalin, a Belügyminisztérium társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkár asszonya,

Ficz Emma, a Belügyminisztérium Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság kormányfőtanácsosa,

Dr. Gréczi-Zsoldos Enikő, a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetének egyetemi adjunktusa, szakkollégiumi mentor,

Dr. Hriczó Krisztián, a Miskolci Egyetem Gépészmérnöki és Informatikai Kar Matematikai Intézet Analízis Intézeti Tanszékének egyetemi docense, szakkollégiumi mentor,

Dr. Iván Klára, a Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Intézet vonós főiskolai tanára, szakkollégiumi mentor,

Dr. Lehotay Veronika, a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Jogtörténeti Tanszékének egyetemi adjunktusa, szakkollégiumi mentor,

Dr. Rucska Andrea, a Miskolci Egyetem Egészségügyi Kar dékánhelyettese, a Gyakorlati Módszertani és Diagnosztikai Intézet igazgatója, egyetemi docens, szakkollégiumi mentor,

Dr. Vinnai Edina, a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Jogtörténeti és Jogelméleti Intézetének tanszékvezetője, egyetemi docense, szakkollégiumi mentor.

Szakkollégiumért díjban részesült Szajkó Cintia szakkollégista, a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar történelem-etika tanár szakos hallgatója.

Fülöp metropolita atyának és Atanáz püspök atyának hálaunkat fejeztük ki tíz éve tartó töretlen szeretetükért, imáikért, támogatásukért, amit szakkollégiumunk részére nyújtanak. Érsek atyának omofórt, püspök atyának panágiát ajándékoztunk.

A konferencia délutáni programjának kezdetén Csorba Mónika osztotta meg gondolatait az elmúlt tíz évről. Tanulmányi vezetőnk beszámolójában elmondta, hogyan kísérte végig szakkollégiumunkban az elmúlt tíz évet, milyen fejlődésen ment át szakmai rendszerünk, hogyan alakult ki a kollégiumi közösség. Őt Budai Katalin HÖK-elnök követte, aki beszédében kiemelte, milyen fontos az a segítség, amit a szakkollégium nyújt hallgatói számára. Makkai László igazgató úr bemutatta a konferencia alkalmára megjelent Öröm és Hála című

jubileumi évkönyvet, melyben az elmúlt tíz év legfontosabb eseményei jelennek meg, bemutatásra kerül a szakkollégium szakmai programja, a szakkollégisták, a munkatársak, az alumni rendszer. Ezt követően Hadházi Renáta TDK I. helyezett, OTDK-résztevő *Cigány-magyar kétnyelvűség: Transzlingválás és nyelvi szocializáció* című előadását hallgathatták meg a jelenlévők. A program utolsó elemeként Szajkó Cintia mutatta be kutatását, melynek címe: Roma nők a siker útján.

Konferenciánkat imádsággal és Atanáz püspök áldásával zártuk.

A konferencia után a szakkollégistákkal és a munkatársakkal szűk körben, tortával is megünnepeltük intézményünk fennállásának tizedik évfordulóját. Igazán örömteli látvány volt együtt látni a csapatot, végre megtelt étellel a kollégium épülete. A szombati napot a kápolnánkban a lelkiprogram-animátorunk vezetésével közös imádsággal kezdtük, majd a sportanimátor megmozgatta szakkollégistatársait az udvaron. Ezt követően a fiatalok bemutatták félévzáró alkotásaikat a többiek előtt. Idén szabad kezét kaptak a hallgatók arra vonatkozóan, hogyan zárják le a szakkollégiumi tanévüket. A téma adott volt: bármilyen műfajban alkotás keretében jelenít-

sék meg, hogy mit jelent számukra a szakkollégium. Született vers, mese, novella, videó, festmény, rajz, társasjáték, tudományos előadás és még egy videójáték is. A napot ebéddel zártuk. Mozgalmas, izgalmas és szeretetteljes két napot tölthettünk újra együtt. Most ismét csend van, azonban ez a csend várakozással teli. Várjuk a folytatást, a nyári bevonótábort és az újakezdést szeptemberben.

Köszönjük mindenkinek, akik velünk ünnepeltek! Hálát adunk mindenkiért, akik tevékenyen részt vettek szakkollégiumunk életében az elmúlt tíz évben!

Isten áldásával tovább folytatjuk a megkezdett utat!

A miskolci diákotthon elérte a Családbarát Hely bronz fokozatát

A miskolci Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon bronz fokozatot ért el a Családbarát Ország Nonprofit Közhasznú Kft. által készített helyszíni auditjelentés szerint.

A Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon 1997 óta ad otthont a Miskolci Egyetem keresztény hallgatóinak a tanulmányaik ideje alatt. Intézményünk a Miskolci Egyházmegye fenntartásában működik a Miskolctapolcán található üdülőövezetben. Küldetésünk, hogy a családi hangulat és szép környezet mellett az itt lakó fiatalokat és a munkatársakat hitükben is megerősítsük.

Diákotthonunk jelenleg közel hatvan egyetemista számára nyújt kollégiumi férőhelyet. Két szervezeti egységünk van. A Görögkatolikus Roma Szakkollégium harminc hátrányos helyzetű fiatal segít diplomához színes és gazdag tanulmányi programmal, a Romzsa Tódor Görögkatolikus Szakkollégium pedig húsz fő számára kínál tudományos és hitéleti programokat. A diákotthon zökkenőmentes működése és a két szakkollégium programjainak magas színvonalú megvalósítása nyolc munkatársnak köszönhető, akik a keresztény értékrendet követve, hittel és szeretettel végzik munkájukat. Célunk, hogy a családbarát munkahelyi kultúra megteremtésével intézményünk és ezáltal egyházunk is jó üzenetet küldjön a munkavállalói és a kollégista fiatalok számára.

Törekvésünk, hogy a Családbarát Hely ezüst fokozatát is elérjük.

BIBLIAI FUTBALLMÉRKŐZÉS

„Dávid király 23 méterre a kaputól
elvállalja a szabadrúgást,
ám Szent Péter bravúrral kiszedi
a bal felsőből.

A gyors indítás után
Kleofás fut el a jobb oldalon,
beadását Nikodémus lekészíti
Szent Pálnak, aki egy lövőcsellel
Sámson és Jóbot is elfekteti,
aztán pedig a kapu közepébe gurít”

– hogy ez elég beteges
gondolatnak tűnik?
A nyári foci-Eb-n őket
sajnos nem láthattuk, pedig
bármelyik nemzeti csapattal
felvehetnék a versenyt!
Íme, az Ószövetség és az
Újszövetség fociválogatottja
– természetesen kizárólag csak
a játék kedvéért!

Kezdem az **Ószövetség** válogatottjával. A csapat kapuját **Jób** őrzi. Tudjuk róla, hogy lelkesedésével, kitartásával még azt is elbírta, hogy mindenki, az egész védelem elhagyta, de ő sosem vesztette el edzőjébe, az Istenbe vetett bizalmát. A bal szélen az elég favágó, de bivalyerős **Sámson** szerepel, aki inkább erővel, mint ésszel játszik. Rombolni azt viszont nagyon tud, ellenfél (illetve filiszteus) legyen a talpán, aki legyőzi; egyszer még egy oroszánt is szétépett a puszta két kezével. Nem túl pengés, ollózni pedig kifejezetten utál, mert Delila egy ilyen eszközzel szabadította meg dús hajkoronájától... Az egyik középhátvéd **Dániel** próféta, akin szintén igen nehéz, gyakorlatilag lehetetlen átjutni. Ha a pályán van, olyan bátorságot, elszántságot mutat, mint az oroszlánok vermében, nem is csoda, hogy az ellenfelek rettegnek tőle. Dániel társa a védelem tengelyében **Salamon**, akinek rutinja és bölcsessége aranyat ér, nagyon jól lát a pályán, szinte mindig jó döntéseket hoz. Sámsonnal ellentétben ő az építkezéshez is ért. Ahogyan a jeruzsálemi templomot felépítette, úgy építi fel a támadásokat is, gyakran felzárkózik a középpályára. A jobb szélen **Mózes** felfutásaitól retteg mindenki (különösen az egyiptomiak); hiába üldözte egy egész ország, nem tudták utolérni. Sokszor kimegy a kispadhoz, és kötőpálya formájában utasításokat kap az edzőtől, Istentől. Nem véletlenül ő a csapatkapitány, az Ószövetség egyik legfontosabb alakja.

A középpálya egyik fontos láncszeme **József**, aki képes úgy eldugni a labdát, hogy néha még a csapattársai sem tudják, hol van. Pont, mint anno az arany poharat Benjámin zsákjában. A védelem után a középpályán is találunk egy királyt **Dávid** személyében, aki a pályán is úgy altatja el a védőket, ahogy azt lantmuzsikájával teszi. Igazi vezéregyéniség, tényleg királynak született. Távolról is nagyon jól és pontosan célóz, igaz, egyelőre még csak parittyával gyakorolt... **Jákob** a futballpályán is hozza szokásos formáját, legalábbis ami a cseleket illeti. Apját és bátyját egy csellel már befűzte, és ugyanezt teszi a rá támadó védőkkel is. Ha kell, még angyalal is viaskodik! Csak a győzelem érdekli, akár hét évig is képes érte küzdeni... **Ábrahám** a csapat egyik legmegbízhatóbb tagja. Gyorsan, gondolkodás nélkül hajtja vég-

re az edzőtől kapott utasításokat. Bizonyította már, hogy nem csak egy csapatot, egy egész népet lehet rábízni.

Az egyik csatárposzt **Gedeoné**. Igazi győztes típus, nem ismeri a vereség szót. Egy egész néppel felveszi a harcot, még a túlerő sem érdeklí. Neki is vannak fortélyai, amivel helyzetbe tud kerülni, nem kell féltetni. A másik csatár a csapat leggyorsabb játékosa, **Lót**, aki egész nap azt műveli, ami a nevében is szerepel. Ha a meccseken úgy sprintel, mint akkor Szodomából, kiszoríthatatlan lesz a csapatból.

Mert vannak ám riválisok is! Ha Jób formán kívül véd, beküldhetők helyette a **kerubok és szeráfok**, akik az édenkert kapuját őrizték. Ha vesztesre áll a csapat, és mindenki elveszti a hitét, könnyen be lehet állítani **Noét**, aki magára vállalja a világ (és a csapat) megmentését. Az edzői utasításokat Ábrahámotól kívül ő tartja be leginkább. A cserepadon két nehezen kezelhető játékos ül. Az egyik **Bálám szamara**, akiben nem nagyon lehet bízni, mert végig az oldalvonal mellett áll, nem csinál semmit, nem reagál semmire, úgy áll ott, mint Bálám szamara. A másik játékos **Jónás**, aki szintén nem az edző első számú kedvence. Kicsit engedetlen, kicsit vakmerő, kicsit móresre kellene tanítani, de a cethalban eltöltött három nap megtanította arra, hogy a csapat az első, és csak utána következik ön maga.

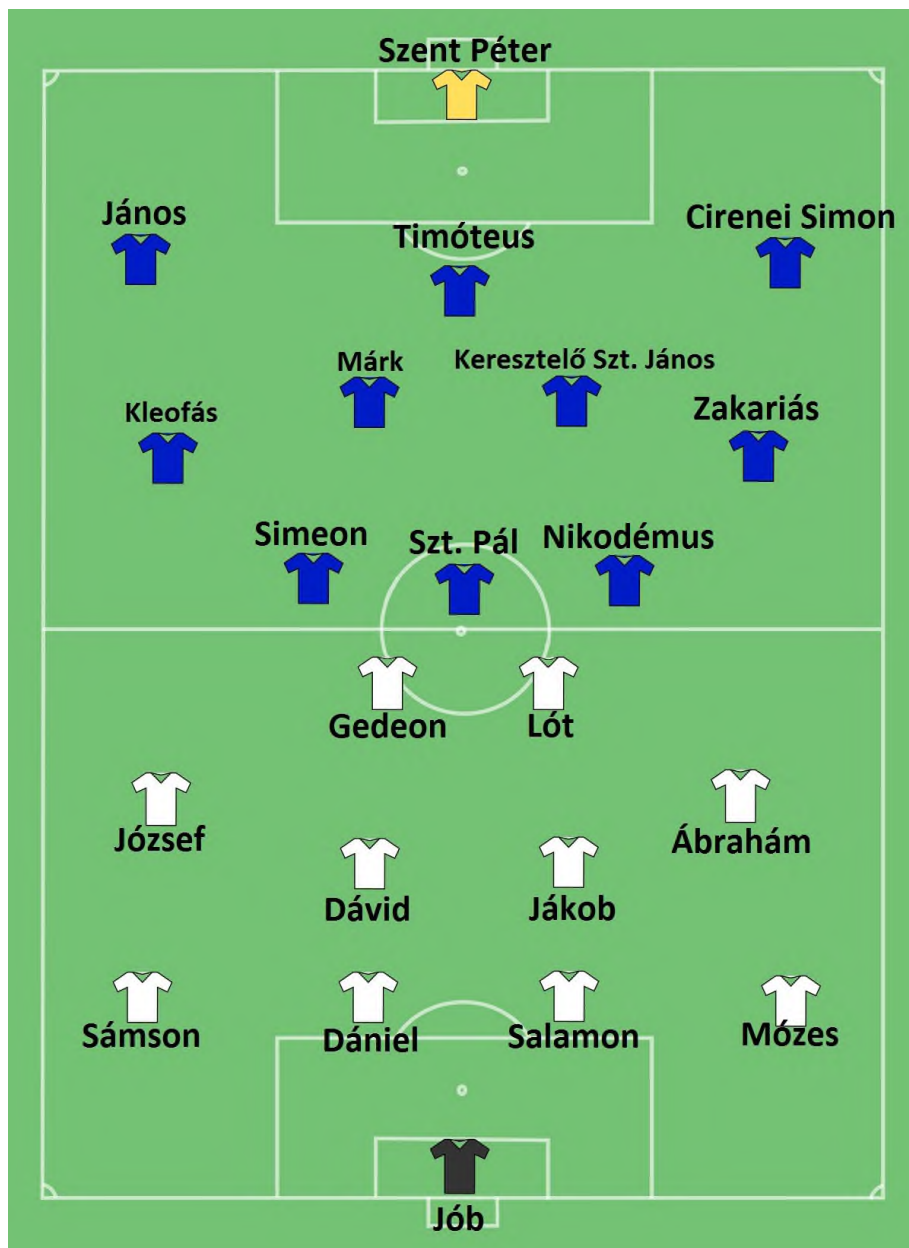
Az **Újszövetségi focicsapat** kapuját **Szent Péter** apostol őrzi. Posztja már csak azért is megkérdőjelezhetetlen, mert ő áll a mennyország kapujában is. Magabiztos – edzője, Jézus is megmondta, hogy sziklaszilárd támasza lesz a csapatnak, akire nemcsak egy hátsó alakzat, hanem az egész Egyház építhető. A mérkőzéseken kevesebb labdát enged be, mint ahány embert a mennyországba... A balhátvéd-poszton **Cirenei Simon** robotol, aki nagy munkabírású játékos, a pályán gyakran mások terhet is magára vállalja. Kimaradhatatlan a csapatból. A védelem centrumába, középre, **Timóteus**nál alkalmasabb embert nem is találhatnánk. Stabil pont, hátulról rendkívül jól irányít, és vállalja a felelősséget mindenért – igaz, püspökként

ehhez már hozzászokhatott... A jobbáhtvéd **János apostol**, aki örökké hűséges szeretett klubjához. Fiatalos, szélvészgyors, ráadásul az edző kedvence. Azért is szerepel a védelem jobb oldalán, mert Mestere jobbján ült az utolsó vacsorán.

A védekező középpályás posztján lelkiismeret-furdalás nélkül lehet szerepeltetni **Keresztelő Szent Jánost**, aki azért is igen alkalmas erre a feladatra, mert ugyanúgy összekötő kapocs a védelem és a középpálya között, mint az Ó- és az Újszövetség között. Gyakorlatilag minden támadás tőle indul, a csapat nélkülözhetetlen láncszeme. A balszélső **Zakeus**, akinek a példája hűen bizonyítja, hogy kis termettel is lehet nagy karriert befutni (a maiak közül lásd Hajnal Tamást vagy Lionel Messit). A csapartért bármit megtesz; ha kell, fára mászik, sőt, ha hibázik olykor, akkor négyszeres erőbédobással küzd, hogy javítson. Bár a tizenkettőben nem volt benne, **Márk evangélista** főleg gyorsasága miatt nélkülözhetetlen a kezdő tizenegyből. Amilyen sprintet levágva menekült a Getszemáni kertből, még a jamaicai olimpiai bajnok, Usain Bolt is csettintene. **Kleofás**nak sem rossz az indulósebessége, legalábbis ha azt nézzük, hogy a Jeruzsálem–Emmausz utat kétszer is milyen gyorsan megtette. A pályán is lángoló szívvel teszi magát oda, több poszton is bevethető, univerzális játékos.

Mivel a csapat támadószellemű, három csatár kap szerepet az együttesben. A jobb szélén az agg **Simeon** várja a labdát. Erre mondják azt, hogy „jó az öreg a háznál”, és hogy „öreg róka nem vén róka”. Még idősen is nagyon érzi a kaput, mindig jókor van jó helyen (mint anno a templomban, mikor Jézussal találkozott). A bal szélén **Nikodémus** szerepel, aki úgy lopakodik a kapu elé, mint amikor éjszaka Jézushoz ment. Nehéz megállítani, veszélyes támadó. A középcsatár ki más is lehetne, mint **Szent Pál**. Remek befejező csatár, pedig nem indult fényesen a focikarrierje. Elég züllött életet élt, sőt csapattársait is üldözte a szó szoros értelmében látástól **vakulásig**, egészen addig, míg a damaskuszi úton az edző meghívta, s rögtön a kezdőbe is tette. Nagy terhet pakolt rá, de az Apostolok cselekedeteiben meg is mondja: „megmutatom neki, mennyit kell szenvednie az én nevemért” (ApCsel 9,16). Meghálálja a bizalmat, a társaktól forintos labdákat kap, a helyzeteit pedig kíméletlenül kihasználja.

Éppenséggel a cserepadra sem mondhatjuk, hogy gyenge lenne. A cserekapus **Máté apostol**, aki ért ahhoz, hogy kell a kapunál dolgozni (igaz, ő egykoron a városkapunál szorgoskodott). **Mátyás apostol** azért csere, mert a tizenkettőbe is csereként érkezett. De

bármilyen poszton bevethető! **Tamás apostol**, „ki kettősnek mondatik”, szintén több poszton tud érvényesülni, az egyetlen gond vele kapcsolatban, hogyha veszítésre állnak, gyakran hitetlenné válik, s nehezen motiválható. A két cserecsatár különböző utat jár be. A **tékozló fiúnak** nehéz dolga van, nem tudja magát beverekedni a kezdőcsapatba, mert minden lehetőséget, helyzetét eltékozza. Ellentété **Lázár**, aki még a holtak hitt helyzetekből is képes gólt szerezni, képes a sírból is visszahozni a meccset, ő a csapat jolly jokere... Azonban sokszor betegeskedik, de ott van Lukács evangélista, a csapatorvos, aki mindenre keres és talál gyógyírt. A csapat keretéhez tartozott egy bizonyos rabszolga, **Onezimusz** is, de ő megszökött az edzőtáborból...

S hogy egymás ellen mire menne a két csapat? Soha ki nem derül, de nem is baj, elég, ha csak a kedves Olvasók derültek egy keveset ezen az összeállításon. Gyűrjünk belőle inkább egy válogatottat, mert az Ó- és az Újszövetség összetartozik. A benne szereplő „játékosok” életünk részei, hitünk és reményünk bástyái. A „kezdőrugást” ők elvégezték – a meccset nekünk kell megnyerni.

Február 25.

KELETI
BIZÁNCI

Február 27.

Március 1.

Március 12.

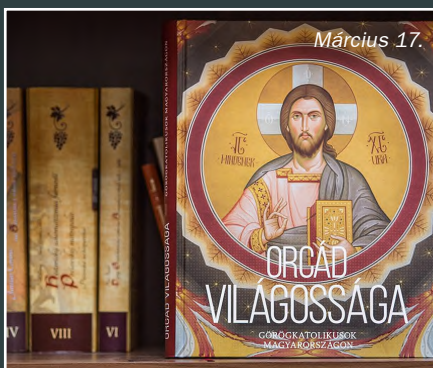
Március 15.

Március 15.

Március 15.

Március 17.

Március 19.

Február 25. Atanáz püspök előadása nyitotta meg a Keleti teológia, bizánci lelkiség című előadás-sorozat II. félévét. A képzés ebben a félévben a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola közvetítésében, online került megrendezésre. Az érdeklődők a félév során hat előadást hallgathatnak meg június 9-ig.

Február 27. Fülöp metropolitát hivatalos római útján audiencián fogadta Ferenc pápa.

Március 1. A Szent Miklós-székesegyház szomszédságában eddig működő kegytárgybolt helyén megnyílt a Nyíregyházi Egyházmegye által alapított Szent Miklós Könyv- és Kegytárgybolt.

Március 1. Ötvenöt évnyi papi szolgálatot követően örök nyugalomra helyezték Váralljai Csocsány Jenő atyát. Papi temetése a piliscsai

bai klotildligeti katolikus templomban volt, a szertartást Fülöp metropolita végezte.

Március 14. Papp Tibor főhelynök szentelte meg a Nyíregyháza-örökösöldi Görögkatolikus Egyházközség urnatemetőjét.

Március 15. Magyarország köztársasági elnöke a nemzeti ünnep alkalmából a Magyar Érdemrend tisztikeresztje polgári tagozatának kitüntetését adományozta Seszták István főhelynöknek. A Magyar Érdemrend lovagkeresztje polgári tagozata kitüntetését Legeza József, Orosz István, Papp Miklós, Papp Tibor, Pásztor Bazil Tibor atyák vehették át. A Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozatának elismerésében Szónoczy János Mihály atya részesült.

Március 15. Ismeretlen elkövető megrongálta a gödöllői görögkatolikus templomot, amelyben több millió forintos kár keletkezett. A nagylelkű adakozóknak köszönhetően pár héten belül összegyűlt a felújításhoz szükséges összeg.

Március 17. Megjelent az Orcád világossága című kötet. Az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra tervezett kiállítás 2020-ban a járvány miatt elmaradt, 2021 augusztusában azonban megváltozott tartalommal megnyílik a pesti Vigadóban. Most az eredeti koncepció lenyomataként a kiállítás – közel 250 egyházművészeti alkotást és 26 tanulmányt tartalmazó – katalógusát vehetik kézbe az olvasók.

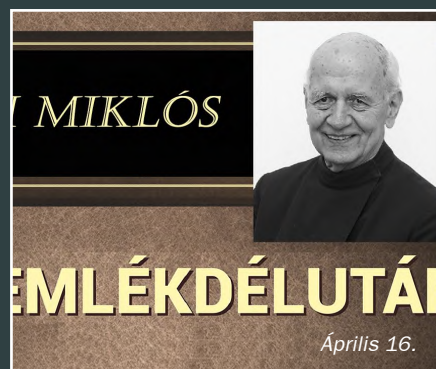
Március 19. Hatéves a Görögkatolikus Metropólia. Ferenc pápa 2015-ben ezen a na-

Március 21.

Április 11.

Április 16.

Április 23.

Április 23.

Április 29.

Május 7.

Május 16.

Május 22.

pon hirdette ki a magyarországi görögkatolikus egyház önállóvá válását.

Március 20. Sereghy János görögkatolikus áldozópap életének 69., papságának 40. évében visszaadta lelkét Teremtőjének. Papi temetésén Fülöp metropolita búcsúztatta a nyíregyháza-jósvárosi görögkatolikus templomban.

Március 20. Online rendezték meg az idei kántortalálkozót. A szertartások és a tanítások a Görögkatolikus Médiaközpont YouTube-csatornáján voltak követhetők.

Március 24. Tízéves a miskolci Görögkatolikus Roma Szakkollégium. A kerek évforduló alkalmából online rendeztek találkozót a szakkollégisták, ahol vendégük volt Fülöp metropolita és Atanáz püspök.

Április 11. Három görögkatolikus papnövendék, Gémes Péter, Magyar Richárd és Szabó Csaba ölthette magára a kisebb egyházi rendek szolgálatának jelképeit, az felolvasói és az alszerpapi rend liturgikus öltözékeit a nyíregyházi Szent Miklós-székesegyházban.

Április 16. A Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola a liturgikus oktatóiról megemlékező sorozatának hatodik alkalmán ezúttal Oláh Miklós atyáról, az intézmény egykori rektoráról, szemináriumi spirituálisról, teológiai tanárról emlékeztek meg.

Április 23. Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter hivatalos látogatást tett az edelényi Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskolában.

Április 23. Szent György nagyvértanú napján Ábel püspök újraszentelte a máriapócsi bazilita monostor felújított kápolnáját és ünnepi ikonjait.

Április 25. Inaszakadt vasárnapján Fülöp metropolita a máriapócsi kegytemplomban diakónussá szentelte Veres Zoltánt.

Április 29. Hivatalosan megjelent a kormányrendelet, mely szerint a kisvárdai Felső-Szabolcsi Kórház 2021. július 1-jétől a Görögkatolikus Metropólia fenntartásába kerül.

Május 7. Fodor István atya életének 93., papságának 69. évében visszaadta lelkét Teremtőjének. Ünnepélyes papi temetését Nyírgelsén Szilárd és Atanáz püspökök végezték.

Május 24.

Május 24.

Május 28.

Május 29.

Május 30.

Június 6.

Június 6.

Június 10.

Június 13.

Május 16. Fülöp metropolita Makón pappá szentelte Baranyi-Bozi Károlyt.

Május 22. A Görögkatolikus Tudásolimpia tanulmányi verseny döntő fordulóján majdnem száz diák mérte össze tudását a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolán.

Május 24. Ábel püspök a máriapócsi bazilikában pappá szentelte Orosz István Mokioszt.

Május 24. Fülöp metropolita Dunaújvárosban pappá szentelte Szaplanczay Máté diakónust.

Május 29. Fülöp metropolita a budapesti Rózsák terei görögkatolikus templomban áldozópappá szentelte Kaskötő Miklós Bertoldot.

Május 29. Fülöp metropolita Budafokon föl-szentelte a dél-budai szervezőlelkészség új parókiaépületét.

Május 30. Betegek és gyógyítók zarándoklatát tartották Máriapócsan.

Június 1. Gyurkovics Miklós atya, a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola tudományos rektorhelyettese habilitációs előadásokat tartott a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karán, mellyel megszerezte nagydoktori címét.

Június 6. Beregi István atya csaknem húsz paptestvér és Ábel püspök részvételével végezte gyémántmiséjét a nyíregyházi Szent Miklós-székesegyházban papságának hatvanadik évfordulója alkalmából.

Június 6. Fülöp metropolita Debrecenben pappá szentelte Szaplanczay Márk diakónust.

Június 10. Népes családja körében ünnepelte századik születésnapját Soltész Mihályné született Breznay Stefánia tisztelendő asszony a Szent Miklós-székesegyházban. A hálaadó Szent Liturgián Ábel püspök köszöntötte az ünnepeltet.

Június 13. A nagyszülők és unokák zarándoklatán Fekete András atya tartott előadást Máriapócsan, melyet online is követhettek az érdeklődők.

Június 17. Fülöp metropolitát újabb öt évre a Keleti Egyházak Kongregációjának tagjává nevezte ki Ferenc pápa.

Joghurtos barackleves

A nyári kánikulában nagyon finomak a hideg, nem túl édes gyümölcslevesek.

HOZZÁVALÓK (4 személy részére):

- 7-8 db barack
- 2-3 evőkanál cukor (ízlés szerint)
- fél citrom leve
- 450 g görög joghurt

ELKÉSZÍTÉS:

A barackok héját lehámozzuk, majd kimagozzuk és cikkekre vágjuk, ezután a cukorral és annyi vízzel, amennyi ellepi, felforraljuk, puhára főzzük. Miután kihűlt, hűtőbe tesszük. (Ezt akár előző este is el lehet készíteni.)

Tálalás előtt a barackokból kiveszünk 6-8 gerezdet, és apróra vágjuk. A maradékhoz hozzáöntjük a frissen csavart citrom levét és a joghurtot, és az egészet botmixerrel krémesre pürésítjük. Érdemes kóstolgatni, hogy az ízlésünknek megfelelő édességű legyen.

Tálalás után a levesbe beleszórjuk az apróra vágott barackot. Ínyencek tejszínhabbal, fagylalttal is fogyaszthatják.

Ez a leves bármilyen barackból elkészíthető, sőt befőttből is.

Grillfűszer házipal

Nem feltétlen kell megvásárolni a boltban a drága grillfűszerkeveréket, inkább készítsük el otthon egyszerűen és gyorsan!

A grillezésben nem feltétlenül a hús a legfontosabb összetevő, legalább olyan fontosak a fűszerek is. Ha készen vesszük a fűszerkeveréket hozzá, akkor lemaradunk arról az élményről, hogy pont annyit és pont olyan fűszereket tegyünk bele, amelyek az ízlésünknek megfelelnek.

Valójában nem is szükséges recept a következő keverék elkészítéséhez, hiszen csak be kell nyúlni a fűszerespolcra, és összekeverni pár olyan fűszert, ami a kedvünkre való. Vannak azért olyan titkos összetevők, amelyek magunktól eszünkbe sem jutnának, ezért érdemes a következő receptet elolvasni!

HOZZÁVALÓK (8 adaghoz):

- 2 evőkanál barna cukor
- 2 evőkanál pirospaprika
- 2 teáskanál fokhagymapor
- 2 teáskanál chilipor
- 1 teáskanál hagymapor
- ½ teáskanál cayenne bors
- 1 teáskanál só
- 1 teáskanál bors

A fenti hozzávalókkal annyi dolgunk van csupán, hogy keverjük össze mindet jó alaposan, majd tegyük egy jól zárható, kis üvegbe. Akár egy évig is tárolható, így a jövő nyári grillszezonban is elővehetjük.

Levendulaszörp

Levendulából nagyon egyszerűen lehet ízletes szörpöt vagy szirupot készíteni.

HOZZÁVALÓK:

- 3 evőkanálnyi levendulavirág
- 1 bögre cukor
- 1 bögre víz
- fél citrom leve

ELKÉSZÍTÉS:

A virágokat leszedjük a szárról, könnyebb dolgunk van, ha már kicsit száradt a virág. A cukrot és a vizet egy edényben, kis lángon, gyakori kevergetés mellett felfelemelegítjük mindaddig, amíg a cukor el nem olvad. Ezután beletesszük a levendulavirágokat és a citromlevet. Letakarjuk, majd 12 órán keresztül állni hagyjuk. Ezután leszűrjük és üvegbe töltve hűtőbe tesszük. Ha szeretnénk, akkor télire tartósítjuk.

Nagyon finom szörpként fogyasztva, de szirupként ételekhez is lehet adni, és érdemes kipróbálni rosé borhoz hozzáadva is.

Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon

Miskolctapolca

Felvételi felhívás

A miskolci Görögkatolikus Felsőoktatási és Kulturális Diákotthon felvételt hirdet a **2021/2022** tanévre felsőoktatási intézmény NAPPALI TAGOZATOS HALLGATÓK RÉSZÉRE.

Közel az Egyetemhez, Miskolc-Tapolcán található kollégiumunk 3-4 ágyas szobákkal- melyek mindegyikéhez felújított külön fürdőszoba és WC tartozik - várja a jelentkezőket. Közös konyha, társalgó és könyvtár áll a hallgatók rendelkezésére, valamint saját kápolnában végzünk szertartásokat. Azoknak a keresztény hallgatóknak a jelentkezését várjuk, akiknek a családi hangulat és szép környezet mellett fontos a hitük megtartása és megerősítése is.

Amit kínálunk még:

családias légkör, közösségi programok, laptop/tablet kölcsönzés, színházlátogatás, kerékpárkölcsönzés, kondigép használat, nyomtatás/fénymásolás lehetősége.

A jelentkezési laphoz mellékelve kérünk:

- kézzel írt önéletrajzot
- keresztlevél másolata
- papi/lelkési ajánlást

A felvételi kérelem benyújtási határideje:

2021. augusztus 13.

Érdeklődés és jelentkezési lapok benyújtása a következő címen és elérhetőségeken lehetséges:

Mozgó Mónika (toborzási referens)
3519 Miskolc, Görömbölyi u. 23.

Tel.: +36 (30) 723 10 05

E-mail:

gorogkatolikuskoli@gmail.com

A jelentkezési lap megtalálható a QR kód beolvasása után, a www.migorogkoli.hu/jelentkezés weboldalon, ahol már online is lehetséges a jelentkezés

ORCÁD VILÁGÖSSÁGA

A GÖRÖGKATOLIKUS EGYHÁZ
MŰVÉSZETE MAGYARORSZÁGON

GÖRÖGKATOLIKUS
MŰZEUM

Látogatható:
2021. augusztus 3.
– szeptember 19.

Pesti Vigadó, Budapest
Vigadó tér 2, 1051
www.vigado.hu

Csoportoknak 10 főtől
ajánlott bejelentkezés:
galeria@vigado.hu címen

IEC 2020

GÖRÖGKATOLIKUS
METROPOLIA

**„Kelj föl...
és menj!”**
Jn 5,8

IFJÚSÁGI ZARÁNDOKLAT

2021. AUGUSZTUS 9-14.
DEBRECEN - MÁRIAPÓCS

GÖRÖGKATOLIKUS METROPÓLIA

www.gorogkatolikus.hu